

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2926, 2924 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.550 in
10.549 za izdajate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefona 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ameriška neskladnost

Filozof Wilson je s svojimi štirinajstimi točkami dobil svetovno vojno. Dobili je niso angleški tanki in tudi ne ameriške čete, temveč Wilsonova blagovest o samoodločbi narodov, ki je temeljila na ravnih pravicah človeških skupin kakor tudi posameznika, da sami razpolagajo s seboj. Milijoni volkov v sovraženem taboru, ki jim je bilo orožje vsiljeno in so sami bili hlapi gospodujočih narodov, so odložili orožje. Zavezniki so bitko dobili. Amerika je bila takrat z Wilsonom na vrhuncu elave. Zavezniki in osvobodjeni narodi so s hvaležnostjo imenovali ulice in ladje v spomin idealnemu borcu za svobodo in demokracijo, tudi premaganci so stavili vanj, ki je propovedoval enakost vseh narodov in ni hotel delati razlike med zmagovalci in premaganimi, svoje upe. To je bila moč Wilsonovih idealov! Po celi vrsti razočaranj, ki mu jih je prinesla borba za razdelitev vojnega plena, in neštevilnih kompromisih, ki jih je ta zahtevala, se je Wilsonu posrežilo vrniti v versaillesko mirovno pogodbo temeljne določbe o Zvezi narodov. Zveza narodov naj bi ščitila male pred velikimi, reševala naj bi prepire med narodi in kaznovala kršilce miru. Pri vseh razočaranjih in duševnih bojih, ki so omajali njegovo že itak slabo zdravje, je bil Wilson zadovoljen, da je prodl z Zvezo narodov. Toda kakšno razočaranje ga je čakalo v Ameriki! Niti kot Američan ni poznal dobro svoje lastne domovine. Ameriški senat je odklonil versailleski mir in z njim vstop Amerike v Zvezo narodov. Woodrow Wilson je takrat označil ta korak Amerike kot gesto, ki ni združljiva niti z najprimitivnejšimi pogoji civilizacije.

Tedaj je Amerika nastopila pot, o kateri se zdi, da so jo narekovali vse manj idealni nagibi kakor tisti, s katerimi je vstopila na evropsko bojišče. Amerika je desavirala del svojega lastnega predstavnika v inozemstvu, kar se je redko dogaja v sodobni diplomatski zgodovini. V Zvezo narodov ni stopila, ker ni marala prevzeti odgovornosti za ureditev Evrope, čeprav je bila po svojem vstopu v svetovno vojno za to soddgovorna. V tem leži vsa nelogičnost in nejasnost ameriške politike v Evropi. S svojo abstinenco v Zvezi je zadala Zvezi narodov strahovit udarec, na katerem boleva še danes ta ustanova, kakor se je nedavno pokazalo v japonsko-kitajskem sporu, in trpi tudi vsa Evropa. Tista Amerika, ki jo je spravil Wilson na bojišče idealov za človeške solidarnosti, se danes boji kakršnekoli žrtve za ohranitev evropskega miru. Briandov poskus, da s posebnim mirovnim paktom, v katerem bi se Amerika obvezala, da s svojimi silami nastopi proti kalilemu miru, naveže Ameriko na Evropo, se je ponesrečil; iz njega se je rodil Kellogov pakt, kakor da bi to bila pristna ameriška zamisel! Tudi Lavalov predlog v Washingtonu, naj bi se Kellogov pakt spopolnil z obvezo Amerike, da zastavi ves svoj ugled, da se morebitni kalilci miru kaznujejo, je propadel.

Ali ni po vsem tem upravičeno vprašanje, čemu potem Amerika s svojimi senzacijami, kakor je bil na pr. Hooverjev načrt, vznemirja Evropo? Ali se Francozi in njene zaveznice ne čutijo po pravici prizadete od takšnega postopanja na lastno roko v vprašanjih, ki zadevajo predvsem nje? Washingtonski komunikacije vsebuje v tem pogledu velik umik Amerike. Zato, da pusti Francija svoje zlato v angleških bankah, se je moral Hoover obvezati, da ne bo Amerika več dajala nikakih pobud za moratorij ali revizijo reparacij in da stopi po preteku enoletnega moratorija zopet v veljavo Youngov načrt; Nemčija bo morala zopet plačevati ali se kakorkoli sporazumeti v tem pogledu s prizadetimi državami, to je v prvi vrsti s Francijo in njenimi zaveznicami. To vprašanje zadeva tudi nas, ki bomo le s težkimi žrtvami prihranili tistih 800 milijonov dinarjev, ki nam jih je odnesel Hooverjev moratorij. V Washingtonu je zmagala francoska logika: ali naj prevzame Amerika s spopolnitvijo Kellogovega pakta s sankcijami jamstvo za evropski mir in s tem omogoči tudi našo razorožitev, ali pa naj vztraja pri Monroeovi doktrini in se res ne vmešava v evropske razmere ter nas pusti, da se dogovorimo z Nemci sami. Po pravici smatra nemški tisk ta ameriški umik za hud udarec nemški zunanji politiki; zdaj je tudi padlo v vodo vsako upanje, da bi Grandi kaj dosegel za Nemce pri Hooverju.

Se v drugem pogledu nas zanima Amerika. Senator Borah je iznenadil francoske časnikarje, ki so spremili Laval v Washington, z znano zahtevo, da se morajo revidirati mirovne pogodbe. Nemcem se mora vrniti koridor, poljska Šlezija; revidirati se morajo tudi madjarske meje na račun Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije. Senator Borah je predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve, in to izjavo je baje podal po dolgem razgovoru s Hooverjem. Poleg tega trdijo nekateri ameriški in angleški listi, da je Borah povedal mnenje večine Američanov. To je mogoče. V Ameriki imajo Nemci že izpred vojne močno zaslonbo, saj se je Amerika komaj odločila za vojno proti njim, in njihovi propagandi, ki je materialno krepko podprta, se je posrečilo, prepričati povprečnega Američana, da so sedanje meje za Nemčijo krivične. Gospodarsko stisko znajo Nemci spretno izrabljati v svoje politične namene. Ta njihova propaganda doma in v tujini je v toliko uspeha, da je danes večina Nemcev kakor tudi Američanov prepričana, da je poleg reparacij navzočnost Poljske, Rumune, Čehoslovake in Jugoslovane, da bi se mir v Evropi utrdil, ako bi se njihove meje prevrgle in bi se opepo-

Ostra volilna borba na Angleškem

Vlada upa na zmago — 61 kandidatov že izvoljenih

London, 27. oktobra. AA. Danes so se pričele splošne parlamentarne volitve. Zgodaj zjutraj je megla v Londonu in v drugih krajih volitve nekoliko ovirala. Vendar je za volitve izredno zanimanje in upajo, da bo kljub slabemu vremenu volilna udeležba zelo velika. V volilne imenike je bilo vpisanih blizu 30 milijonov volivcev, ki volijo 548 poslancev. Za izvoljene so proglasili 67 kandidatov, ker niso imeli nasprotnika. Za teh 548 poslanskih sedežev se bori nad 1200 kandidatov. Od teh podpira vlado 517 konservativcev, 121 liberalcev, 39 narodnih liberalcev in 21 pristašev narodne delavske stranke. Od opozicije kandidira 513 pristašev delavske stranke, 23 pristašev nove delavske stranke, 25 komunistov in 27 pripadnikov drugih strank.

Volilni lokali ostanejo odprti do 9. zvečer. V večini volilnih okrajev bodo šteli glasove šele jutri zjutraj. V krajih in v velikih mestih, kjer so volivni okraji bolj kompaktni, bodo pričeli s štejejem takoj po volitvah. Rezultati iz 215 okrajev bodo tako znani šele pozno ponoči.

Brezžične družbe bodo javljale volivne rezultate do 4. zjutraj. Tako bodo ljudje lahko doma poslušali volivne izide. Hoteli, restavracije in ki-

nematografi so se tudi pripravili na razglasitev volivnih rezultatov.

Pričakujejo, da bo vlada dobila veliko večino. Na današnji borzi so stavili, da bo znašala vladna večina 197 do 201 mandatov. Vendar je izid v nekaterih severnih volivnih okrajih dvomljiv. V teh volivnih okrajih kandidira več ministrov in bivših ministrov. Ministrski predsednik MacDonald je imel v svojem volivnem okraju Seahamu hud boj. Moral si je zagotoviti glasove konservativcev, liberalcev in tretjino delavskih glasov, da dobi večino. Tudi v Derbyju, kjer kandidira tajnik za dominjone J. H. Thomas, je volivni izid negotov. Prav tako bo moral notranji minister sir Herbert Samuel prestopiti v Darwenu hudo borbo. Tamkaj so šli vladni pristaši razcepljeni v boj. Proti Samuelu kandidira konservativec. Tudi mandat voditelja opozicije Arthurja Hendersona, ki kandidira v Burnleju, ni gotov.

LONDON, 27. okt. tg. Od 30.158.967 volivcev v Angliji, na Škotskem, v Walesu in severni Irski, moških in žensk, je že glasovalo 2.812.761 oseb. V teh volivnih okrajih je smatrali za izvoljene že 61 kandidatov, ki nimajo nobenih protikandidatov. Od 615 članov poslanske zbornice je

torej že izvoljenih 49 konservativcev, 6 Samuelovih liberalcev in 6 pristašev narodne delavske stranke. Volivni akt se začne ob 7 ali 9 zjutraj in traja 12 ur. Prvi rezultati bodo znani morda že nocoj ob polnoči in sicer iz mest, dočim bodo znani rezultati z dežele do jutri popoldne, tako posebno tudi iz Seahama, kjer kandidira MacDonald, ki ne bo mogel ostati ministrski predsednik, če ne bo izvoljen, temveč bi moral čakati na ožje volitve.

London, 27. oktobra. tg. Volivni boj v Angliji ni potekel povsod mirno. V Kensingtonu je prišlo do pretepev med komunisti in pristaši nacionalne vlade. Posebno študenti so nastopali ofenzivno in so morali štiri studente prepeljati v bolnišnico radi hudih poškodb. En policijski stražnik je ranjen tako, da dvomijo, če bo ostal pri življenju. Tudi v Belhamu je prišlo do hudih pretepev. V popoldanskih urah je volivno gibanje doseglo svoj višek. Več tisoč volivnih agitatorjev je trsilo po mestu najrazličnejše letake, nad mestom pa je krožilo mnogo letal, ki so metala propagandne pozive. Volivni odbori v Londonu so imeli na razpolago 20.000 avtomobilov. MacDonald sam je s večeraj obiskal 28 mest in govoril na petih volivnih shodih.

Koridor je poljski!

Mučen indident med poljskim poslanikom in Borahom
Nemčija bo prosila za nov moratorij

Newyork, 27. okt. tg. Senzacionalne izjave Boraha so povzročile tudi diplomatski incident, ki je zbudil veliko pozornost. Pri nedeljskem sprejemu na francoskem poslanstvu je prošil poljski poslanik Filipovic, da ga seznanijo s senatorjem Borahom. Takoj nato je Borah izrekel obžalovanje radi njegovih izjav. Borah pa je odgovoril, da je poljski koridor za Nemčijo toliko, kakor rdeča čunja. Filipovic je odvrnil, da Borah ne pozna dejanskega stanja in da zato ne ve, da je prebivalstvo v koridorju za 80 odstotkov poljsko. Nato je Borah rekel: »Seveda, in če bo Poljska nadaljevala svoje sedanjo politiko, jih bo kmalu 100 odstotkov.« S tem je bil razgovor obeh končan, vendar pa je poljski poslanik podal še v ponedeljek zvečer ostro izjavo listom o vsebini svojega razgovora z Borahom. Tudi Borah je podal protizjavo, v kateri očita poljskemu poslaniku slab spomin pri popisovanju dogodka.

Včeraj je državni tajnik Stimson informiral nemškega poslanika, da informira svojo vlado o obisku Laval in o razgovorih koncem tedna. Ameriški listi pričakujejo že za bližnjo bodočnost nemški predlog za moratorij o Youngovem načrtu in smatrajo, da se je tudi Hoover lotil vprašanja revizije dolgov in da bo ameriški kongres predlagal imenovanje nove komisije o dolgovih, da se prouči plačilna zmožnost dolžnikov. Pariška izdaja »Newyork Herald« poroča, da namerava Laval po svojem povratku predlagati francoskemu ministrskemu svetu, naj čimprej še letos razpošlje vabila na novo mednarodno konferenco o reparacijah in dolgovih.

London, 27. okt. tg. Zelo se opažajo kome-

tarji »Timesov« o Borahovih izjavah. List izjavlja, da se upanje Nemčije in drugih bivših sovražnikov na pomoč Amerike pri reviziji mirovnih pogodb sedaj ne more izpolniti, ker v tem trenutku niti ameriška niti angleška vlada ne smatrate revizijsko politiko za praktično. Borah pa je gotovo govoril za važnejši del ameriške javnosti. »Daily Telegraph« pripominja, da je obisk Laval še bolj pokazal razliko stališč med Washingtonom in Parizom glede razorožitve, ter sklepa, da je treba v interesu srečnega uspeha razorožitvene konference misliti na to, da se razorožitvena konferenca od februarja odgodi na poznejši čas.

Laval se vrača

Newyork, 27. oktobra. AA. Uradni del Lavalovega obiska v Združenih državah se je končal. Laval je v Newyorku pred odhodom v Evropo posetil francosko kolonijo in več drž. uradov.

Zunanji minister Stimson je izjavil, da so razgovori med Lavalom in Hooverom opravičili pričakovanja in da so bili doseženi pomembni uspehi glede meddržavnih dolgov, reparacij in zlate denarne osnove.

Pred Lavalovim odhodom iz Newyorka sta Hoover in Laval izmenjala brzogavki, kjer z zadovoljstvom ugotavljata, da so bili njuni razgovori plodni.

Laval je v svojem poslovnem govoru poudaril, da je njegova misija uspeha in da se veseli tesnega sodelovanja med Združenimi državami in Francijo. To sodelovanje bo še tesnejše, ker bo slonelo na pravičnem ravnovesju interesov obeh držav.

Rezultati volitev v Švici

Volitve so pokazale stabilnost političnega položaja

Bern, 27. okt. Za sedanje volitve je bilo število poslanskih mest od 198 reducirano za 11 mandatov na 187. Po dosedanjih volivnih rezultatih bodo poslanci v novem švicarskem narodnem svetu porazdeljeni med sledeče politične frakcije:

Svobodomisleci 52 (prej 58);
Katoliški krščanski socialci 44 (46);
Socialisti 49 (50);
Stanovska lista kmetov, obrtnikov in meščanov 30 (31);
Liberalci 5 (6);
Komunisti 3 (2);
Manjše parlamentarne frakcije 5 mandatov.

Prva značilnost švicarskih volitev je stabilnost političnih razmer, ki je tudi sedanje volitve niso bistveno spremenile. Prve štiri tradicionalno naj-

rile njihove teritorialne pravice. Za nas Francoze je prvi pogoj miru ta, da se ne ustvarjajo podrejenosti in da se mirovne pogodbe ne raztržejo.

S kakšno upravičenostjo se vika Amerika, čeprav zaenkrat neoficierno — Hoover je baje izjavil, da se ne mara vtikati v poljske zadeve — v tako koščljiva vprašanja, kakor je revizija meja, ko na drugi strani noče prevzeti nikakih obvez glede zagotovitve evropskega mira? Ali je za to Amerika, odkoder na pr. še nismo slišali glasu, naj bi se revidirala koroška ali primorska meja v prid Slovanom, moralno upravičena? Tudi Slovani imajo milijone svojih ljudi v tujih državah in bi lahko še bolj upravičeno zahtevali revizijo meja kakor kdo drugi. Revizijo je mogoče izvesti — ako je sploh danes ugodno za to — edino po enem in istem merilu, ki naj velja za vse narode. Senator Borah se spravlja v isto vrsto z Mussolinijem, ki je v Neaplju zahteval revizijo nekaterih določb nekaterih pogodb; to se pravi, izvršiti bi se morala revizija le tedaj, ako ne bi škodovala Nemčiji in Madjarski, oziroma Italiji! Na to moramo tudi mi s Pilsudskim odgovoriti: »Non possumus!»

močnejše stranke bodo tudi v novem parlamentu najmočnejše. Tudi razmerje med strankami ostane bistveno isto. Največ izgub so utrpeli svobodomisleci, kar ne gre le na račun znižanja števila mandatov, temveč je padlo tudi število njihovih volivcev. V nespremenjenem številnem razmerju do strank ostanejo krščanski socialci, ki so znatno pomnožili število svojega volivstva. Socialisti, ki so razvili silno agitacijo, kljub velikim naporom niso bistveno spremenili svojega položaja. Napredovali so v Zenevi in v francoskem delu Švice, na splošno so pa po deželi celo nekoliko nazadovali.

Sestava Zveznega sveta, v katerem sedi 44 zastopnikov kantonov, se nič ne spremeni. Kakor doslej se bo sestavljal iz 19 svobodomislecev, 18 krščanskih socialcev in 7 zastopnikov drugih strank.

Socialisti in komunisti so dobili 27,8% oddanih glasov (doslej 26,2%).

Grandi odhaja iz Berlina

Berlin, 27. oktobra. AA. Na banketu, ki ga je priredil državni kancelar dr. Brüning za Grandija, so bile izrečene prisrčne zdravice. Grandi, kakor dr. Brüning sta opozarjala na sodelovanje med Nemčijo in Italijo pri obnovi svetovnega gospodarstva.

Popoldne so se Grandi s soprogom in v spremstvu nemških državnikov odpeljal v Potsdam. Tu si je ogledal zgodovinske znamenitosti. Vreme je bilo nenavadno lepo. Zvečer je bil v italijanskem veleposlaništvu banket. Komuniste o razgovorih med Grandijem in dr. Brüningom pravi, da sta proučila vsa aktualna svetovna in gospodarska vprašanja in ugotovila, da v vsem soglašata. Gospodarske krize sveta ne bo mogoče rešiti brez vzajemnega sodelovanja vseh prizadetih narodov.

Berlin, 27. oktobra. tg. Italijanski zunanji minister Grandi se je zvečer ob 10 z rednim brzovlakom odpeljal v Rim. Na kolodvor so ga spremlili dr. Brüning, dr. Bülow in zastopniki raznih ministrstev, italijanskega poslanstva in pruske vlade.

Dvojni praznik

Bratska Češkoslovaška republika obhaja danes svoj največji narodni praznik: obletnico osamosvojitve češkega in slovaškega naroda in ustanovitve lastne države.

Zgodovina narodne osvobodilne borbe hrabrih severnih bratov je znana dovolj, saj smo se rano ob rami borili, saj smo rano mi Slovenci vedno imeli s Čehi in Slovaki najboljše stike; oni so nas učili in nas bodrili v neenaki borbi proti skupnemu sovražniku.

Trinajsto leto že živi Češkoslovaška v zlati svobodi, trinajsto leto so Čehi in Slovaki sami svoji gospodarji, nad eno desetletje si z znano pridnostjo, vztrajnostjo in poštenostjo gradijo svoj dom. Uspehi so lepi; lepih od uspehov mnogih drugih starih evropskih držav. Češki narod je dokazal, da je preden svoboda, Češkoslovaška se danes po svoji kulturi, usko razvitom gospodarstvu, po svoji notranji ureditvi šteje med najbolj napredne, najbolj sodobne, najmočnejše države. Njena notranja konsolidacija je dovršena in kljub precej številnim tujoim elementom vladajo red in mir, gospodarsko blagostanje in toleranca. Vse to se je moglo doseči samo z modro vladavino najširše ljudske samouprave, ki se izgrajuje in je vzor moderne demokratične in parlamentarne države. Le pod takimi pogoji se je moglo doseči lepo soglasje med slovaškimi bratskimi narodi z Nemci in Madžari, ki sodelujejo v pozitivnem stvarjanju. Le taki vladavini se je zahvaliti, da je industrijsko tako visoko razviti državi bilo mogoče zdržati v teh težkih časih splošne gospodarske krize. Češka je že davno prebolela vse notranje krize; komunizem je razdrobljen, nacionalistično-fašistični poskusi so zdavnaj pozabljeni, kulturni boj je zadeva nekaterih prenapetih glav.

Zato bratska severna dežela zavzema tudi v mednarodni politiki tako odlično mesto. Njen glas se upošteva na vseh mednarodnih konferencah, njeni nasveti so povsod in vedno željeni in dobrodošli.

Češkoslovaška napreduje in mi se ob tem napredku radujemo. Njen praznik je tudi naš praznik. Ne samo radi bratske ljubezni, tudi radi skupnosti borb in istočasnosti osvoboditve, je ta praznik naš. 28. oktober je tudi praznik osvoboditve slovenskega naroda.

28. oktober je največji praznik češkega, slovaškega in tudi slovenskega ljudstva. Vedno smo želeli in želimo, da bi ta praznik slavili vsi v slogi in najlepšem soglasju.

Skupno z brati Čehi in Slovaki praznujemo tudi mi Slovenci spomin na osvoboditev izpod tujega jarma pred trinajstimi leti in s trdnim prepričanjem in nezmagljivo vero zremo v boljšo bodočnost...

Hindenburg ne zaupa Italiji

Pariz, 27. okt. tg. Grandijev obisk v Berlinu povzroča v Parizu vznemirjenje. Oficiozni Havasov biro izjavlja, da uradni berlinski komunikacije slabo prikriva važnost berlinskih dogodkov. Kakor piše »Journal«, je predlagal Grandi v Berlinu tesno nemško-italijansko politično in diplomatsko sodelovanje, posebno v vprašanju razorožitve, revizije mirovnih pogodb, in skupni politiki nasproti Združenim državam in v gospodarski interesni skupnosti glede Balkana, ter je celo namignil, da bi se obe državi eventualno lahko zedinili za skupno valutno politiko. »Echo de Paris« beleži, da Hindenburg ni za pretresno sodelovanje z Italijo in da svojega nezaupanja nasproti Italiji iz svetovne vojne še ni premagal.

Celanski je umrl

Praga, 27. oktobra. AA. Davi je umrl v Pragi slavni dirigent Ludvik Celanski. Pred imenovanjem za šefa orkestra narodnega gledališča v Pragi je bil Celanski dirigent narodnega gledališča v Zagrebu. Pokojnik je ustanovil po vsem svetu znani orkester Češke filharmonije.

Upor na Cipru se zaostrojuje

Uporniki rušijo mostove — Škol Kition deportiran na Malto

London, 27. okt. AA. Guverner otoka Cipra je poslal kolonialnemu uradu brzojavko, kjer pravi, da se je položaj v mestih razen v Kitionu izboljšal. V tem mestu so bili nastanjeni le mali policijski oddelki. Prebivalstvo je bilo doslej mirno. V nedeljo pa je nahujskanja množica snela angleško zastavo in razobesila grško. Oblasti so takoj poslale vojaška ojačenja, ki so obnovila mir in red. V drugem okraju so uporniki porušili most in prekinili brzojavno zvezo.

Atene, 27. oktobra. tg. V Larmaki na otoku Cipru so se včeraj izkrcale angleške čete, katere

je domače prebivalstvo napadlo s kamenjem. Guvernerjev avtomobil pa je množica zažgala. Guverner sam je ranjen. Angleški uradniki in civilisti se nahajajo v poseljenih, ki so zastražena z angleškimi vojniki.

Atene, 27. oktobra. tg. »Hestia« poroča iz Aleksandrije, da se položaj na otoku Cipru vedno bolj poslabša. Angleške oblasti so deportirale na otok Malto nadškofo Kitioua in pet drugih poslancev. Kitiou je sicer grški državljani, ker je v vojni sodeloval kot duhovnik na strani Grčije. Značilno je, da je bil protest, ki ga je angleški guverner poskušal uveljaviti pri turški manjšini

proti večini grškega prebivalstva, odklonjen, kar je karakteristično na razpoložne vsega prebivalstva na otoku. Tudi carigradski listi izražajo simpatije za ciprsko vstajo.

Ministri predsednik Venizelos in zunanji minister Mihalakopulos sta danes drug za drugim obiskala angleškega poslanika. O tem ni bilo izdano nikakoli poročila. Kemal paša je poslal Zaimisa zelo toplo brzojavko ob priliki zaključka balkanske konference v Carigradu. Kakor se poroča, se grški konzul ne bo vrnil na otok Cipr, in sicer iz razloga, da je že dalj časa določen za drugo mesto.

Češkoslovaško edinstvo

Kakor so se v vseh novih slovanskih državah, nastalih po svetovni vojni, vršila med posameznimi slovanskimi narodi v isti državi trenja in borbe — tako tudi v bratski Češkoslovaški republiki ni prišlo takoj po zedinjenju Čehov in Slovakov do sporazumnega sožitja. Različna zgodovina obeh narodov je bila ovira popolnemu sporazumu. Vendar pa vidimo danes, kako oba naroda, vsak v lastnem činu in samostojnem kulturnem izživetju v najlepšem sožitju stremita k napredku skupne države.

Če je madžarski publicist (Steiner) napisal nad 1000 strani obsežno tendenčno, neobjektivno knjigo o Slovaški, tedaj je tem bolj naša dolžnost, da se v teh osvobodilnih oktoberskih dneh spomnimo dolge poti k združenju Čehov in Slovakov.

Do padca staročeske države leta 1820. (bitka na Beli gori) je bila češka literatura skupna obojema narodoma. Pri slovaških protestantih je živa kulturna tradicija ostala še nadalje vez s češkim religioznim gibanjem. V začetku 19. stol. pa se je začelo narodno preporodno gibanje na Slovaškem, ki so mu zarozali brazde in sejali plodna semena Jan Kolár, slavni pesnik slovanske preporodne pesnitve »Slávy deera« (Slave hři) — slovaški Prešeren; dalje znameniti zgodovinar Palacký, ki je s svojim znanstvenim delom postavil temelje narodnemu preporodu, in tretji velikan Pavel Jos. Šafarik, literarni zgodovinar, ki je prebil del svojega življenja na slovanskem jugu med Srbi. Prav ti Slovaki so bili tisti, ki so izpovedali in širili idejo edinstva češkega in slovaškega naroda. Toda do uresničenja njihove zamisli je minilo stoletje, polno borb in žrtev.

Narodno preporodno gibanje je samoobsebi privedlo do klica po lastnem knjižnem jeziku, v katerem naj bi se narodni duh razmahnil v vse kulturne panoge. In tako je v štiridesetih letih minulega stoletja prišlo do znamenite »šturove shizme«, ko so Slovaki po inicijativi Lúdevita Štúra uvedli slovaščino za svoj knjižni jezik. S tem dejanjem so se vezi edinstva s Čehi dokaj močno zlahčale. Slovaki so začeli svoje samostojno kulturno življenje, razmahnila se je njih literatura in leta 1863. so ustanovili v svojem kulturnem središču, v Turčianskem sv. Martinu — »Matico Slovensko«, ki so ji stali na čelu poleg kat. škofa Moysesa odličnjaki obeh veroizpovedi. Toda požrtvovalno delo je prekinil udarec — uvedba dualizma leta 1867. je izročila Slovaško popolni madžarski oblasti in jo še bolj odtujila Čehi. Madžarska vlada je 1875. ukinila »Matico Slovensko« in do prevrata sploh ni več oživila. V teh težkih in borbe polnih letih za narodni obstanek so se Slovaki še bolj oklenili svojega jezika, ki jim je pomenil najvišjo narodno vrednoto. In s pojmovanjem samostojnega jezika se je utrdilo tudi pojmovanje samostojne slovanske narodnosti. Borba z madžarskim nasiljem jih je še bolj utrdila v njih veri. Madžari sploh niso priznali, da obstoji v njihovi državi slovanska narodnost. Morali so priti tuji — kakor Seton Watson, W. Steed, Bj. Björnson — da so odkrili svetu krivice in zločinstva, ki so jih Madžari povzročili Slovakom.

Ko je bil baš sredi 70-ih let madžarski naval na Slovaško pritiskati, so začeli iskati Slovaki zasluge v zvezi s Čehi. Eden najboljših slovaških pisateljev, Hurbán, se je celo oprjel začasno zveze. Ker so pa Čehi postavili temelj svojim narodnim zahtevam na državno-pravno podlago, so bili s tem Slovaki odinjeni. Zato so se oprli na ideologije, ki je pričakovala rešitve od ruskega carstva. Spet je bil to Svetozar Hurbán Vajanský, ki je vodil to rusofilsko gibanje, ki je obvladovalo

slovaško narodno inteligenco dobri dve desetletji. Zavedlo jih je njih upanje v fatalizem, toda na drugi strani so žrpali baš iz te svoje miselnosti moč in odpor proti madžarskemu pritisku.

V 90-ih letih pa je obnovitveno gibanje na Češkem zajelo tudi Slovaško. Jezikovna dvojnost tej generaciji ni bila več ovira skupnemu delovanju. Slovaški rojak Masaryk je v češki kulturi in narodni razvoj vključil tudi Slovaške. On se je naslonil na naravno pravo in zato je zamislil njegovega realizma bila dovzetna tudi slovaškim težnjam po osvoboditvi. Mlada slovaška generacija, ki se je zbirala okoli glasila »Hlas« — pozneje »Průdce«, je stremela h kulturnemu in gospodarskemu dvigu Slovaške, kakaj edino v tem je videla trden temelj k osvoboditvi. Ta nova generacija se je že učila pri Čehih organizirati in dvigati svoj narod. Sodelovanje med obojema narodoma je postajalo vedno tesneje in v Pragi se je ustanovila leta 1898. »Češkoslovenská jednota«, ki je praktično izvajala delo za spoznavanje in zedinjenje obeh narodov.

Tako je prišla svetovna vojna in ob njenem

Razhod balkanske konference

Načrt za balkansko konferenco

Ankara, 27. oktobra. AA. Včeraj so prispeli v turško prestolnico delegati balkanske konference, ki je prejšnje dni zasedala v Carigradu. Opoldne so bili delegati na banketu v ministrstvu za zunanje zadeve. Popoldne ob 3 so se sestrili v dvorani turškega parlamenta. Tu so imeli svojo zadnjo plenarno sejo. Sejo je otvoril predsednik konference Hasan beg. Poročilo o razpravi v političnem odboru je prečital romunski delegat Pella. Njegovi predlogi so bili sprejeti soglasno. Zatem je konferenca sklenila, naj izvršni odbor določi mesto, kjer se bo sestala prihodnja balkanska konferenca. Romunski delegat Pella se je zahvalil turškemu oblastvom v imenu delegatov konference za izredno gostoljubnost. Balkanska konferenca je bila nato ob 16.45 zaključena. Zaključni govor je imel predsednik konference Hasan Beg. V svojem izbranim govoru je pozelel vsem balkanskim narodom, tisku in državam vsestranski uspeh.

Ankara, 27. oktobra. AA. Po banketu v zunanjem ministrstvu je predsednik turške republike Gazi Mustafa Kemal sprejel delegate balkanske konference. Sprejem je bil sila prisrčen. Predsednik turške republike je nagovoril posamezne delegate in želel prizadevanjem balkanskih konference najlepše.

Ankara, 27. oktobra. AA. Delegacije druge balkanske konference so bile včeraj na čajanki pri predsedniku turške republike. Kasneje je bil v njihovo čast prirejen koncert.

Iz turške prestolnice so delegacije odpotovale s posebnim vlakom.

Ankara, 27. oktobra. AA. Na včerajšnji zaključni seji druge balkanske konference so delegati soglasno sprejeli tole politično resolucijo:

1. Predsedstvo druge balkanske konference bo izvršilo izvršilnemu odboru v nadaljnje proučevanje načrt balkanskega pakta. Določbe tega pakta izključujejo vojno kot zakonito sredstvo nacionalne politike in predlagajo arbitražo in vzajemno pomoč.

Naloga tega odbora bo nadalje, da prouči predloge o lojalni izvršitvi posameznih določb

mednarodnih pogodb. Semkaj spadajo tudi določbe o manjšinah.

Končno poročilo o teh vprašanjih bo izročeno tretji balkanski konferenci.

2. Poleg potrebe balkanskega pakta je konferenca menila, naj bi vlade balkanskih držav v čim krajšem času sklenile pakt o splošni arbitraži in prijateljstvu.

3. Konferenca tudi to pot docela soglašala z željami prve balkanske konference, naj bi se zunanji ministri balkanskih držav sestajali vsaj enkrat letno. Zato prosi turško vlado, naj stavi v tem pogledu predloge.

4. V imenu balkanskih narodov konference izreka najiskrenejšo željo, naj bi bila na predstoječi splošni konferenci za razorožitev v Zenevi sprejeta mednarodna konvencija o znižanju sedanje oborožitve.

Konferenca za to vabi države, ki so se udeležile druge balkanske konference, naj doma pripravijo pogoje za uspeh splošne konference o razorožitvi.

Češka proslava v prestolici

Belgrad, 27. okt. I. Nocoj na predvečer češkoslovaškega narodnega praznika je v Češkem domu poslanik dr. Frieder v gladki srbohrvaščini predaval o razvoju češkoslovaške državne misli. Dvorana je bila nabito polna prijateljev češkega naroda. Prisotni so bili tudi zunanji minister dr. Voja Marinković, trgovinski minister dr. Kosta Kumanudi, pomočnik zunanjega ministra Bošković, dr. Varović, minister dvora dr. Boško Jeftić, ves diplomatski zbor in mnogi ugledni politiki iz vseh krajev naše države. Minister Frieder je razvil potek zgodovinskih dogodkov, ki so pomagali zgraditi svobodno češkoslovaško državo, ter nazorno pisal, kako se je kljub največjemu pritisku polagoma začela utrjevati v narodu narodna samozaveš, ki je naposled z velikim žrtvam ustvarila v sredi naroda neugasnjo željo po svobodi, po samoodločitvi, željo, ki je istovetna z državno mislijo.

Ustanovitev češkoslovaške države dne 28. okt. 1918 je bila samo logičen zaključek dolgega razvoja, zato se je izvršila v največjem miru in redu. Češkoslovaška država je organično zrastle iz zgodovinske nujnosti. Kot takšna je trdna v svojih temeljih in je ne bo mogoče nikdar več izbrisati iz zgodovine.

Prihodnje dni se bo vršila v počast češkoslovaškega narodnega praznika cela vrsta različnih svečanosti, ki bodo pokazale iskreno ljubezen do bratskega češkoslovaškega naroda, ki vsako leto tako prisrčno prihaja do izraza prav ob tej priliki.

Fakturiranje o taji valuti prepovedano

Belgrad, 27. okt. I. Finančni minister je podpisal naredbo, s katero strogo prepoveduje fakturiranje blaga v inozemskih valutah. Prav tako je prepovedano tudi vsako vezanje blagovne vrednosti na inozemske valute. Prestopki se bodo kaznovali po zakonu z dne 8. oktobra 1931.

Vihar na italijanski rivieri

Milan, 27. okt. tg. Na italijanski rivieri je velik vihar opustošil pokrajino med Nervi in Camogli. Več vasi ob morju je poplavljenih, tako, da so jih morali prebivalci zapustiti. Cesta, ki ob morju vodi v Santa Margherita Ligure, je popolnoma pod vodo.

Kako odpraviti brezposelnost

V Vašem cenj. listu listu je izšel nedavno članek, kako bi se dalo vsaj omiliti brezposelnost. Med drugimi izbornimi nasveti je bilo tudi omejenjo nedeljsko delo.

Ni menda zakona, ki bi se kršil tako očitno in brez kazni, kot ravno zakon o nedeljskem počitku. Kljub temu, da imamo jasen državni zakon, ki prepoveduje nedeljsko delo in določa za prestopke tega zakona tudi kazni, se nekateri podjetniki obnašajo tako, kot bi za kršitev tega zakona bila predvidena nagrada ne pa kazen.

Zadnje nedeljo so na raznih novih ljubljanskih zgradbah delali kot v delavnici, ter celo obdelovali s kladivom kamenje, da se je daleč razleglo. Istotako se je delalo v Mostah na stavbi za novo šolo. In tako bi lahko našteval brez konca, ki bi le imel dovolj časa.

Tako početje je v času krize in brezposelnosti zločin nad državo in delavstvom.

Če hočete še nadalje nositi ime kristjana, moramo vsi brez izjeme glasno protestirati proti takemu onečaščenju in skrunjenju Gospodovega dne, ker je tako početje vredno ruskih boljševikov ne pa nas, ki stojimo ali bi vsaj morali stati na načelih krščanske morale in kulture.

Vsak podjetnik bi moral pomisliti kako strašno ravno s nedeljskim delom razširja brezposelnost, na drugi strani pa ubogemu delavcu odvzame še tisto bomo nedeljo, da bi se posvetil svojemu Bogu in sebi. S tem pa se ubija v delavstvu vsak čut za dušno skrb ter se ga naravnost tira v radikalni materializem.

Zato je treba vedno in napram vsakomur podarjati, da se nedeljski počitek brez kompromisov konsekventno izvaja, brezvestne podjetnike pa, ki še danes 13 let po vojni silijo ubogo delavstvo k nedeljskemu delu, je treba brezobzirno ovaditi ter obutno kaznovati, kajti danes ni prav nobene potrebe več, da bi se moralo ob nedeljah in praznikih delati.

Delavstvo se s nedeljskim delom razburja in radikalizira, vsakega poštenega kristjana pa pohujšuje ter žali v njegovem verskem čutu, katero žalitev si ne smemo pustiti dopasti.

Kako odpraviti brezposelnost. K temu vprašanju bi si dovolil dodati še sledeče: Na deželi ni brezposelnosti, pač pa stalno pomanjkanje delavnih moči. Ko hodim po deželi slišim stalno pritožbo, da ni dobiti delavcev oz. poslovi. Iz tega sledi edina možna rešitev: Omej naj se priseljevanje v mesta in to predvsem za one, ki ne dokažejo, da imajo v mestu bodisi službo ali pa zadostna sredstva za preživetje. Marsikateri brezposelni, ki v mestu pritišča kljuje in nadleguje ljudi s prosjačenjem ter ogroža varnost, bi bil v svoji domaći občini pošten delavec, ker doma priča znanec in sorodnikovi bi ga bilo sram prosjati. Zato naj bi se samske brezposelne nakazalo ali na domovne občine ali na kraj njihovega zadnjega, daljšega rednega službovanja.

Brezposelne podpore naj bi se ne dajale, ampak naj bi se ojačil fond za brezposelne s skupnino za kuluk, davkom na samsce in posebno naklado na rentnino od dohodkov, ki presegajo letno 100.000 Din. Iz tega fonda naj bi se ne dajale podpore ampak bi dobivali plačo za silo vsi brezposelni, za splošno koristna dela kot je poprava, planiranje in tlakovanje cest, urejanje bregov, čiščenje javnih prostorov i. t. d.

Na večih krajih mesta naj bi bila javna zbirališča brezposelnih — pozimi seve tudi ogrevališča. Ta zbirališča bi se morala ponovno objaviti v listih in potom lepakov. Določiti bi se morala odškodnina, ki jo je plačati za vsako uro dela in občinstvo pozvati, da v vsaki potrebi dobi v teh zbirališčih na razpolago delavne moči za določeno odškodnino, na primer za prve pol ure 3 Din za prvo uro 5 Din, če pa traja zaposlitev več ur po 4 Din od ure.

Tako bi se marsikdo poslužil takih brezposelnih za slučajna dela kot sekanje drv, snajenje, prenašanje bremen, kidanje snega i. t. d. Predpogoj za to bi ga bil, da je zbirališče blizu potrebe, ker vsak raje dela sam izvrši, kot pa da bi zamudil čas z iskanjem delavca v ¼ ali ½ ure oddaljenem zbirališču kot je na primer borza dela.

Mnogo brezposelnih po mestih nima rednega prenočišča in prenočuje v kakem hlevu v dnevni obleki, ki je mnogokrat zamazana in raztrgana. Marsikdo ima v svojih omarah ali podstrešju obnošeno obleko, katero bi lahko pogrešali. V ta namen naj bi se uvedlo obligatno kopanje in čiščenje tacih brezposelnih, ter bi se jim ob tej priliki nudilo sveže perilo in obleko, staro umazano pa uzela v zameno, čiščenje in kopanje. Treba bi bilo poskrbeti za silna prenočišča.

Dohodki državnih monopolov

Belgrad, 27. oktobra. I. Samostojna monopolna uprava je izdala sledeče poročilo za mesec avgust 1931, iz katerega posnemamo:

Da so dohodki iz postavke tobaka znašali meseca avgusta 1931 Din 147.186.87.45 (meseca avgusta 1930 pa 157.827.613.92 Din), iz postavke soli leta 1931 18.955.194.35 Din (leta 1930 pa Din 19.788.743.80), iz postavke petroleja leta 1931 Din 12.788.045.10 (13.427.205.40), iz postavke vžigalic leta 1931 Din 10.618.850 (11.036.950), iz postavke za cigaretni papir v letu 1931 Din 5.432.038.30 (9.705.285.20). Razni drugi dohodki so znašali v letu 1931 600.137 Din (585.460), torej so dohodki v primeru s lanskim letom nazadovani za skupno 17.264.685.12 Din.

Skupno so dohodki v primeru s proračunom nazadovani za znesek Din 7.420.258.30.

Dohodki za razdobje april—avgust 1931 so znašali za tobak Din 723.455.466.53 (lani pa za isto razdobje Din 760.466.681.10), za sol Din 10.496.097.84 (Din 94.425.463.99), za petrolej Din 36.998.997.60 (Din 35.358.010.35), za vžigalice letos Din 51.517.493.50 (lani pa Din 54.179.350), za cigaretni papir letos Din 36.695.394.10 (lani pa Din 48.575.575.58), tako, da so dohodki letos nazadovani v primeru s lanskim letom za 55.508.517.76 Din.

Ako primerjamo dejanske dohodke s proračunom za razdobje od 1. aprila do 31. avgusta, potem najdemo primanjkljaj za vse gori navedeno monopolno blago v znesku 61.134.417.09 Din.

Drobne vesti

Ljubljana, 27. okt. AA. Pri pošti Gomilsko je bila odprta 24. t. m. telefonska centrala.

Zagreb, 27. oktobra. I. Zagrebska občina bo s 1. novembrom znižala plače za 7 odstotkov od 1. januarja 1932 pa še za nadaljnjih 15 odstotkov. Vsa izpraznjena mesta se v teku 1932. leta ne bodo zasedla.

Pariz, 27. okt. AA. Kolonialno razstavo v Parizu je obiskalo do danes 30 milijonov ljudi.

Snovanje svetovnega petrolejskega trusta

Vključitev Romunije

Belgrad, 27. okt. I. Skozi Belgrad je danes potoval dr. Kaseel, ravnatelj oddelka velike petrolejske družbe Royal Dutch-Shell. Dr. Kaseel ni hotel nikomur povedati vzroka svojega potovanja. Pojavil je le, da ne prihaja na uradni poziv romunske vlade, temveč na lastno iniciativo. Njegovo potovanje v romunske petrolejske revirje se v gospodarskih krogih spravlja v zvezo z velikopoteznim načrtom velikih svetovnih petrolejskih družb, da reorganizirajo pridobivanje in razprodajo petroleja. Cene za surovo nafto so tekom zadnjih let padle za 1000%, tako da se petrolejska podjetja spručejo, če je njih posel sploh še pridobiten. Nenadna odkritja petrolejskih vrelcev v Mezopotamiji, nadalje v Venezueli in v drugih državah Južne Amerike ter končno velik razmah ruske petrolejske industrije, vse to je prineslo velik nered v industrijo, ki je večinoma za najbolj pridobitno in največ obetajočo v bodočnosti. Nastalo je nebroj malih družb, ki so si stavile edino le nalogo, da čimprej izpraznijo petrolejske vrelce neglede na dejansko potrebo. Tako je danes prišlo do mrtve točke. Velike množine evrovskega petroleja ležijo po skladiščih

brez uporabe. O Romuniji je znano, da je dala nedavno izprazniti in uničiti več rezervarjev za staro nafto, da napravi prostor za nove dotoke. Angleška družba Royal Dutch-Shell, katero zaostopa dr. Kaseel, je sklenila, da nastopi s posredovanjem. Dr. Kaseel je izdelal nov načrt pridelave petroleja, ki obsega vso svetovno produkcijo petroleja. Po tem načrtu so posameznim državam, oziroma petrolejskim revirjem odrejena natančna višina dnevne produkcije, tako da bi svetovni pridelek ne prekoračil svetovnega konsuma. Ameriška Standard-Oil je pristala na tako rešitev in sedaj gre še za romunske petrolejske vrelce, katere je žel ravno nagovarjati dr. Kaseel osebno. Romunski petrolejski industriji bo ponudil, da ji krije vse izgube, ki bodo dejanske nastale iz omenjene produkcije. Sprito dejstva, da se Romunija nahaja v zelo kritičnem gospodarskem položaju in ker so na petrolejsko pogodbo navezane tudi druge ugodnosti finančnega značaja, obstoji mnogo upanja, da bo tudi romunski petrolej kmalu prešel pod kontrolo svetovnega trusta, ki se sedaj ustvarja.

Kako se godi jeseniškemu delavstvu

Nove redukcije na Javorniku

Jesenice, 27. okt.

V nedeljo dopoldan je bil v mali dvorani Kerkovega prosvetnega doma sestanek J. S. Z. na katerem je centralni tajnik tovariš Joža Rozman poročal o poteku in rezultatih kolektivne pogodbe med delavstvom in podjetjem K. I. D.

Celih deset mesecev je delavstvo nestrno pričakovalo, kaj bo z novo kolektivno pogodbo. Doseglo ni takorekoč ničesar, razun malenkostnih razlik pri akordnem delu. Podjetje se izgovarja s slabim gospodarskim položajem, zato ne more dati nobenega izboljšanja.

Zanimivo je, da se je g. gen. ravnatelj Noot pri točki o delavskih dopustih izrazil, da ne bi bil proti temu, pač pa naj država uzakoni dopust delavca, saj ga tega ne more prirediti, ker ni nikjer v Jugoslaviji pri industrijskem delavstvu v praksi.

Sestanka, kateremu sta prisostvovala kar dva vladna zastopnika, se je udeležilo precejšnje število delavstva.

Tovarna K. I. D. oddelek na Javorniku je 60 delavcem odpovedala delo. Dne 6. novembra dobe svoj obračun.

Ni se dosti, da tovarna elektrod na Dobravi tako rekoč popolnoma počiva in so bili ondotni delavci vsaj deloma zaposleni na Javorniku, zdaj so prešli odpoved tudi tam. Ob priliki pogajanj za kolektivno pogodbo pa je g. gen. ravnatelj izjavil, da je vse mogoče, da bo se nadaljnjih sto delavcev odpuščenih, eventualno tudi, da tovarno na Javorniku popolnoma ustavi.

Delavstvu K. I. D. grozi torej ista usoda kakor povsod drugje, širom sveta.

Vode upadajo

Litija, 27. oktobra.

Ogromne količine padavin zadnjih deževnih dni so prenapolnile struge naših rek in voda, tako da je Sava dosegla davi svoj višek in sicer je vodomerska postaja v Litiji, katero upravlja mesto odstopivšega dolgoletnega upravnika urarja Nikolaja Tirana litijski zlatar g. Janjo Dermota, kazala m 3.80, opoldne pa je že padla na m 3.50, to je za 30 cm. Ker so kmetovalci večino poljskih del z njiv, ki leže ob Savi, že pospravili, to pot vsled povodnji škoda ni prevelika.

Naš litijski most stoji trdno naprej kakor tudi v Savo zgrajeni Lebingerjev vrt, nepremagljivo ko kaka trška kula... Če bi pa deževno vreme še trajalo, pa preti za kraje ob Savi resna nevarnost povodnji, katere nas pa Bog obvaruj!

Ježica, 27. oktobra.

Včeraj je Sava pri črnuškem mostu narasla do višine, kakor že ne od leta 1923. Mogočni valovi so butali ob temelje mostov, da se je zdelo, kakor da se vse vkap giblje in da bo vodovje mostova vsak hip odneslo. Sava je narasla do treh zjutraj, potem pa je začela počasi upadati, danes pa spet kaže, da bo še nekoliko narasla. Vodovje nosi s seboj cele gore grmovja, dreves in hlovov, ki jih pobira zgoraj ob strugi. Seveda je Sava tudi ježenskim posestnikom napravila dovolj škode, ko jim je spet začela trgati bregove. Sava se je zdaj prvič lotila tudi leve škarpe med mostovima, ki jo je začela nevarno izpodjedati. Pri Stirnovem kopališču je Sava narasla prav do roba lete sezidanega obrambnega zidu, potem pa je k sreči spet upadla. S tem je seveda nevarnost za kopališče minila.

Voda udrla v Delavski dom v Kranju

Kranj, 26. oktobra 1931.

Ko je po dolgotrajnem in izredno suhem vremenu začelo deževati, so začele na Gorenjskem vse vode silno naraščati. Sava je že v nedeljo popoldne zelo nastopila in je nosila s seboj drevje in tramovje. Vodne mase, so vedno bolj naraščale in je izgledalo, da se bo ponovila povodenj iz leta 1926. V ponedeljek zvečer je vodna gladina Save

že dosegla svoj višek. V Kranju je Sava včeraj proti večeru vdrla v podzemne prostore delavskega doma, ki se nahaja na levem bregu Save pod mostom. Voda je preplavila ves fundament stavbe in že ob 4 popoldne napolnila podzemne dimnik, ki so iz kuhinje, ki se nahaja v podzemlju, napeljana v obrežno zidovje. Za silo so skušali dimnike izprazniti, pa ni dosti pomagalo, ker je voda začela siliti v kuhinjo, ter v severni del stavbe, v shrambe in dvornico. Ves epodnji del stavbe je bil takoj napolnjen z vodo, da je slednja kar pronicala iz cementnih tal. Ob času večerje so se v kuhinji začele delati mlakušje. Voda je narasla vedno bolj in bolj in je dosegla višino 30 cm. Vodo so skušali iz kuhinje in shrambe izprazniti, ker so se bali, da ne bi voda zlasti v shrambi poškodovala krompirja, moke in drugih živil. Ker niso imeli pri roki nobene sesalke, so poklicali na pomoč gasilce, ki so prihiteli z malo motorno brizgalno in kmalu izsesali vodo iz stavbe. To je bilo nekako ob pol 9 zvečer. Čez kako uro pa je voda zopet napolnila kuhinjo in tako so večkrat ta proces morali ponoviti. Zadnjič so vodo metali iz kuhinje nekako ob 12 in ko so nato počakali še do 2 zjutraj, je voda v Savi začela upadati in nevarnost vode v Delavskem domu je bila odstranjena.

Delu gasilcev in še nekaj drugih fantov domačinov se je zahvaliti, da je bila voda hitro odstranjena iz kuhinje in vseh podzemskih prostorov, kjer so preje plavalci že različni predmeti po vodi. Visoka gladina Sava pa je ogrožala tudi Majdičevo elektrarno in so bili tamkaj že pripravljeni na povodenj s sesalkami, da bi v slučaju potrebe začeli vodo sesati iz prostorov. To pa ni bilo več potrebno. Drugje pa menda v Kranju Sava ni povzročila nobene škode.

Plaz zasul cesto

Celje, 27. oktobra.

Mestni avtobus celjski, ki vozi v Logarsko dolino, včeraj svoje poti od Ljubnega naprej ni mogel nadaljevati, ker se je radi neprestanega deževja zadnjih dni cesta tako zmehčala, da se je ob cesti med Ljubnem in Lučami podrla škarpa in zasula cesta. Danes je odšla uradna komisija na mesto nezgode, da ugotovi vzroke in da odredi vse potrebno, da se cesta čim prej zopet uredi.

Na najmanjšem konju — najmanjši jezdec

Na sliki se postavlja najmanjši jezdec Mežiške doline na najmanjšem konju. Jezdec je star komaj dve leti in je skrbno zavarovan, da ne pade s konjčka, ki je last posestnika Jos. Plešivnika v Prevaljah. Konjčka drži za uzdo njegov skrbni voznik.

stroški v znesku 164.399.75 Din. V procentu so pripadale vse občine s 44%, vsi drugi činitelji pa 56%, s čimer so ti razbremenili občino za več kot dobro polovico. Šola je dvorazredna s pripravljanimi učenci, ki je lanske leto dobil vzporednico, ker je imel več kot po 50 vajencev. Poučujejo učitelji: g. Stenovec Ivan, vodja; gg. Jeretina Karel in Arrigler Anton, ki je prevzel pouk za g. Josipom Odlaskom.

V šolo je bilo vpisanih v tej dobi 1108 vajencev. Le-ti pripadajo k posameznim obrtnim takole: (v odstotkih) 31 mehaniško-tehniški, 23 oblačilni in tkaninski, 18 stavbni, 17 umetni, 7 živinilni in živinilni, 2 trgovski, 1 kemiško-tehniški, 1 odstotek drugi obrti. Značilno je, da prevladujeta ključavničarska in mizarska obrt. Tema sledi kovaška, kolarska, čevljarška in tej krojaška obrt. Ostale obrti niso tako izrazito zastopane.

H pouku so hodili in še hodijo po dvakrat v tednu od 18 do 20 in po enkrat v nedeljah od 8 do 12. Mnogo se je delovalo na to, da bi se večerni pouk odpravil in nadomestil s popoldanskim. Morda bo to uredil novi obrtniški zakon kakor tudi obveznost pouka za vajence, katerih je lepo število, a za katerih nadaljnjo šolsko izobrazbo žal ni poskrbljeno.

Rea je, da imajo občine silna bremena in morajo štediti poved zlasti danes. Toda če pomislimo, da se računa letno na vajenca 148 Din stroškov, od katerih plačajo občine le po 66 Din, bomo pač priznali, da je šolska izobrazba obrtniškega naraščanja vredna teh žrtv. Odbor obrtne nadaljevalne šole se tega zaveda, zato pa z odborniki, ki so vsi razen enega tudi sami obrtniki in posestniki, stori za to šolstvo vse, kar more. Tako so pod vodstvom g. Ivana Vrečarja obrtniki iz Domžal priredili v letu 1924 krasno uspešno igro. Donos v znesku 2693.75 Din so poklonili šolskemu odboru, ki je bil takrat v največjih denarnih zadregah. Leta 1925 je odbor omogočil brezplačen prevoz in udeležbo 101 vajencev na razstavo, ki jo je priredila Zveza obrtnih združenj v Ljubljani. Tu je 29 domžalskih vajencev

Tako se odstrani zobni kamen,

povzročitelj težkih obolenj zob. Samo z rednim negovanjem Sargovim Kalodontom, edino kremo, ki prepreči zobni kamenspomočjo dodatka (Sulfuricinoleat po Dr. Bräunlichu), ostanejo zobje vedno čisti in zdravi.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Drzen vlom v Ljubljani

Neznan vlomilec opoldne vlomil v Krisperjevo trgovino Oplenil obe dnevni blagajni

Ljubljana, 27. oktobra 1931.

Vse kaže, da se bližamo času, ko bodo tatvine in ropi vedno bolj pogosto na dnevnem redu. Socialna beda in demoralizacija bo zavajala mnoge na stranpota.

Tak slučaj, podčrtan že z veliko mero drznosti in neverjetnega poguma, se je zgodil danes v opoldanskem urah sredi Ljubljane, v pravem trgovskem centru mesta. Neznan vlomilec je namreč vlomil med opoldanskim odmorom v veletrgovino Krisper na Mestnem trgu in izropal dnevno blagajno v oddelku za galanterijo in norimberško blago. Gotovo je imel namen, obiskati še druge blagajne, vendar ga je pri tem delu zmotil poslovodja trgovine G. Voltmann, ki se je že ob pol 2 vrnil v trgovino. Vlomilec je vrnil na nos pobežnil, ne da bi ga kdo pri tem opazil ali oviral. Poslovodja je takoj zapazil, kaj se je zgodilo, in obvestil o dogodku vodstvo ljubljanske policije.

IZSLEDKI POLICIJSKE PREISKAVE.

Ze v teku četr ure je bil na mestu sam g. upravniki policije Krševan z vsem aparatom in prevzel vodstvo preiskave. Ker je vlomilec, moten pri svojem delu, moral tako hitro pobežati, je pustil na mizi, kjer je bila ročna blagajna, vse svoje vlomilsko orodje, ki ga je prinesel s seboj zavitega v star časopis. Pod izkušenim in bistrim vodstvom g. upravnika policije Krševana so bila dogana takoj sledeča dejstva: Vlomilec je vdrl, oziroma prišel v trgovino skozi zadnje izlozbeno okno trgovine Krisper v Ribji ulici. Prišel je, ker je zunanje izlozbeno okno, čez katero seveda zaradi belega dneva niso bile spuščene železne žaluzije, enostavno z okroglim ključem, ki je imel štirivoglato vdolbino, odprl zunanje okno in vstopil v izlozbo. Notranje okno pa se je odpiralo na znotraj z zapahom in zato vlomilec ni mogel s svojo prejšnjo metodo naprej. Korajžno je razbil šipo in skozi odprtino v šipi posegel z roko in odprl zapah. Ker je najbrž, preden je vdrl v trgovino, previdno zaprl za seboj zunanje izlozbeno okno, tudi mimoidoči niso mogli bržkone opaziti ničesar sumljivega. Nato je šel k ročni blagajni v

prednjem delu trgovine in se je je lotil s svojim orodjem. Imel je vitrihe, s katerimi je prav hitro mogel odpreti ročno blagajno, ki je bila nameščena v predalu, podobno kakor miznica. Komaj se je dobro lotil posla, ga je že pregnal poslovodja g. Voltmann in vlomilec je pobežnil najbrž po isti poti, po kateri je prišel.

Iz orodja, ki ga je na begu pustil v trgovini, se je dalo razbrati, da je najbrž vlomilec precejšen začetenik, saj med orodjem ni bilo drugega, kakor nekaj dlet, pila, vitrihi in ključ za odpiranje zunanjih izlozbenih oken, oziroma običajnih dimniških železnih vrat. Vsaka domneva, kdo bi bil drzni vlomilec, je do sedaj še nemogoča. Ključavnica pri dnevni blagajni je bila že leta in leta ista in tudi noben ključ se ni v zadnjih letih izgubil. Ker je pa vitrih bil izredno podoben pravemu ključu, bi se dalo sklepati, da so bile vlomilcu kolikor toliko znane razmere v trgovini.

Vlomilec je pustil tudi nekaj prstnih odtisov na mizi, katere se je lotil, in tudi na šipi ubitega okna, skozi katero je vlomil v trgovino. Prstne odtise so takoj daktiloskopirali. Pri svojem poslu je vlomilec pokazal razmeroma precejšnjo drznost, čeprav bi ga po okolnostih vloma še ne mogli smatrati za starega in izkušenega svedrova. Najbolj zanimivo pri vladu je to, da se je do tri četrti na eno razgovarjal v svoji pisarni s trgovino dr. Krisper s svojim polnikom, nakar sta zapustila trgovino. Med tem časom nista zapazila ničesar sumljivega in vlomilec je moral za izvedbo svojega načrta porabiti pike tri četrti ure od tri četrti na eno do pol dveh. Škoda, ki jo je napravil tako na ubiti šipi, kakor z vladom v dnevno blagajno, sicer ni tako velika, vendar se ne da točno še ugotoviti, ker ni znano, koliko je bilo v dnevni blagajni. Bilo pa seveda ni več, kakor, dopoldanski izkupiček današnjega dne.

Prepričani smo, da se bo policiji pod vodstvom izkušenega strokovnjaka g. upravnika Krševana posrečilo v kratkem času prijeti zlikovca in mu onemogočiti njegov posel.

Kakor smo bili kasneje obveščeni, je bilo vlomljeno v obe dnevni blagajni, iz katerih je vlomilec pobral 9693 Din. Do sedaj za njim še ni nobenega sledu.

Strašen čin znorelega očeta

Iz Tuzle poročajo, da je tam pred nekaj dnevi zblazneli Hasim Rahmanović s sekiro pobil vso svojo družino ter trupla razsekal. Nevarnega noreca so oddali v bolnišnico, kjer so preiskovalni organi počasi ugotovili, kako je izvršil svoj zločin.

Zvečer se je Rahmanović sprehajal po Tuzli s sekiro na rami. Pri branjenju se zahteval strok česna, pa ga ni dobil. Ponudili so mu papirko. Vzel je in rekel: »Dobra bo, nocoj bo dovolj mesa.« Potem je odšel domov v bližnjo vas, kamor je prišel ob 1 ponoči. Doma je šel takoj v klet, kjer je imel kisto zelje ter začel nekaj pospravljati in ropotati. Zena v hiši se je zbudila ter mu rekla, naj ne ropota, ko otroci spe. Mož pa se je brez besede obrnil in zamahnil s sekiro nad ženo. Ker pa je bil strop nizek, udarec ni bil smrten. Zena, ki je bila ranjena na glavi, je skočila na dvorišče klicaje na pomoč. Hasim je zdrvel za njo, jo dohitel in ji z enim zamahom razbil glavo.

Med tem se je zbudila 13 letna hčerka, ki je prišla na prag: »Kaj delaš, oče? Ne bij mame! Zblazneli oče pa je dvignil sekiro in zadel z njo hčerko na ramo. Deklica je zakričala in zbežala. Med tem pa je prihitel iz koč 9 letni sin. Hasim je takoj planil nadenj in mu z enim udarcem razljal glavo. Nato je skočil za hčerko, ki je bežala, a se ob vodnjaku onemogla zgrudila na tla. Zbesneli oče je hčerki odsekal glavo, noge in roke. Roke je stlačil v usta odsekane glave. Nato je na kamnu razsekal vse hčerino truplo, prav tako trupli žene in sina. Sinkovo glavo je vrzel na materino truplo.

Ko je opravil to strašno delo, je odšel v gozd, glasno vriskajoč in kukajoč, posnemajoč kukavičje glasove. Po gozdu je blodil do jutra. Zjutraj ga je srečal neki vaščan, ki je prašal Hasima, kaj počne

tu. Namesto odgovora je planil norec nad kmet s sekiro. Vaščan je odskočil in zbežal v vno, kjer je alarmiral vaščane. Tedaj se le so sosedje videli, kaj je Hasim ponoči naredil s svojo družino. Previdno so obkolili noreca, ga zvezali in odpeljali v Tuzlo. Ko ga je zdravnik prašal, če mu je kaj žal, ko je napravil tako strašno dejanje, je odgovoril: »Ni mi! Žal mi je moje duše in telesa, ki trepečeta od mraza. Ko bi imel sekiro ali motiko, bi vas vse skupaj spravil v red!«

Hasim je že lani v blaznosti sesekal nekega kmeta s konjem vred.

Človek se mora prašati, zakaj tako nevarnega noreca puste še prosto hoditi po svetu?

Nebočienik v Antwerpnu, ki ima 27 nadstropij. Torej ljubljanski vendar le ni največji tak monstrum v Evropi, kakor je zadnjič pisal neki list.

Pevski koncert na Dolenjskem

Št. Rupert.

Preteklo nedeljo dne 25. oktobra so končali združeni pevski zbori St. Janž, Št. Rupert in Tržišče svojo pevsko turnejo — ako smemo tako imenovati pevске nastope 4. t. m. v St. Janžu, 18. t. m. v Tržišču in 25. t. m. v St. Rupertu — v svojem okolišču. Do 60 pevcev in pevk je nastopalo predvsem s pesmimi, ki so jih peli na velikem koncertu 8. sept. v Ljubljani, le mesto »Pravde Bog« in »Teče mi vodica« so peli Aljaževo »Slovenska zemlja« in Laharnarjev »Pozdrav« oziroma v St. Rupertu Nedvedov »Nazaj v planinski raj«. Nastopi so bili vsi prav lepi in dobri, v St. Janžu — prvič — malo bolj boječ, v Tržišču že pogumnejši, najboljši pa v St. Rupertu.

Glasovi so vsi še precej dobro zasledeni, le tenor je malo bolj šibak — manjka pač prvih tenorjev. Tudi obisk je bil povsod zelo zadovoljiv, ako pomislimo, da takih prireditev v teh krajih ljudje še niso tako vajeni kakor kakih iger ali teledržnih nastopov, in povsod se je žul glas, le še pridite. V St. Rupertu je bil ob tej priliki tudi izvoljen nekaj okrožni odbor: predsednik g. Karel Supin, župnik v Tržišču, pevovodja g. Anton Grom, organist v St. Janžu, tajnica gđ. Julka Rozman, obč. tajnica v Tržišču, blagajnik g. g. Peter Flajnik, kaplan v St. Rupertu, namestnik pevovodje g. Karel Strniša, organist v St. Rupertu, odborniki Ivan Remeč, Št. Rupert, Jožef Zalokar, kaplan v St. Janžu in Leopold Grebenc iz Trebelnega. Čujemo tudi, da pojdejo zbori še v Mokronog, ako bodo sprejeti. Zelim jim: le pogumno naprej po začetni poti, naj gre naša slovenska narodna pesem lepa in očistena nazaj med naš narod do zadnje vasice, da bo očak Triglav gledal, četudi vse je vihar razdjal vendar

»Narod pa zmiraj stal.«

10 let obrtno-nadaljevalne šole v Domžalah

Domžale, oktobra.

V precej prometnih Domžalah se je že pred vojno močno razvila obrt. Po vojni je bil razmah še večji. Obrtniki iz Domžal in okolice so sprejemali vedno več vajencev. Tedanji gerent g. Cerar Franc je s svojimi svetovalci in kasnejšim županom g. Skokom Antonom pokrenil misel za ustanovitev obrtne nadaljevalne šole, katero je oblasti leta 1921 dovolila. Takoj prvo leto je obiskovalo pouk 102 vajenca, ker je precej obširen šolski okolišč. Obsega namreč občine Domžale, Depalovo, Jarše, Vir in Trzin, in v glavnem vzdržujejo to šolstvo v oni procentni izmeri, kakor pošiljajo vajence v šolo. Največ prispeva občina Domžale, to je 74%, vse ostale občine pa 26%. Znatne prispevke daje država, banovina, Zbornica za Obrt, Trgovski gremij v Kamniku, Zadruga mečanih obli v Domžalah ter Hranilnica in posojilnica v Domžalah, za kar gre posebna zasluga gg. župniku Francu Berniku, Ivanu Vrečarju, Francu Končanu, Josipu Adamiču in Josipu Seneli.

S pomočjo teh gospodov je odbor prejel v desetih letih na izrednih podporah 91.240.91 Din, vse ostale občine pa so prispevale v znesku 73.158.84 Din. S temi prispevki so bili kriti vsi vzdrževalni

razstavilo 33 obrtniških izdelkov, od katerih so bili trije odlikovani s prvo nagrado, trije pa z drugo. Načelnik zadruge mešanih obrti g. Franc Končan skrbi poleg vsakoletne denarne podpore še za po tri krasna darila, katere ob koncu leta na razstavi risarskih izdelkov razdeli imenovana zadruga kot nagrado trem najboljšim risarjem-vajencem. Tako s složnim delom, z veliko gmojno in moralno podporo skrbi domžalski obrtniki za vzgojo svojega naraščanja. To jim je v ponos in čast!

I.S.

Ljubljana Signali proti vlomom

Automatska varnostna signalna naprava za Ljubljano

Ljubljana, 27. oktobra.

V zadnjem času je Ljubljana že doživela dva večja vlomna v železne blaginje, tako pri Stavbni družbi kakor tudi v Obrtni banki. Današnji slučaj drznega vlom pri belem dnevu pa dokazuje, da smo pač v časih, ko bo marsikdo, bodisi radi brezposelnosti, pomanjkanja, zime, posegel brezvestno po tuji lastnini. Blizina meje je zopet sumljiva vaba za nekatere, ki upajo na ta način uiti pri nas roki pravice, kakor za druge, da pridejo iz tujine k nam, kjer poskušajo svoj svedroški posel. Ker trpi radi vlomov, pa najsi bo oškodovanec tudi zavarovan, naše narodno gospodarstvo, je najbolje, da se stori vse, kar je le mogoče, da se že vnaprej onemogoči vsak poskus vlomov. Zato je najbolje, da se zavarujejo zlasti blaginje v večjih zavodih tako, da bo v resnici izključeno, vlomilec izvršiti svoj posel.

Sicer izgleda, da sta zadnja dva velika vlom izvršena po tujih. Vsaj tako se da sklepati iz orodja, ki so ga pustili na krajih vlomov. Orodje je namreč italijanskega izvora in so tako orodje prvi našli pri nekem vlovu v Trstu. Sicer je res, da policija vrši svojo varnostno službo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in močmi, vendar do notranjih prostorov in do dvoriščnih stavb nima nikakršnega dostopa in se zato lahko tam gode stvari, o katerih policija nikakor ne more biti direktno alarmirana.

Zato je sprožil upravnik ljubljanske policije g. Kerševan v resnici moderno idejo, da bi se v Ljubljani napravila avtomatska varnostna signalna naprava, ki bi imela svojo centralo na upravi policije. Opozoril je na to vse zainteresirane, zlasti Zbornico za TOI, ki je z okoliščino informirala svoje člane. Avtomatska signalna naprava je podobna v nekem oziru avtomatični telefonski centrali. Posamezni aparati pa so nameščeni po mestu v lokalih, kjer stoji blaginje ali se hranijo na kak drug način večje vrednosti. Ti aparati so absolutno sigurni v svojem delovanju in signalizirajo takoj vsak vlom kakor tudi požarno nevarnost Posamezni signalni aparati so v lokalih

nameščeni tako, da jih ni opaziti in delujejo povsem neslišno. Pa kljub temu, če bi vlomilec slučajno zapazil tak aparat in prerezal dovodne električne žice, aparat funkcionira in v centrali na policiji je v istem trenutku že alarm. Na policiji bi se ustanovila posebna permanentna služba. Takozvane napadalne policijske čete, ki bi bile noč in dan pripravljene in imele na razpolago avtomobil z orožjem in potrebnim orodjem, bi noč in dan pazile, če se oglasi kdaj signalna naprava, nakar bi takoj pohitele na mesto, katero bi označila signalna naprava. Ko bodo čete prišle na mesto, bodo takoj obkrožile poslopje, med tem, ko vlomilec ne bo niti slutil, da so mu že za petami. Policijske čete bodo stopile v akcijo seveda prav tako v slučaju požara in brezplačno pomagale pri gašenju.

Te vrste varnostne naprave bi prišle zlasti v poštev za banke, trgovska podjetja, javne urade in tudi zavarovalnice, ki so tudi pri vlovih na tuji lastnini zainteresirane, ker morajo plačati odškodnino. Če bo anketa, ki jo je sprožil upravnik policije g. Kerševan, našla odziv pri prizadetih, zlasti zavarovalnicah, in če se bodo vsaj v principu izjavili za to avtomatsko varnostno napravo, bo mogoče napraviti načrte in proračune, ki bi bili potrebni. Interesentom ne bi bilo treba plačati drugega kakor enkrat za vselej instalacijske stroške in aparature v lastnem lokalu ter vode do policijskega poslopja. Prispevek za vzdrževanje teh aparatov leto za letom bi bil izredno majhen in skoro ne pride v poštev. Večji pa so investicijski stroški, toda če pomislimo, da bi s temi avtomati odpadli interesentom stroški za plače nočnim čuvajem, stroški za odplačevanje nadzorstva po Zavodu za zaklepanje kakor tudi naprave lastnih manjših avtomatičnih signalnih aparatov, bi se ta moderna centralna naprava gotovo izplačala, pa bi pridobila na varnosti. Prepričani smo, da se bodo zainteresirani z navdušenjem oprijeli te izborne zamisli upravnika policije g. Kerševana, zlasti še zato, ker bo vsa policijski aparat z osebjem, avtomobilom, orožjem in orodjem v takih slučajih kot že doslej brezplačno na razpolago.

Kaj bo danes?

Drama: »Brez tretjega«. Premijera. Red D. Opera: »Vijolica z Montmartrac«. Opereta. Red E.

Predavalnica mineraloškega instituta na univerzi: Predavanje g. Josipa Streklja o delu na vrtu v jeseni. Ob 19.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

○ Karitativna seja za stolno župnijo je danes ob 8 zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Odbori stolne Vincencijeve konference, stolne Elizabetne konference, Katol. akcije (stolne), vseh Marijanskih kongregacij v stolni župniji so najljubšeje vabljeni.

○ Pastoralna konferenca za mesto Ljubljano je danes ob 3 popoldne v škof, semenišču.

○ Vseuč. prof. dr. A. Gosar bo v zimskem semestru nadaljeval lanski ciklus predavanj: »Sociološke in ekonomske osnove moderne družabne reforme«. — Pričetek predavanj v sredo 28. oktobra ob 18 v zbornišni dvorani univerze.

○ Stari frančiškanski most ima novo ograjo. Frančiškanski most je dobil novo balustrado iz umetnega kamna, ki je seveda vse nekaj drugega kakor prejšnja železna ograja. Odpadla je tudi lesena ograja, ki je zavzemala vse hodnik do tramvajске proge, s čemer bo za pešce zopet nekoliko lažji prehod čez tako živahni frančiškanski most.

○ Ljudska knjižnica Prosvetne zveze je nabavila sledeče francoske in italijanske knjige: A. Gide: Les nourritures terrestres, 2980a. C. Anet: Ariane, jeune fille russe, 2981a. R. Bazin: Stephanie, 2982a. A. Lichtenberger: Notre Minnie, 2983a. 1. isti: Mon petit Trot, 2983a. 2. A. France: Le crime de Sylvestre Bonnard, 2984a. 1. J. Schult: La neuvième de Colette, 2985a. 1. L. Tesnière: Oton Joupantichitch, 3103a. — F. Tozzi: Giovanni, 3085a. A. Ananie: Ultimo notti de Taormina, 3086a. L. Zuccoli: Le cose più grandi di lui, 3087a. Neera: Una passione, 3088a. A. Fracastoro: Nostra vita quotidiana, 3089a. A. Campanile: In campagna e un'altra cosa, 3090a. G. Deledda: Il paese del vento, 3091a. M. Serao: Il paese di cuccagna, 3092a. P. Racazzi: L'Esopo moderno, 3093a.

○ Prodajalcem cvetja na ljubljanskem trgu. Pretekli teden je hodil po ljubljanskem trgu in tudi po Trnovem po hišah nekdo in opozarjal, da ne smejo prodajati cvetja. Danes, t. j. 27. oktobra pa je prineslo »Jutro« in včerajšnji »Slov. Narod.« oglas od Zadruga cvetličarjev sledeče »Opozorilo«: Vsi oni ki se pečajo s prodajo cvetja, šopkov in vencev kjerkoli v dravski banovini, pa nimajo zato potrebnega obrtnega lista, se opozarjajo, da jih bo Zadruga ovadila pristojni obrtni oblasti, da kazensko postopa proti njim v smislu določil obrtnega reda. Informirali smo se o tej zadevi na magistratu in pri tržnem nadzorstvu, ki je izjavilo, da nima ničesar proti prodaji cvetja, kar kdo sam pridela na vrtu. Na tem stališču stoji tudi gospod župan. Čudno je, da se vse leto »Zadruga« ne briga za prodajalce cvetja, da dostikrat sami vrtnarji kupujejo od njih, kadar nimajo zmanjka, ravno o vseh svetih pa se spominjajo na to in bi radi preprečili privatno prodajo cvetja, da bi oni potem prodajali cvetje po cenah, ki bi jim ugašale. Pred leti so se ljubljanski vrtnarji pritožili v tej zadevi celo na ministrstvo, dobili so pa rešitev, da spada v njih delokrog le ono, kar umetno v cvetličnjakih vzgoje, ne pa kar lahko vsak na svojem vrtu vzgoji.

Potemtakem bi tudi kmet ne smel prodajati na ljubljanskem trgu kislega zelja, ker bi se lahko sklicevali trnovski zeljarji, da samo njih pristojna ta obrt, ker imajo obrtno pravico. Vsakdo lahko na svojem vrtu pridela kar hoče in proda komur hoče, samo tobaka ne, ker je to monopol.

Toliko v pojasnilo prodajalcem cvetja, da ne bo na trgu nepotrebnega razburjenja in naj je brez strahu prodajajo, kar sami pridelajo.

○ Akademski klub gradbenikov priredi dne 29. okt. t. l. svoje prvo predavanje v ljudskem letu 1931-32. Predava univ. prof. dr. ing. Kasal o zanimivi temi: »Valovanje momentnega impulza v združenih in večkratnih okvirjih«. Predavanje se vrši dne 29. okt. t. l. ob 20 v gradbeni risalnici na tehniku. K predavanju so vabljeni vsi, ki jih zanima.

○ Ljubljanski moški zbori dobe note »Benti mortui« za nastop o vseh svetih v pisarni Hubadove župe po 1 Din za partiturni izvod. Prelovo »Zadajo slovo« je naročiti pri »Ljubljanskem zvoncu«. Ostale pesmi za 1. november so znane vsem pevcem.

○ V današnjem listu razglašajo mestni magistrat ljubljanski voliči, ki jih je mestno načelstvo objavilo tudi potom lepakov po mestu.

○ Garderobni krađe. Redne tatvine v hladnem času so tatvine obleke. Te tatvine so se sedaj že pričele množiti. Služkinji Mariji Tudijski v

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

In blagoslovila
njen neprecenljiv
čudežni učinek

Pri revmatizmu trganja izasu: boleča mesta vdrgniti.

Pri zobobolu: dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in cele telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlačno kopel s dodatkom Levje Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri ledeničnih boleznih: 16 kapljic na košček sladkorja.

Pri ispanjanju las in prhljaju masirati glavo.

Kot zobna voda itd.

Pri potenju pod pazduho, nog rok a i celotnega telesa naj se početi deli jutraj in zvečer izmivajo.

Levjo-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani
ORIGINALNI STEKLENIČI

Zahtevajo izrecno

Levjo-Mentol-Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10,—, 26,— in 52,— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDZENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-52

Repanškovi gostilni na Bregu je bil ukraden 200 dinarjev vreden plašč. Dijaku Ludviku Valentincu v Ilirski ulici 21 je bil iz stanovanja ukraden 300 Din vreden povrsnik. — Dijakinji petega letnika učiteljica Radi Juvančev pa je bil ukraden lep 120 Din vreden svilen dežnik.

○ Dva karambola. Predvčeršnjim je prišlo na vogalu Linhartove ulice in Dunajske ceste do neprijetnega karambola. Hlapec Valentin Kokalj je zavozil z dvoprežnim vozom v letniškega paznika Franceta Vidmarja, ki se je peljal z kolesom naspoti. Vidmar je bil toliko duševno prišoten, da se je v trenutku prijel za konjsko opremo in tako preprečil nesrečo. Pač pa je prišlo pod konje kolo, ki se je nekoliko poškodovalo, tako, da trpi 100 Din škoda. Čeprav je zakrivil nesrečo Kokalj sam, je še prav neokusno nahušil Vidmarja z »aufzeggarsko barabac«. Prišel je stražnik, ki je Kokalja zapisal in mu prepovedal voziti, dokler se ne iztrezni. Konja in voz je policija izročila lastniku. — Drug karambol se je pripetil na Dolenjski cesti. Mesarski vačenec Alojz Fabič se je peljal s kolesom po hodniku in se zadel v ženo magistratnega uradnika Marijo Goltarjevo, ki jo je podrl na tla. Dobila je la'ke poškodbe na glavi in na telesu. Na pokvarjeni obleki ima 300 Din škode.

○ Darovi za Belo krajino. Pisarna R. kr. v Wolfovi ulici je prejela: dr. Emil Gaj 200 Din, šola v Spitalu 42.25 Din. Iskrena hvala!

○ Vsi udeleženci, ki ste sodelovali pri narodnih nošah na gorejski svatbi v Belgradu, imate v sredo, 28. oktobra v veliki dvorani »Uniona« sestanek. — Propagandno društvo.

Novo mesto

Gospodična Hedy Gunde, abs. pharm. hčerka gosp. Alojzija Gunde, viš. sodnega oficijala je promovirala na čast Mag. pharm. na zagrebški univerzi in je akceptirana kot magistra v lekarni gosp. Mag. ph. Bergmanna kjer je tudi prakticirala. — Čestitamo staršem in promoviranki!

Autobusni promet za Vse svetnike

Ljubljana, 27. oktobra.

Prejšnja leta je bil autobusni promet v Ljubljani, zlasti za praznike Vseh svetnikov, ko je skoro vsa Ljubljana hitela po večkrat na pokopališče k Sv. Križu, zelo neurjen. Običajno smo imeli v Ljubljani eno, kvečjemu dve avtobusni postajališči, kjer so se ustavljali avtobusi, ki so vozili potnike k Sv. Križu pred prazniki in ob praznikih. V poštev sta prišli postajališči na Marijinem in Krekovem trgu. Za tako veliko število avtobusov, kakor jih je sedaj potreba, da zmorejo veliki naval občinstva, pa je zlasti Marijin trg neprimeren, saj morajo tam vozovi obračati, kar za velike mase ljudi in precejšnji promet na Marijinem trgu ni primeren. Da se za letošnje vse te nedostatkosti v prometnem oziru kakor tudi neprimerenosti za potnike, ki hočejo k Sv. Križu, pa stanujejo razmeroma daleč od Marijinega ali Krekovega trga, odstranijo, je odredila uprava policije sporazumno z mestnim načelstvom, da bo na pokopališče k Sv. Križu v dnevih 31. oktobra, 1. in 2. novembra izključno enosmerni avtobusni vozni promet. Ta ukrep bo ljubljansko prebivalstvo brez dvoma pozdravilo z zadovoljstvom.

Dovoz na pokopališče bo dovoljen samo po Smartinski cesti, odvoz pa samo po Savski in Linhartovi ulici ter Dunajski cesti. Ker bo v teh dnevih obratovalo na omenjeni progi zelo veliko avtobusov, so se določila iz prometnovarnostnih ozirov in v interesu občinstva dogovorno z mestnim načelstvom sledeča postajališča za avtobuse.

Damske plašče za zimo

v veliki in krasni izbiri že od Din 220 naprej otroške od 2 let dalje v vseh velikostih od 90 nudi F. I. Goričar Ljubljana sv. Petra cesta štev. 29. Ker je blago izdelano v lastnem modnem ateljeju se jamči za dober kraj kot tudi fino izdelavo. — Predno kupite drugod oglejte si pri nas brezobvezno

GALOŠE

moške Din 69,—
ženske Din 59,—

Rata

Prvo postajališče (v obratu bo pet do šest avtobusov): Dalmatinova ulica, desna smer proti Miklošičevi cesti. Zadnji voz sme stati pri vodu na dvorišču tvrde Schneider-Verovšek. Za avtobuse s te postaje volja kot dovoz na pokopališče sledeča smer: Dalmatinova, Kolodvorska, Komenskega, Vidovdanska, Vrhovčeva, Jegličeva, Smartinska, Savska, Med hmeljniki, pokopališče. Odvoz pa se bo vršil v sledeči smeri: pokopališče, Savska, Linhartova, Dunajska, Dalmatinova ulica.

Drugo postajališče (v obratu bo zopet šest voz): Marijin trg, desna stran. Prvi voz stoji pri lekarni Sušnik. Dovož na pokopališče gre v sledeči smeri: Marijin trg, Miklošičeva, Dalmatinova, Kolodvorska, Komenskega, Vidovdanska, Vrhovčeva, Jegličeva, Smartinska, Savska, Med hmeljniki, pokopališče. Odvoz s pokopališča pa bo v sledeči smeri: pokopališče, Savska, Linhartova, Dunajska, Prešernova, Marijin trg, Stritarjeva, Pred školjo, Krekov trg, Mestni dom.

Občinstvo, posebno starše z otroci, prosimo, naj se drže desne strani ceste, da se izognejo nevarnostim in nezgodam in ne ovirajo po potrebnem prometa.

○ Akademski Marijina kongregacija pri oo. jezuitih bo imela danes, v sredo 28. oktobra ob 8. uri zvečer svoj prvi sestanek v dvorani Doma duhovnih vaj. Pridite.

je podal nekako sintezo svojih dosedanjih književnih izkušenj, dvosmernosti svojega duha, vendar na povsem nepričakovanem temelju. Kakor je pred dobrih letom dni presenetil Werfel svet s svojim romanom »Barbara oder die Frömmigkeit«, tako je — vendar bolj nenadno kakor Werfel — v Stefanu Rottu podal Brod presenetljivo knjigo pretežno duhovne vsebine.

Od pomladi do zgodnje jeseni onega usodnega leta 1914 se izoblikuje pred očmi čitatelja sedmošolec Stefan Rott. Njegova otroška filozofija »lepih mest« — to so njemu dostopni drobci čistega stvaritelstva, ki tvorijo zanj edine točke stika z božanstvom — se po dveh potih bliža kristalizaciji življenjskega svetovnega nazora: v sliku z »boževanim katoliškim katehetom Werderjem, učenim raziskovalcem sm. Tomaža Akvinskega, nekotom in vendar ljubiteljem Platona v večji meri nego Aristotela, se oblikuje v Rottu globoko občutje nadnaravnega božanstva in potreba čaščenja, ki mu ga je človek dolžan. V stiku s svojim sošolcem in prijateljem Liesegangom, ki je materialističen socialist in ki ga uvaža v praške predvojne revolucionarne kroge (jako zanimiv in edinstven opis zgodovinskih dejstev), je Stefan Rott preverjen, da je poleg čaščenja božanstva potrebna človeku tudi aktivna pomoč. Rdeča nit doživljanja in preizkušanja je nenavadno prodirno opisana Stefanova ljubezen do Liesegangove še mladostne in lepe matere, čista in neskaljeno platonska spodobeta, po njeni krivdi pa vsevilj bolj v poltence dražjoča; Liesegangova kot kulturno bitje čuti potrebo nekakega očiščenja od kristalnega Stefanu, očiščenja iz močvirnega in grobnega svojega življenja. Ni treba omenjati, da razpade to razmerje v nič, čim se Stefanu odpro oči: da gre pisatelj skozi vse meandre in močvirja življenja le z namenom, da izoblikuje in nazorno prikaže idejo svojega dela, ki ni kompromis med duhom in materijo, marveč priznanje in utemeljitev obeh funkcij in potreb človeka: v duhovnem pogledu pa čaščenje Boga, v telesnem pogledu po pomoči v nadlogah; tedaj pasivna in aktivna plat enako nujno in močno poudarjena. Morda najznačilnejši stavek v knjigi se glasi: »... K sreči pa je svet vedno imel nekaj svojeglavnežev, velikih dvosmernikov. Tomaž Akvinski je bil eden njih... Potrebno bi

bilo postaviti na najpreprostejši človeški temelj, kar je Tomaž pridiral zgodovinski življenjski obliki svoje cerkve — to bi bila prava pot.

Duhovne vrednote, nanizane v Brodovi knjigi v obliki mojstrsko izpeljanih diskusij, so v toliko pozitivne, v kolikor vidimo v pisatelju stremeljenje (za duhovni svet je vzlet kot edino možno obliko katolicizem, dasi je sam žid) po strogi ločitvi duhovnega in materialnega pravca življenja in ugotovitve, da morata biti v človeku oba pravca zastopana, ako hoče doseči svoje ravnesve na zemlji. S tem se je Brod postavil v vrsto duhovnih borec, v kateri smo že dalje časa opazovali tudi Werfela, čigar »Barbara« je bila najvidnejši izraz teh njegovih borbenih gest.

Die Geschwister von Neapel, najnovejšo Werfelovo delo, se nam vidi v vsakem pogledu kot odmor na točko v vseukupnem njegovem pisateljskem delovanju. Filozofska tendenca, ki je v Brodu prav sedaj šele dozorela v razvejet, je v novem romanu Franza Werfela stopila nekako v ozadje, da svoje mesto odda čistokrvnemu pripovedniškemu impulzu, ki je Werfela pri kompoziciji tega napollitanskega romana ves prevzel.

To bi bila vesela tragedija tiranskega očeta in tragična veseloigra šestero iz spon osvobajajočih se otrok — da ni Werfel dal toliko poudarka tragičnemu momentu in tako malo veselemu. Ker gre za izdatno (in zelo zelo podrobno) pripovedovanje na 500 tesno tiskanih straneh, se ne postopim podajati tu izvlečka vsebine, ki je pestra in razgibana, kakor v malo katerem modernem romanu. Da reši Anglež Campbell Pascarellovo družino poloma, ki ji grozi, ob enem pa stre Pascarellovo tiranstvo s pomočjo zle usode, bodi povedano mimogrede, le zato, da imamo priliko omeniti krasno in čudovito podobo Gracije, najlepše Pascarellove hčerke, ki nehoti prva poruši očeto zavezo in spozna na plesu častitve Angla. Iz njune ljubezni zraste bodoča sreča vse Pascarellove družine, katera je pa zahtevala vendarle žrtev Laura, tistega sina, ki je sestro zapeljal, da je kršila očeto zavezo.

Werfel je s svojo tvorbo v umetniškem pogledu dosegel redek vrhunec. Dasi se mudi s potrpljenjem, nečistojo in izdatnostjo ob slehernem detajlu, je lok dogodkov z viška tako napet in na-

tegnjen, da čutiš v sleherni drobščini »šumenje gozda in valovanje morja«. Toda ne le kot pripovedniška bogatija se nam Werfelov roman blesti v nepozabnem sijaju — stvaritelj je tudi umel — skora brez besed — položiti v svoje delo diha večnega, neskončnega, ob katerem je vsaka veljupomembna podrobnost življenja le nepomembna zrnce.

Dejanje se vrši l. 1924—25 in so zelo zanimivi odlomki o fašistovskem pokretu v praksi, o učinku delovanja fašizma v Napoli, prav ostro in značilno podani.

Naše znanstvene publikacije

V Sloveniji obstoja pri organizacijah, ki izdajajo znanstvene publikacije, delitev dela s središč v Ljubljani in v Mariboru. V Mariboru vrši to nalogo Zgodovinsko društvo. Poleg redne publikacije CZN, ki se je letos izredno povzpelo tako glede vsebine, kakor tudi glede obsega izdaja ZDM tudi izredne publikacije. Med temi zavzema najodličnejše mesto Umetnostni spomeniki Slovenije od katerih je izšla spomladni ena najlepših slovenskih letošnjih knjig, prvi zvezek Dekanije Celje.

Kriza, katera razprostira vedno bolj in bolj svoje krilo po naši zemlji, je zajela tudi ZDM. Ker znano je dejstvo, da trpe pri raznih redukcijah pred vsem kultura in kulturne institucije, vsled česar je tudi razvoj in bodočnost naših znanstvenih organizacij izven znanstvenih središč težka. Vendar pa je naše ljudstvo v takih težkih položajih vedno pomagalo naši znanosti do razvoja in na potu preko težav. Zgodovinsko društvo v Mariboru se bo obrnilo v bodočnosti do naših gospodarskih organizacij s prošnjo za denarno pomoč, do naših knjižnic in kulturnih ustanov ter kulturne javnosti pa z apelom na naročilo posebnih izdaj ZDM in to predvsem Dekanije Celje. Naš narod je pokazal že tolikokrat svoj visok kulturni položaj in prepričani smo, da stori to tudi sedaj in da zagigura izrednim izdajanjem ZDM redno izhajanje. Vsak najmanjši dar je dobrodošel kot znak kulturne zavesti posameznika in nas vseh.

Kulturni obzornik

Provenstvo Prage

v sodobnem nemškem slovstvu.

Prijateljski krog nemških pisateljev v Pragi, kateremu pripadajo med drugimi tudi blesteča imena Franza Werfela, Maxa Broda, nedavno umrlega Franza Kafke, slepega Oskarja Brauna in Paula Kornfelda, ima nekaj bistvenih potez, ki se izražajo v književnem delu vsakega izmed teh pisateljev in in za vsakega enako značilnih. V svobodni in medsebojno neodvisni skupini zavzemajo edinstveno mesto med najodličnejšimi predstavniki sodobnega nemškega duha. Tezna zveza s slovenskim elementom ki jih obkroža, navezanost na mesto Prago in slučajno vsemu krogu brez izjeme skupno židovsko poreklo — so neizbrisna znamenja teh v vsem drugem samostojnih, različnih in močnih slovstvenih oblikovalcev. Dejstvo, da se govorijo korenike njih medsebojne poznanstva in osebnega prijateljstva vsaj deloma v njih gimnazijsko dobo, je zapustilo v njih delih marsikatero neizbrisno sled.

Povod za te vrstice nudita dve knjigi, ki sta nadavno izšli in predstavljata v letošnji nemški romanopisni produkciji gotovo zelo velik uspeh: Max Brod: Stefan Rott oder das Jahr der Entscheidung ter Franz Werfel: Die Geschwister von Neapel (obe pri Zsolnayu na Dunaju).

Werfel in Brod sta nedvomno pravaka omenjenega pragekega prijateljskega kroga. Dejstvo, da sta njuna romana skoraj istosčasno izšla, bi utegnilo služiti zelo zanimivi primerjavi, vendar se hočemo tu omejiti le na nekatere beležke, ki naj služijo kot skrajna knjižopet, ne da bi si postavljali za smoter izčrpnost. — Brod, ki je postavil praškemu židovstvu spomenik v romanu »Reuben«, zbudi ogromno zanimanje s svojimi zgodovinskimi romanom »Tycho Brahes Weg zu Gott«, ki je potem napisal nekaj lažjih, a spretnih ljubavnih romanov (Zauberreich der Liebe, Die Frau nach der man sich sehnt, Eine Liebe zweiten Ranges), je svoje znanice presenetil s Stefanom Rottom, v katerem

Dnevna kronika

Elektrika ubila pastirja

Iz radovednosti je prijel električni daljnovod

Dobrna, 26. okt.

V nedeljo zjutraj se je bliskovito raznesla vest, da je v P. l. s. k. občini St. Janž, velenjska elektrika ubila mladega fanta. Tukašnji »Slovenec« dopisnik je odšel na lice mesta, da se prepriča o nesrečnem slučaju.

Iz Velenja na Dobrno vodi električni daljnovod skozi St. Janž, P. l. s. k., mimo starega gradu na Dobrno, kjer stoji »transformator«. Daljnovod ima seveda visoko napetost več tisoč voltov, kar človeka pri dotiku seveda takoj usmrti.

V soboto je v P. l. s. k. pasel živino v bližini velenjskega daljnovoda Anton Videmšek, vulgo Urbanov. Med pašno se je hotel prepričati, kako kaj elektrika trese, če primež za žico. Baje so mu nekateri tovariši branili, češ da je to nevarno, a koražni fant za svarilo ni maral. Ker je napeljava zelo visoka, ni mogel lahko priti do

žice. Vzel je drog od hmelja, navezal nanj staro žico in jo s pomočjo droga vrgel na daljnovod. Pričel je na tla, je takoj prijel za žico, hoteč jo odvezati z droga. V trenutku, ko se je nesrečni Videmšek dotaknil žice, ga je takoj vrglo in na mestu ubilo. Ko so ljudje prihiteli na kraj nesreče, je bil nesrečni fant že mrtev. Imel je samo malo ožgan prst na roki, s katero je prijel za žico. Poskušali so ga seveda oživiti, a bilo je seveda vse zaman.

Nesrečni Videmšek je postal žrtev otroške radovednosti, ker fantje v 18 letih, kakor je bil Videmšek, so najbolj radovedni in iznajdljivi.

Vsekakor bi bilo potrebno, da bi tudi po podeželskih farah ljudi malo poučili o stvarih, ki so težko razumljive. Sicer je skoro na vsakem drogu daljnovoda svarična tablica, ali to neukega in koražnega kmetiča fanta skoro še bolj vleče, češ ali je res tako nevarno kakor je gori napisano.

Maribor

Velike tatvine v mariborski tovarni

Maribor, 27. oktobra.

Ze delj časa so v neki tukašnji tekstilni tovarni opažali tatvine platna, katerih dolgo ni bilo mogoče pojasniti. Končno je policija izsledila tatove v treh nastavljenih v tovarni, ki so odnašali platno v manjši količini na dom ter ga nato najbrž razprodajali. Nenadna hišna preiskava, katero je izvršila policija te dni na njih stanovanjih, je imela popoln uspeh. Zaplenili so platna v vrednosti 3000 Din. To pa je najbrž le del nakradnih stvari, ker ni mogoče pri tako velikem obratu voditi točne kontrole. Domnevajo, da imajo tatvine še mnogo večji obseg ter da je zapletenih v afero še več nameštencev. Vrši se še nadaljnja preiskava, ki bo ugotovila obseg teh tatvin ter osebe, ki so se z njimi okoristile. Zaenkrat so bili trije nameštenci, pri katerih se je našlo to blago, prijavljeni sodišču.

Višji upravitelj Rajko Cvirna umrl. Včeraj se je po Mariboru razširila vest, da je umrl upokojeni višji upravitelj in dolgoletni upravnik mariborske splošne bolnišnice g. Rajko Cvirna, brat splošno znanega podkopavca v pokolu z Franca Cvirna. Umrl je star 64 let, 25 let je bil upravitelj mariborske bolnišnice ter vse to dolgo dobo vodil z veliko spretnostjo in umevanjem poverjene mu podel. Kot uradnik na odgovornem položaju je bil vester in natančen, sposobnost, poštenost in pridnost mu na pridobile splošno zaupanje in poštovanje vseh. Tekom svojega dolgoletnega bivanja v Mariboru si je pridobil v vseh krogih mnogo prijateljev in znancev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil jutri ob 3 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na mestno pokopališče. Svetila mu večna luč, žalujoci rodbini naše iskreno sožalje!

Mariborska ljudska univerza sporoča, da bo predavanje prof. Reya o mednarodni kolonialni razstavi, ki ga priredi skupno s tukašnjim francoskim krožkom, tomlačil v slovenski prof. dr. J. Kotnik. V ponedeljek 2. novembra pa bo predaval zagrebški profesor dr. Dvorniković.

Vode naraščajo, prvi sneg in »babe pšenoe«. Deževje zadnjih dni je povzročilo naglo naraščanje Drave; v P. l. s. k. dolini, ki ni nikdar varna pred poplavlami, je postal položaj že precej nevaren, nič manj v Dravinjski dolini. V ponedeljek zvečer pa je jel nenadoma naletavati v rahlih kosih prvi letošnji sneg; včeraj zjutraj je nekaj časa celo padalo »babe pšenoe« ali »babe jezce«. Pričela se je doba broze, sodre in podobnega.

SSK Maraton. V petek 30. oktobra ob 20 seja upravnega odbora. Udeležba za vse odbornike obvezna.

Od mrtvih je vstal. Poročali smo svoječasno, da je izginil od doma Ivan K. ter si je najbrž sam končal življenje, kakor je izjavila njegova obupana mati na policiji. Za truplom dozvednega samomorilca so se vršile še poizvedbe, ko se je nenadoma kot od mrtvih vstal pojavil v Mariboru ter izjavil, da ga zaenkrat še ne mika končati si življenja. Mudil se je ta čas v Voseku pri Sv. Marjeti.

Ponovne licitacije za dela v ptujski bolnišnici. Ker prva licitacija za zidarska in elektroinstalaterska dela pri adaptacijah v ptujski bolnišnici ni uspela, odreja po nalogu banke uprave tehnični oddelk okr. načelstva v Mariboru ponovno tozadevno pismeno licitacijo v skrajšanem roku; vršila se bo 3. novembra ob 11 v sobi št. 51-11. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobe med uradnimi urami na sobi št. 50. Dne 9. novembra se bo vršila letotam in pod istimi pogoji pismena licitacija za zgradbo mehanične čistilne naprave »Omse« za ptujsko bolnišnico.

Boben... Dne 9. decembra se bo vršila na mariborskem okrajnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin zemljiška knjiza k. o. Studenci v. št. 238. Cenilna vrednost 59.240 Din, najmanjši ponudki 39.493.50 Din. — Dne 14. decembra se vrši pred istim sodiščem v sobi št. 37 dražba nepremičnin k. o. Slivnica v. št. 18 in 164, k. o. Radčel v. št. 58. Cenilna vrednost 182.583.50 Din, vrednosti pritrilke 6695 Din, najmanjši ponudki 122.308 D.

Stefan Falež in njegovi grehi. Se pravčasno so si na mariborskem sodišču oskrbeli nadomestilo za Mohorka, ki si je sam končal življenje. Stefan Falež, katerega so nedavno aretirali, ima na vesti tudi več register zločinov, prav tako težkih, kot so bili Mohorkovi. Polagoma se kopičijo pred preiskovalnim sodnikom Kramerjem podatki, kateri prihajajo od raznih strani ter vedno bolj obremenjujejo Faleža, ki pa je precej zakrknjen grešnik ter priznava samo to, kar mu nelagodno dokažejo. Poleg dveh umorov, od katerih je za prvega, umoril svoje sestre svoje druge žrtve Julijane Heričeve, že osedel kazen, so mu dokazali tudi že celo vrsto tatvin in ropov ter nasilstev. V kratki dobi, ko se je po umoru Heričeve skrival v Avstriji, je tu zagrešil že več zločinov. Tako je ukradel dne 3. septembra v Lučanah kolo, s katerim se je odpeljal proti Gradcu. V bližini Grada se je 13. septembra napadel eno za drugo dve ženski, jima odvzel ročni torbici ter ju posilil. Dne 20. septembra jo je pobrisal zopet preko meje, ker so mu postala tla v Avstriji že preveč. Zatekel se je v okolico Pragerskega, kjer je, kakor znano, zopet zagrešil številne vlome in tatvine, dokler ga ni zadel usoda v Zavrču, kjer so ga aretirali. Faleža nujno sumijo, da je 24. julija letos izvršil roparski napad na dve ženski v Sv. Lovrencu na Pohorju. Vendar mu doslej še niso mogli tega dejanja dokazati. Značilno je to, da se je Falež že popolnoma vdal v svojo usodo ter tako rekoč že obračunal sam nad seboj. Ze pri aretaciji se je zavedal, da je najbrž zaigral življenje ter je v št. 11ju, kamor so ga po aretaciji prignali na konfrontacijo z avstrijskimi orožniki, na pripombo nekega orožnika: zdaj pa pojdeš na vasilce — mirno odgovoril: »Drugi riskirajo v Monte Carlo s kartami denar, jaz pa z ropi življenje.« Sedaj pa piše v ječi že poslovlina pisma ter odgovarja čisto mirno preiskovalnemu sodniku, da naj ga ne muči preveč, saj itak ve, da ga čaka samo ena kazen — smrt.

Poročilo se je v ponedeljek g. Otmar Humml z gđeno Julijano Penšek. Poroka se je izvršila v magdalenski cerkvi. Bilo srečno!

Vse svete okrasite grobove Vaših ranjkih najljepše, ako nakupite vence, avče in umetne, krizanteme v Osvetljenem salonu Džamonja, Gospoška 37, kjer je največja izbira in najnižja cena.

Težke gospodarske razmere. Konkurz je razglašen nad trvdno Ferdinand Kaufman, trgovina z mešanim blagom, Kralja Petra trg. Prvi zbor upnikov in izvolitev upniškega odbora se vrši dne 9. novembra ob 9 pri okrožnem sodišču v Mariboru, soba št. 84.

Bolnišnice so pripeljali viničarko Ano Žilek iz Dobrenj, staro 84 let. Poškodovana se je precej hudo na desni roki, ko je vzdigovala v hlevu telitko, ki je padla ter si ni mogla sama pomagati na nogo.

Poceni meso. V četrtek 29. oktobra se bo od 7 dalje prodajalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 300 kg telečjega mesa po 7 Din za kg.

K vinu pečenko!

-Vavta vas.

Po več letih je zopet enkrat obrodila vinska gora tako, da so ljudje zadovoljni. Zalibog se že čutijo posledice preveč zaužite »božje kapljice«. Dva fanta sta že morala iskati pomoči v kandijski bolnišnici, eden se je pa doma pozdravil, ker je bolj trdne narave. Bog ve, kaj bo še letošnje leto? Vina preveč, kruha premalo. K pijanci je treba tudi prigrizka, zato je tak »potrebnež« prišel v noči od petka na soboto v vas h kokušim našega nadučitelja g. Stularja in jih je odnesel o prav lepih. Zdaj bo že imel prigrizek, pa ne samo enkrat. So pa nadučiteljeve kokuši menda zelo na dobrem glasu, ker so mu bile v letih po vojski že trikrat pokradene.

V nedeljo 25. t. m. je g. župnik blagoslovil krasno podobo »male cvetke sv. Terezije« za tukašnje župno cerkev. Od 1. do 8. novembra bo pri nas sv. misijon. Vodili ga bodo gg. lazaristi. Bog daj obito blagoslovat!

Koledar

Sreda, 28. oktobra: Simon in Juda, apostola; Cirila, devica, mučenica.

Novi grobovi

Tragična smrt nadbudnega mladeniča pri mornarici. Včeraj popoldne je prišlo brzoprometno obvestilo na litjsko orožniško postajo, da je v vojni bolnišnici v Splitu nenadoma umrl narednik vojne mornarice g. Stane Tič, sin med vojnou umrlega litjskega brisvega mojstra g. Tine Tiča in matere g. Anči sedaj poročenke Jerobove. Kakor se čuje, je g. Staneta, ki je že 4. leto prostovoljno pri vojni mornarici, zadela električna struja, ter je na posledicah umrl kmalu potem v vojni bolnišnici. — Po tako tragično umrlega sina se je odpeljala užalostena mati v Split, odkoder ga prepeljejo v Litijo, kjer bo pokopan v domačo slovensko grudo. — Tragično umrlemu v svojem rojstnem kraju splošno simpatičnemu mladeniču bodi ohranjen svetel spomin.

Selitve,

prevoze vseh vrst blaga. v Ljubljani, na delu in obratno. Vam oskrbi s izurjenim osebjem po zmerni ceni

„BRZOPROMET“

avtoprevozniška družba z. o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

Telefon št. 2182

Osebnosti

V generalistično stroko so sprejeti za pravne med drugimi inženjerski kap. I. razr. Dragutin Gabersček, topniški kap. II. razr. Maksimilijan Makovic, topniški kap. II. razr. Mirko Veljič in pehotni poročnik Rajko Plavšič.

Izpit so napravili med drugimi za čin aktivnega topniškega podporočnika narednik Franjo Košnik, za čin rez. intendantskega podporočnika podnarednika dijaki Alfred Placner, Veljko Gortan, Oton Pancer in Josip Tolentino; za čin rez. nižjega voj. uradnika IV. razr. ekonomske stroke podnarednika dijaki Hubert Simep, Miroslav Adler, Friderik Špajzer, Vladimir Rek, Hans-Herman Brihta, Mirko Sagrač, Julij Cinkled, Stimo Francan, Karlo Bosak, Zivojin Drobnjak, Ivan Žic, Ludvik Snuderl, Dragutin Majer, Leopold Košenina, Josip Gelbhaus, Matija Dorčič, Ferenc Frank, Franc Borko, Milenko Novak, Franc Perger, Dušan Vrus, Josip Rihter, Gustav Zupet, Makso Rihter, Josip Roka in Stefan Vajs, za čin rez. sanitetnega podporočnika kaplar-dijak dr. Ivan Peršič; za čin rez. lekarniškega podporočnika kaplara dijaka Ervald Vrenčur in Albert Šllinger in za rez. nižjega voj. uradnika IV. razr. sanitetne stroke kaplar dijak Henrik Špoljarič.

Ostale vesti

66. krajevni odbor Rdečega križa v Sloveniji. V področje ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa se je ustanovil v nedeljo, 25. t. m. 66. kraj. odbor v Dobovi pod predsedstvom gosp. Cirila Prestorja, šefa žel. postaje. Predaval je gosp. Malnarč.

Neprijetna dogodivščina. Pred nekaj dnevi je prišel iz Ljubljane v Zagreb delavec Srečko Seljak. V neki gostilni se je sešel s 46 letnim Francetom Ivanetičem, rodom iz Poljske, znanim vlačarjem. Ko sta nekaj časa popivala, je Ivanetič pozval Seljaka, naj gre z njim v bližnji gozd in na Jelenovcu, da bosta tam prenočila. Ko se je Seljak drugi dan zbudil, se je silno začudil, ko je videl, da je Ivanetič brez sledu izginil, z njim pa tudi Seljakova obleka: hlače, telovnik in sukničje ter denarnica s 300 Din. Okradelomu ni kazalo drugega, kakor da je v spodnjih hlačah in srčaji šel do bližnje hiše in tam prošil za pomoč. Zadeva je prišla pred policijo in ta je prišla Ivanetiča v neki vinski kleti. Pri gospodarju hiše, v kateri je bila vinska klet, je bilo vplomljeno in je tak odnesel čevlje. Te čevlje je hišni gospodar zapazil na nogah nekega sumljivega človeka v vinski kleti. Poklical je stražniak, ki je tata odpeljal na policijo, kjer so ugotovili, da je to Franc Ivanetič, ki je Seljaku ukradel obleko.

Roparski napad na davčnega iztirjevalca. Iz novega Sada poročajo: Dane Momčilović, davčni iztirjevalec iz Sajkaša Sv. Ivana se je vračal v so-

Nevarnosti influence

in nalezljivih bolezni vrstu obvaruje

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

boto zvečer iz Gornjega Kovilja, kjer je pobral okrog 100.000 Din davka. Na cesti sta ga ustavila dva neznanca lopova z besedami: »Daj denar in pojdi dalje!« Momčilović ni izgubil prisotnosti duha in je iztrgano mu torbico s 100.000 Din rešil na ta način, da je lopova s samokresom tako krepko udaril po roki, da mu je torbica padla na tla. Nato je dvakrat ustrelil v zrak, nakar sta napadala zbežala.

Tonfilm studio v Zagrebu in njegovi plakati. Kdor se kaj briga za lepake, nalepljene po naših oglasnih deskah v Ljubljani, je mogel zapaziti velike plakate novo ustanovljenega Tonfilm studia v Zagrebu. Lepak vabi mlade, nadarjene in za film navdušene ljudi, naj se udeležijo tečaja, ki jim bo omogočil dostop k zvočnemu filmu. Dotlej je zadeva še povsem v redu. Naprej pa opozarja lepak interesente, da naj pošljejo v Zagreb studiu 10 Din, nakar bodo dobili prospekt podjetja, iz česar bodo mogli razvideti pogoje in drugo, kar je v zvezi s tečajem v tem tonfilmskem studiu. Sicer smo prepričani, da slednji poziv, namreč priložitev 10 Din, nima nikakšnega ozadja. Pribijamo pa dejstvo, da je pri vsakem resnem trgovskem podjetju od zdavnaj v navadi obljuba, da se prospekti pošiljajo zastojni interesentom. Film je za današnji čas za mladino raj, v katerega vsak hoče, a doseže le malokdo. Zato pa bodimo pametni!

Moški zbori: Spomin Vaših pokojnih tovarišev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najlepše počastili, ako jim zapojete na praznik Vseh svetnikov na grobeh pretresljive žalostinke, ki vam jih nudi zbirka »Nagrobnice« priredil Fr. Marolt. Pesmarica obsega 20 najlepših nagrobnic domačih in tujih skladateljev za moški zbor in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu je Din 20.—, broširanemu Din 16.—.

Ne zadostuje če pustite otroka, da se posuši. Ko ste ga varno umili po vsem telesu in členkih, morate dojenčka poprašiti z desinficiranim antiseptičnim Baby-praškom. — Samo tako boste preprečili nastajanje pekočih ran na dojenčkovih koži. — Palmira-Baby prašek desinficira in učinkuje antiseptično, zato je pri negi vsakega dojenčka in malega otroka nepogrešljiv.

Telefon 2708. se priporoča za prevoz blaga z avtomobilom in konji. Cene konkurenčne. Rudolf Velepčič, trgovina z kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta 25.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef« grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef« vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI priporoča:

Capellmann-Niedermeyer: Fakultativ Sterilität ohne Verletzung der Sittengesetze, 109 strani, nevezano Din 52.—

Gabriel W.: Gandhi, Christus und wir Christen. Eine christliche Darstellung und Wertung der Sittlichkeit und Frömmigkeit Gandhis. 61 strani, nevezano Din 53.—

Lhande: Christus in der Bannweile. Berichte über das kirchliche Leben in der Arbeiterbevölkerung der Bannweile von Paris. 272 strani, nevezano Din 69.—, vezano Din 85.—

Lhande: Gott regt sich. Christus in der Bannweile II Band. 236 strani, nevezano Din 69.—, vezano Din 85.—

Josef Minichthaler: Handbuch der Volksturgie. 214 strani, nevezano Din 54.50

Oberhammer K. Dr.: Beispiele aus dem Leben, über Kanzel und Schule. 410 strani vezano Din 132.—

E. Schlund: Orientierung. Eine Hilfe im Weltanschauungskampf der Gegenwart, 541 strani, nevezano Din 78.—, vezano Din 98.50

Schneider O.: Geist und Leben. Organische Darstellung der katholischen Lehre. 254 strani, nevezano Din 41.50

Schomerus W. H. prof.: Buddha und Christus. Ein Vergleich zweier grosser Weltreligionen. 91 strani, nevezano Din 51.50

Worlitscheck A.: Soziales Christentum. Eine Auseinandersetzung mit brennenden Tagesfragen. 215 strani, vezano Din 89.50.

Cena: mala steklenica Din 10.—, srednja steklenica Din 26.—, velika steklenica Din 52.—. Dobiva se povsod.

Celje

Proračun občine Celje-okolica za prihodnje proračunsko leto je razglašen na vpogled vsem občanom med navadnimi uradnimi urami na občinskem uradu na Bregu, kjer se lahko tudi vlagajo morebitne pritožbe.

Načelstvo Gremija trgovcev sporoča vsem svojim članom, da se bo vršil uradni dan Zbornice za trgovino, obrti in industrijo v Ljubljani za Celje in okolico v torek dne 3. novembra ob 8 do 12 popoldne v posvetovalnici Gremija trgovcev v Razlagovi ulici št. 8. pritišče levo.

Nesreča. V nedeljo, 25. t. m. je 8-letni Esih Jožef, sin malega posestnika pri Sv. Ožbaldu padel z drevesa ter si zlomil levo roko. Pripeljali so ga v celjsko javno bolnišnico.

Borza dela v Celju ima delo na razpolago za 3 slikarje-pleskarje, 2 mesarja, 1 hlapeca, 1 poljskega delavca, 1 kleparja, 1 strojnega ključavnčarja, 1 sodarja, 1 mizarja, 1 krojača za velike kose, 1 peka z osebno pravico in 11 vajencev: 3 mizarje, 2 kovačarje, 2 krojačarje, 2 mesarja, 1 čevljarkega in 1 fotografskega. Nadalje za 7 kmečkih deklet, 3 poljske delavce in 3 služkinje za splošno dela, 1 likarico, 1 šiviljo, 1 gostilniško služkinjo, 1 sobarico in 1 šiviljsko vajenko.

Obratunski zaključek mestnega avtobusa. Občinski odbor je odobril računski zaključek avtobusnega podjetja mesta Celja za poslovno dobo od 1. VIII. 1929. do 31. XII. 1930. To se objavlja s pristavkom, da je profi navedenemu obratunskemu zaključku dopustna pritožba pri mestnem načelnstvu v roku 15 dni 26. t. m. dalje. Obratunski zaključek je na vpogled med navadnimi urami v tajništvo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: BREZ TRETJEGA. Premijera. Red D.

Četrtek, 29. oktobra: KRALJ NA BETAJNOVI. Red A.

Petek, 30. oktobra: Zaprto.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: VIJOLICA Z MONTMARTRA, opereta. Red E.

Četrtek, 29. oktobra: Zaprto.

Petek, 30. oktobra: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 28. oktobra: Zaprto. Četrtek, 29. oktobra ob 20: MAYERLING. Ab. A. Petek, 30. oktobra: Zaprto. Sobota, 31. oktobra ob 20 uri: ZEMLJA SMEH. LJAJA. Ab. B. Nedelja, 1. novembra ob 20: CIRKUŠKA PRIN. CESA. Prvič v sezoni.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 28. oktobra: Opoldanski spored opade — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gregorič Jože: Kmetijski upori. III. del — 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina — 19.30 Literarna ura: N. Velikonja: Otroci (S. Škerl). — 20 Prenos iz Prage: Smetana: Ma vlast, ciklus simfoničnih poemov. — 22 Čas in poročila.

Četrtek, 29. oktobra: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. — 12.45 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Drago Ula: Gimnastične vaje. — 19. Dr. Anton Bajec: Italijanska. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20 Prenos iz Zagreba: Gotovac: Morana, opera. — 23 Čas, poročila.

Drugi programi

Četrtek, 29. oktobra.

Belgrad: 12.05 Radio-orkester. — 17 Narodne melodije, harmonika in violina. — 20.30 Sonatni večer. — 12.15 Ljubljana. — 22.50 Radio-orkester. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Balalajke. — 20 »Monama«, opera. — Budimpešta: 19.30 Koncert opernega orkestra. — 21 Violinski koncert. — 21.45 Pesmi. — 22.30 Ciganska glasba. — Praga: 19.45 Brno. — 21 Bratislava. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 21 Simfonični koncert. »Madona Oretto«, komedija. — Milan: 19.15 Pesta glasba. — 20.35 »Isabeau«, opera. — Katowice: 20.15 Lahka glasba. — 22.10 Baletna glasba. — 23 Lahka glasba. — Dunaj: 13.10 Plošče. — 19.45 Zabavni koncert. — 20.45 Feuilletoni. — 21.30 Arje in pesmi. — 21.50 Plesna glasba. — Toulouse: 20 Violinski koncert. — 20.30 Operne pesmi. — 20.45 Koncert vojaške godbe. — 21.45 Argentinski orkester. — 23 Saksofon. — 23.30 Ruske pesmi. — 23.45 Jazz. — Berlin: 20 Pester večer. — 21.10 Simfonični koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Barcelona: 13 Radio-ekstet. — 20.30 Vokalni koncert. — 21.05 Radio-orkester. — Stuttgart: 19.45 Pester večer. — 21.30 Komorna glasba. — 0.30 Nočni koncert.

Naše dijaštvo

Na zadnjem rednem obnem zboru J. K. A. D. »Danice« v Zagrebu 24. oktobra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Koren Janko, cand. med. vet.; podpredsednik in blagajnik Erpič Jože, stud. agr.; tajnik Urbanja Vinko, stud. agr.; gospodar in knjižničar Marentič Ivan, cand. agr.; revizorja Sever Anton in Jagodic Tone. — Prosimo bratska društva, da vamejo to na znanje.

Zmote in prevare v literaturi

Prvi prevaranti v literaturi so bili Perzijanci in Arabci, ljudje iz vzhoda, ki v takih »lepih« lastnostih sploh prednjačijo in so se nekaj takih navad navlekli tudi zapadni ljudje.

V starem veku je namreč med mladimi pesniki in pisatelji v Perziji in Arabiji bila splošna navada, da so svoje prve izdajali pod imenom kakkega že dobro znanega in uveljavljenega literata, pisatelja ali pesnika z dobrim slovesom. Izdati svoje prve pesmice in

»Ali bova izvoljena?«

Prvi voditelj delavske stranke in predsednik angleške vlade MacDonald s svojim prijateljem kolonialnim ministrom Thomasom. Proučujeta poročila iz volivnih okrajev, kjer imata povsod močno opozicijo. Rezultate teh važnih volitev prinašamo deloma že na današnji prvi strani, končne pa objavimo jutri.

slučajno pod lastnim imenom je bilo neokusno in skoraj — predrzno. V začetku se je izposojevanje imen vršilo večinoma vedno s privoljenjem »pravega lastnika«. Zato so gospodje učenjaki, ki proučujejo to staro literaturo, dostikrat v veliki zadregi pri ugotavljanju pravega, resničnega avtorja kakke lepe sentimentalne in otožne stare perzijske pesmi ali junaškega eposa. V zadnjem času je sploh prevladovalo pravilo, da sprejememo za stvaritelja dela podpisane.

Od starega orienta so take literarne mistifikacije — kakor mnogo drugih dobrih in slabih navad in običajev prevzeli najprej Grki in Rimljani, od njih pa ostali evropski narodi, ki to »cvetko« še danes precej gojijo.

Veliki mojstri v literarnih mistifikacijah so bili v srednjem veku in do nedavna Francozi. Voltaire, Diderot, Mérimée, Balzac, La Fontaine in drugi so najbolj znani. Eno prvih del, ki je Balzacu prineslo veliko hvale in slave, je bil njegov »Monsieur de Paris«, pod katerim naslovom je priobčil spomine, zgodovinskega znanega, pariškega rablja Samsona.

Ta »zmota« Balzaca je bila pozneje razkrinkana, nakar so 1863 izšli »pravi« izvirni spomini rabljev iz dinastije Samson. Izdal pa je te spomine, ki so doživeli ogromen uspeh, poslednji potomci te znane in zloglasne rodbine, Heny Samson. Šele desetletja pozneje se je dognalo, da so tudi ti spomini bili netočni, potvorjeni in večinoma izmišljeni. Sestavil in objavil jih je bil premeteni častnikar d'Olbrent, ki je poslednjemu iz rodbine rabljev plačal 30.000 frankov, da je dal svoj podpis, molčal in v javnosti užival sloves velikega pisatelja.

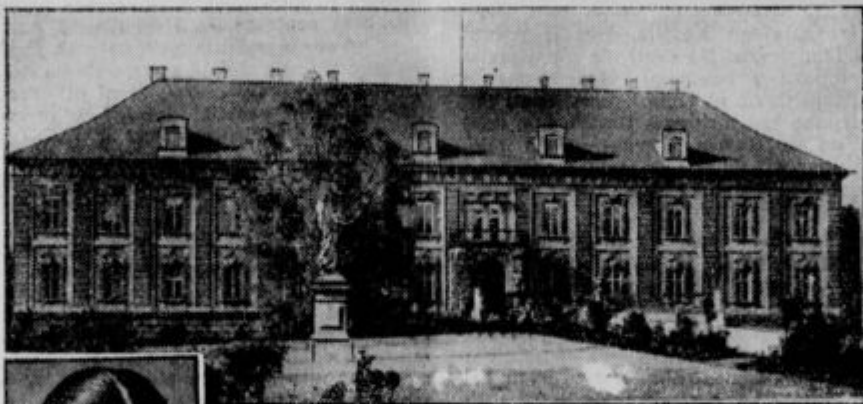
Ravno za nas je prav zanimiva mistifikacija Prosper Mériméea. Pisatelj tako znane znane novele »Carmen«, po kateri je bil na-rejen libreto za istoimenovano in tako priljubljeno opero, je bil izdal med drugim tudi »ilir-ske pesmi« in »Gusle«. V svojih spominih Mérimée sam pripoveduje, kako bi bil rad potoval v Slovenijo, Hrvaško in Dalmacijo, pa mu je kakor večini pisateljev, pesnikov, častnikarjev in slikarjev manjkalo denarja. Zato se je odločil, najprej izdati vtise o tem »potovanju«, nato pa se z dobljenim honorarjem res podati v lepe in privlačne dežele. Ta poizkus Prosper Mériméea se je sijajno posrečil. Pesnitve so doživele kolosalen uspeh, pisatelj je dobil masten honorar — in sam Puškin je prevedel 15 izbranih »ilirskih« pesmic v ruščino. Takrat so na Ruskem men-

da prvič zvedeli o življenju malega slovenskega naroda ob Jadranskem morju in Triglavskem pogorju, Mérimée pa je bil do svoje smrti zelo ponosen na svojo uspelo mistifikacijo. V zahvalo pa se je posvetil študiji slovenskih jezikov, predvsem ruščini in prevedel mnogo stvari, med njimi Puškinovo »Pikovo damo«, »Cigane« in drugo.

Puškin, ki je tako lepo nasedel, je tudi sam upeljal te manire med Rusi. Objavil je zbirko grotesknh novel in zgodbic, ki so za avtorja imele podpisanega plemenitaša Bjelkina. Stroga ruska cenzura je prepozno ugotovila, da so to Puškinove satire na znano delo Karamzina »Zgodovina Rusije«.

Največ in najbolj posrečenih mistifikacij pa je na polju spominov, memoirjev. V Franciji so dolgo vrsto let z največjo naslodo čitali take »spomine« princeza Pompadour, kralja Ludviga XVIII., kardinala Richelieua, grofa Cagliostro, Fridolina Velikega, raznih morilcev in avanturistov. Ravno v povojni dobi smo v tej panogi literature zelo obogateli na mistifikacijah. Kakor nekda, tako tudi dandanes, zasledujejo te mistifikacije gotove politične cilje, zato so precej razširjeni spomini raznih generalov, politikov in drugih znanih ljudi. Večinoma je take spomine dobiti lahko brezplačno, največkrat še z avtorjevim podpisom. Ljudem to laska in mnogokrat samo iz časti-hlepija in čitajo tako prazno slamo.

Razširjene so dalje mistifikacije zgodovinskih in znanstvenih dejstev in dogodkov. Naj omenimo samo tako zvane »Kraljevo-dvorske rokopise«. Baje jih je »odkril« leta 1819 češki filolog Vaclav Hanka. Ti rokopisi so vsebovali krasne stare češke pesmi o zmagoslavnih bojih češkega plemstva — 19.

Vojvodstvo na prodaj. Vojvodina Sagan v šleziji, ki je v 17. stoletju bila last Wallensteina, 1809 pa bila podeljena znamenitemu francoskemu diplomatu Talleyrandu, je sedaj na prodaj. Poslednji potomec vojvoda Sagan in Talleyrand je v svojem 19. letu izvršil samomor. Za krasen grad in posestvo in za čast je plačati — nad pol milijarde dinarjev.

stoletju proti Saksom in Poljakom. Iz domoljubnih nagibov je veliki češki učenjak priredil zbirko teh pesnitev, ki so jih vse do leta 1857 vsi znanstveniki smatrali za pristne, dokler se ni ugotovilo, da je bil Hanka prav gotovo večji pesnik nego učenjak.

Delo mistifikatorjev in falsifikatorjev, kakršne smo doslej našli, ni niti najmanj lahko. Mora se uživati v dobo, v kateri živi in še bolj v osebnost, ki je v tej dobi piše. Duh časa, običaje in navade, jezik v vseh podrobnostih, ljudi in kraje, vse to iz starih časov mora poznati in obvladati, če piše ljubezenske

Manevri italijanske diplomacije. Da bi zmanjšali vtis o Lavalovih uspehih v Ameriki, so Italijani poslali v Berlin zunanjega ministra Grandia (v eredi poleg dr. Brüninga). Sprejet ni bil ravno preveč pričetno, češ, da je Italija tudi ena onih držav, ki bi rada sama dobila kredite, mesto da bi jih dajala.

spomine princeze Pompadour, junaške nastope čeških plemičev ali strahotne doživljaje srednjeveškega razbojnika ali rablja. Tak izreden talent je imel n. pr. Skot Mac Person, ki je izdal »izvirne« pesmi starih ketskih bardov. Ti spevi, predvsem »Ossian«, so bili glavni izvir domorodnim motivom angleškim in nemškim romantikom za njihove patriotične romane o življenju starih Germanov.

Manj sreče je imel Anglež William Irlich, ki je svojčas v knjižnici »našel« stare roko-

Misijonstvo med razbojniki

Irski duhovnik Mathew Canning župniku je v zloglasnem razbojniškem okraju po zločinih najbolj razvpitega mesta Chikage. Ko je v prvih dneh svoje pastirske službe slučajno bil prisoten uličnemu umoru, je dobri duhovnik sklenil očistiti svojo župnijo sodrge in zločincev. Že nekaj mesecev opazujejo v nočnih razbojniških lokalih pojav visokega in krepkega človeka, ki s svojo resnostjo in posebno še s svojo duhovniško obleko vzbuja med izvržki človeštva splošno pozornost. Brez strahu se duhovnik Canning podaja med te ljudi in kakor dneš njegove angliške listi je že marsikateri njih sledil njegovemu pozivu: »Pojdeš z menoj ali ostaneš raje lopov?!« Mnogo jih je sledilo njegovemu klicu in so pod njegovim nadzorstvom postali pošteni in koristni člani človeške družbe. Mnogo pa je doživel neprijetnosti ta plemeniti duhovnik, ki vkljub skoraj stalni smrtni nevarnosti tako hrabro izvršuje svoj vzišeni poklic in nalog, ki si ga je bil postavil.

160.000 borcev

»Dasiravno številke ne izražajo vedno prave življenjske moči društev in njihovega vpliva na javno življenje, je vendar dobro, da se včasih preštejemo, pregledamo svoje vrste tudi s te strani,« pišejo katoliški avstrijski listi, ko objavljajo številčno moč katoliških mladinskih organizacij.

Nad 160.000 odraslih mladeničev in mladenk je včlanjenih v raznih katoliških društvih. Kaj taka armada znači, kakoga pomena je za bodočnost naroda! Saj je mladina ravno najzdravejša, najčistejša, najbolj delavna in življenja polna skupina v »katoliški akciji«. Mladina je, ki bo ustvarila in večala čvrsto v veri in v zvestobi krepko generacijo. Ravno v današnjih časih teh zagriženih napadov brezbožnikov navdaja slehernega poštenjaka ponos in samozaupanje v lepo bodočnost, ko vidi, kako uspevajo, se razvijajo in se krepijo mladinske organizacije, piše isti list in nato našteva te-le številke:

»Zveza katoliških dekliških društev: 75.000;

»Zveza katoliških fantovskih društev: 53.955;

»Skavtsko mladinsko društvo »Sv. Gregor«: 10.000.

Dijaške Marijine družbe 6500; visokošolske 2033; društva rokodelskih pomočnikov 4290; »Neuland«, katoliški mladinski pokret, 2000; telovadna društva: moških članov 7964, ženskih 5600 itd.

Smešnice

Gospodinja: »Kaj pravite, Nežka, da se ne marate poročiti z dimnikarjem? Mislija sem, da je že vse gotovo.

Nežka: Saj je tudi bilo, pa sem ga snoči prvič videla lepo umitega in opravljenega. Ne morete si predstavljati, milostiva, kako grd je, če ni umazan od saj.«

Potnik je prišel v lepo vasico, stopil v prijazno gostilno in si naročil piščanca.

Sedel je ob oknu. Ko je pojedel, je videl psa na dvorišču in mu je vrgel kosti.

Cez leto dni pride zopet v to vas in se nastani v isti gostilni. Ko je šel v svojo sobo, je imel priliko slišati sledeč razgovor med gospodarjem in gospodnjo:

»Novega gosta imamo.«

»Kdo pa je.«

»Ah, veš; to je oni gospod, ki je piščeta s kostmi.«

»Bi li lahko dobil mehko kuhano jajce?«

»Zal ne, lahko pa Vam postrežem z jajčnim narastkom — za kuhajo jajca niso več dovolj sveža.«

Dobro sree.

»Draga mamica, dajte mi pet dinarjev, da jih dam stari ženi, ki sem jo pravkar videl.«

»Kje pa?«

»Na blagajni v kinu.«

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Moč tradicije. Londonski župan izroča kraljevemu »izterjevalcu« svoj letni tribut. Prestolnica Velike Britanije ima posebne privilegije, izvirajoče iz davne preteklosti, ki jih skrbno čuva in neguje. Med drugimi ima to pravico, da mora angleški kralj, kadar hoče priti v mesto, dobiti preje za to dovoljenje od londonskega župana. Zato pa mora mesto kralju plačati letni davek. Letos so tu davek plačali z izročitvijo navadne mesarske sekire.

Uspeh sadne razstave

Ljubljana, 27. oktobra. Nocoj se je zaključila sadna razstava na velesejmu. Že po prvem dnevu razstave je bilo takoj v začetku jasno, da se bo razstava zaključila z velikim uspehom. Sadjarsko in vrtnarsko društvo, ki je to razstavo priredilo, je morebiti prav zadovoljno z uspehi razstave. Največji uspeh pa je ta, da je razstava vzbudila pozornost trgovcev iz južnih delov države, tako iz Banata in Srbije. Naše domače slovensko sadje, zlasti sadje iz Spodnje Stajerske, je že od nekdaj slovelo kot najboljšo namizno sadje in si je ta sloves po vojni tudi ohranilo. Dasi so južne pokrajine same bogate sadja, vendar pa ne morejo kriti same potrebe po res finem, sortiranem sadju. In tukaj se odpira našim sadjarjem velik in bogat trg. To je glavni uspeh te razstave, da je vzbudila pozornost tega trga.

Drugi uspeh je ta, da je razstava pomenjala najboljšo propagando za povzdig domačega konzuma sadja, ki je pri nas žal še vedno šibek. Ako se konzum sadja po mestih dvigne, bo to pomenjalo nov vir dohodkov našim sadjarjem. Stiki med kupci po mestih in producenti so predvsem tisto, kar skušajo take razstave v prvi vrsti doseči. Razstava je bila vzorno organizirana. Razstavljenih je bilo okoli 900 zabojčkov po 20 kg, to se pravi dva vagona sadja. Razstava je pokazala

vzorno pakiranje, ki se je pričelo tudi pri nas uveljavljati. Na zabojih je bilo povsod navedeno pravo pomoloko ime sadja, tako da se je mogel vsakdo seznaniti z različnimi vrstami. Izbrira je bila bogata, saj je bilo razstavljenih okoli 30 vrst jabolk, le hruski je bilo izredno malo. Najbolj se je obiskovalcem zanimalo za vrste ananas, kanadke, voščenke, bobovce, blemhajmovce in nekatere renete. To so vrste, ki obiskovalcu najbolj ugajajo in iz tega naj sadjarji izvajajo konsekvence. Najbolj bi sadjarjem kazalo, da se v bodoče omejeje le na nekatere vrste, ki naj jih goje za trg. Zlasti kanadke in pa ananas sta priporočljivi. Razstavljalcev je bilo 85. Največ in najbolj vzorno je razstavila podružnica Sadjarskega društva v Bošanju, ki je sama razstavila okoli 400 zabojčkov. Razstavo je obiskalo okoli 4000 ljudi, kar je tudi zelo lep uspeh.

Vsi razstavljeni vzorci so bili do malega razprodani. Zaključki za večje kupčije so bili prav lepi in morejo biti sadjarji zadovoljni tudi v tem oziru. Kupci so bili po večini iz Banata in Srbije. Za sadje so se zanimali tudi inozemci, ki pa zaradi ostrih omejitev v deviznem prometu svojih držav niso mogli skleniti kupčij.

Sadje bo jutri odpremljeno kupcem.

Mednarodna trgovska zbornica

Mednarodna trgovska zbornica o gospodar. krizi. Pretekli teden se je vršila v Parizu seja Mednarodne trgovske zbornice, katere se je v imenu naše delegacije udeležil Vasa Jovanović. Sklenjena je bila resolucija, ki pravi med drugim:

Mednarodna trgovska zbornica pozdravlja pogajanja vodilnih državnikov sveta in jih pozivlja k sodelovanju v vseh gospodarskih vprašanjih tudi z zastopniki gospodarstva. Zbornica opozarja vlade na mednarodno sodelovanje v tehle točkah: v vprašanju razorožitve, zagotovitvi ravnovesja v državni proračunih z izključitvijo vseh ne neobhodno potrebnih izdatkov in zmanjšanjem davčnih bremen na najnižje mogoče stanje, končnoveljavn ureditve mednarodnih dolgov, vzpostavitev stabilnosti valut in normalnega funkcioniranja mednarodne kreditne politike. Nadalje priporoča tako gospodarsko politiko, ki bo vodila upoštevajoč sedanje potrebe posameznih držav končno k svobodnejši mednarodni izmenjavi, blaga, kapitala in storitev ter tudi k svobodnejšemu gibanju človeštva.

Zadnja številka »Bankarstva« prinaša v biografskem pregledu med predstavniki bankarstva življenjske dr. Ivana Slokarja, predsednika Društva denarnih zavodov v Ljubljani. Članek je pisani simpatično in imenuje dr. Slokarja filozofa-bankirja. Članek spremlja tudi slika.

Srednjeevropska devizna konferenca. Kakor poročajo iz Dunaja, se bo te dni vršila na pobudo Banke za mednarodno obračune na Dunaju konferenca o reguliranju deviznega prometa, ker so zaradi najnovejših deviznih odredb v naših državah trgovske zveze zelo prizadete.

Konkurs je razglašen o imovini Kaufmana Ferdinanda, trgovca v Mariboru: rok: 9. novembra, 15. decembra in 21. decembra.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Sianca Antona, trgovca, Griblje št. 55, p. Gradac, Bela Krajina, roka: 30. novembra in 5. decembra.

Konkurs poravnave: Feldin Mirko, trgovec v Mariboru, Grajski trg 1.

Novo telefonske zveze z inozemstvom. Mednarodni telefonski promet je odprt s temile mesti: Ljubljana, Kranj, Celje in Rogaska Slatina — Poče, Tržič — Celovec, Dunaj; Maribor — Wartberg; Podčetrtek — Linz, Dunaj, Gradec; Komenda — Dunaj; Tržič — Gradec, Poče, Borovlje in Unterbergen; Kranj — Inomost, Solnograd in Linz. S Češkoslovaško: Ljubljana — Kardašova Řečica; Majšperk — Praga, Brno; Ptuj — Praga, Plzen, Kaloví Vari, Brno, Bratislava; Ljubljana — Jaromer; Maribor — Jaromer; Z Italijo: Radeče pri Zidanem mostu — Benetke.

Borza

Ljubljana, 27. okt.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Newyorka in Prage. Popustili pa so tečaji Amsterdama, Bruslja, Londona in Trsta. Nekoliko čvrstejši je bil Pariz. Vse zaključene devize je dala Narodna banka. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Berlin (po 1850).

Ljubljana. Amsterdam 2267.18—2274.02, Bruselj 783.18—785.55, Curih 1098.45—1101.75, London 215.71—223.21, Newyork kabel 5603.33—5620.33, Newyork ček 5592.33—5609.33, Pariz 220.72 do 221.38, Praga 165.86—166.36, Trst 287.97—293.97, Zagreb. Amsterdam 2267.18—2274.02, Bruselj 783.18—785.55, London 215.71—216.58, Milan 287.97 do 288.87, Newyork kabel 5603.33—5620.33, ček 5592.33—5609.33, Pariz 220.72—221.38, Praga 165.86 do 166.36, Curih 1098.45—1101.75. — Skupni promet brez kompenzacij 6.1 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2267—2274, Curih 1098.46 do 1101.75, Berlin 1921.50—1948.50, Bruselj 783.19 do 785.55, Dunaj 753—777, London 215.71—223.21, Newyork 5592.33—5609.33, Pariz 220.72—221.38, Praga 165.86—166.36, Milan 287.97—293.97.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.0025, London 19.96, Newyork 510.12, Bruselj 71.25, Madrid 45.45, Milan 26.82.50, Amsterdam 206.50, Berlin 119.25, Stockholm 118.50, Oslo 110, Kopenhagen 110, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.17, Atene 6.50, Budimpešta 90.0250, Carigrad 2.36, Bukarešta 3.04, Helsingfors 10.40.

Dunaj. Dinar notira deviza 12.75, valuta 12.75.

Vrednostni papirji

Tendencja za državne papirje je bila danes zopet čvrstejša in so tečaji bili višji kakor včeraj. Na zagrebški borzi je prišlo do prometa samo v vojni škodi in begl. obv.; vojne škode je bilo zaključeno 1000 kom., begl. obv. 25.000.

Na belgrajski borzi je bilo nekaj več prometa: zaključki so bili v vojni škodi prompt 275 kom. za december 1100 kom., begl. obv. 125.000 in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol.

Na ljubljanski borzi danes ni bilo tečajev niti va. Večje niti za Ljubljansko kreditno banko. Danes je začela poslovati tudi dunajska borza.

Dunaj. 27. okt. tg. Po pettedenskem premoru se je danes dunajska borza zopet prvič sestala. Kupčija pa je ostala brez veselja, ker je kupčija z majskimi vrednostmi ostala asistirana in so bile izključene tudi arbitražne možnosti zaradi deviznih predpisov. Povečini so padle tudi cene privatnih borz zadnjih dni. Obisk je bil dober, prodaja pa je ostala malenkostna.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 68 bl., 7% Bler. pos. 59 bl., Celjska pos. 150 d., Kred. zavod 195 den., Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 65—67, voj. škoda ar. 200—205 (294), kasa 290—295 (294, 295), 12. 295—298 (300, 298), 8% Bler. pos. ar. in kasa 63—69, 7% Bler. pos. ar. in kasa 63—69, 7% pos. Drž. hip. banke 63—67, 6% begl. obv. 43—44 (43).

Belgrad. 7% inv. pos. 68 bl., agrarji 38 bl., vojna škoda 285.50—287 (286), 12. z. 300, 8% Bler. pos. 68 d., 7% Bler. pos. 60 d., 7% pos. Drž. hip. banke z. 66.50, 6% begl. obv. z. 43.50—45.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92, Wiener Bankverein 13, Escomptes. 130, Alpine 11.60, Trboveljska 26.30.

Žitni trg

V inozemstvu je položaj za pšenico nadalje čvrst, dočim veljajo pri nas uradne notacije.

Tudi za koruzo je tendenca čvrstejša in cene polagoma naraščajo. Evropske države uvažajo sedaj večje količine, in zadnje dni je bil iz naše države znaten izvoz na Češkoslovaško in tudi v Avstrijo. V ostalem so pa cene na našem trgu ostale neizpremenjene in ponudbe so zelo majhne. Stara koruza stane po postaji 102.50—105, umetno sušena pa 82—85.

Po najnovejših poročilih iz Belgrada je pričakovati, da se bo pravilnik za notranji promet pšenice in moke izpremenil z ozirom na potrebe tako zvanih pasivnih krajev.

Novi Sad. Pšenica sr. 78 kg 1% 225 zaklj. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendencja: stalna. — Promet 29 vagonov.

Somborska borza radi praznika ni poslovala. Budimpešta. Tendencja: slabša. Promet: srednji. Pšenica: dec. 10.78—10.84, zaklj. 10.76; marec 11.83—11.90, zaklj. 11.86—11.88. Rž: dec. 11.55—11.60, zaklj. 11.53—11.55; marec 12.58—12.67, zaklj. 12.55—12.57. Koruza: maj 13.16—13.30, zaklj. 13.19—13.21.

Živina

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 9528 pršutarjev in 7316 speharjev. Iz Jugoslavije 4187. Cene: speharji najboljši 1.70, I. 1.63—1.67, II. 1.60—1.62, kmečki 1.50—1.60, najboljši 1.70, pršutarji 1.80—1.80, najboljši 1.85. Tendencja: speharji so se podražili za 2—4 groše, pršutarji pa za 5 do 10 grošev.

Konice

Kolesarska nezgoda. Ni resnično, da je doletela odvetnika dr. Ervina Mejaka kolesarska nezgoda, temveč sploh take nezgode ni bilo. Ni resnično, da se je dr. Mejak peljal na levi strani ceste, neki fant pa na desni strani ceste, res pa je, da je dr. Mejak vozil pravilno na desni strani in da je fant nasproti privozil nepravilno na svoji levi strani in je bil dr. Mejak prisiljen zavoziti na levo stran ceste, naker je zavozil v svojo desno stran tudi fant. Ni resnično, na sta kolesarja tresčila skupaj, da je moral biti karambol precej hud in da je dr. Mejak padel s kolesa v travo, res pa je, da se je dr. Mejak v zadnjem hipu izognil nevarnemu kolesarju in da sta kolesarja nadaljevala svojo pot, ne da bi si pretresla koeti. — Dr. Mejak Ervin.

Kranj

Živinski sejem dne 26. oktobra. Gospodarska atiska in pomanjkanje denarja sili kmeta, da skuša vnovčiti vse blago, ki ima količinski cene. Ker pa je blaga dovolj, so cene nizke in kmetje ponujajo kupcem in mesarjem živino, kar slednjim pride zelo prav, ker dosežejo ugoden kup. — Na pone-deljkov sejem so prignali: volov 64, prodanih 57, cena Din 3800 do 6000, krav 55, prodanih 17, cena Din 1500 do 2900, telet 3, prodanih 3, cena Din 400 do 940, juncev 15, prodanih 13, cena Din 1800 do 3500, junic 12, prodanih 10, cena Din 2000 do 3700, bikov 6, prodanih 3, cena Din 2300 do 4800, ovc 22, prodanih 6, cena Din 195 do 420, evinj 36, prodanih 11, cena Din 300 do 3000, prašičev 51, prodanih 30, cena 300 do 5000. — Kupčijo je motilo zelo neugodno vreme.

Neuspeh v Poznanju

Prerokovanje, da bo naš nogomet rehabilitiran v Poznanju, se ni izpolnilo. Poljaki so dali našemu nogometu k. o. Prav tako, kajti reprezentančne tekme bi se morale skrbneje pripravljati. Kakšne predprave so bile n. pr. za tekmo s Čehi, potem ko so nas premagali Romuni. Po dveh porazih v Sofiji je bilo reprezentančno moštvo spremenjeno, nekateri igralci, ki so igrali v Sofiji slabo, niso bili ponovno postavljeni, čeprav so svojo formo popravili. Največja napaka je bila, ker ni bil postavljen v moštvo Premir, eden najbolj izkušenih igralcev našega reprezentančnega moštva. Spasič, ki je bolan, prav tako ni spadal v moštvo. Toda ne bi bilo pravilno zvaliti vso krivdo na zvezinega kapetana, kajti po izjavah igralcev je bilo moštvo Poljske boljše od našega.

Tekma s Poljaki je bila zadnja letošnja repre-

zentančna prireditve. Kakor vsako leto, tako je tudi letos radi zadnjih neuspehov bilanca našega nogometa pasivna. Skupni rezultat vseh letošnjih tekem je: proti Grkom 4:1, Bolgarom 1:0, Madjarom 3:2, Romunom 2:4, Češkoslovkom 2:1, Turkom 0:2, Bolgarom 2:3, in končno proti Poljski 6:3. Skupni score znaša 17:19. Pasivna, kakor vsako leto, čeprav je kazalo, da bomo letos dosegli uspehe.

Prvega decembra se vrši najbrž še ena tekma, katero pa ni prištevati k reprezentančnim prireditvam. Meisl bo postal v Belgrad kombinirano moštvo Dupaja. Preizkusiti hoče nekatere nove igralce. Tako močni smo pa le, da Avstriji v tekmah z nami preizkušajo nove igralce, katere rabijo za tekmo proti Italijanom.

Sportne drobtine

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza ima v petek 30. t. m. ob 20 v damski sobi kavarne Emona zelo važno sejo in se prosi polnoštevilne udeležbe. Posebno so vabljeni tudi delegati podzveznih članov izven Ljubljane. — Tajnik.

Bolgari so v tekmi za Balkanski pokal premagali Grke z 2:1. S tem je zagotovljena zmaga v tej konkurenci Romunom, ki imajo že sedaj 8 točk, igrajo pa še z Grki. Ta tekma lahko izpade kakorkoli, Romunom balkanskega pokala ne more nihče več iztrgati. Tekmovanje, ki je bilo ustanovljeno na pobudo naših sportnikov, zato da pokažemo premoč na Balkanu, je končalo z zmago Romunov, ki so se za te tekme resneje pripravili.

VIII št. 21400/31—156.

Razglas Volitve narodnih poslancev

Volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko dobo se bodo vršile v nedeljo, dne 8. novembra 1931 po predpisih zakona z dne 10. septembra 1931, Sl. l. št. 352/55.

Državni odbor je določil za mestno občino ljubljansko 26 volišč, in sicer:

Volišče:	Poslopije:
I. II. drž. realna gimnazija na Poljanah,	II. drž. realna gimnazija na Poljanah,
III. Mestni dom,	Sentjakobska dekliška osnovna šola,
IV. Dekliška osnovna šola na Prulah,	Gostilna Češnovar, Dolenjska cesta 3,
V. Vojško strelšče, Dolenjska cesta 15,	Otroški vrt, Cerkvena ulica 21,
VI. Tehniška srednja šola, Aškerčeva c. 9,	Dekliška osnovna šola, Čojzova cesta,
VII. I. drž. realna gimnazija, Večova ulica,	Zenska realna gimnazija, Bleiweisova 23,
VIII. Drž. klasična gimnazija, Tomanova ulica,	Sodišče,
IX. Moško učiteljsko, Resljeva cesta,	Dekliška osnovna šola, Komenskega ul. 19,
X. Mestno zavetišče, Japljeva ulica 2,	Mestno zavetišče, Japljeva ulica 2,
XI. Sodišče,	»Koutny«, Vodovodna cesta 2,
XII. Šišenska deška osnovna šola,	Šišenska deška osnovna šola,
XIII. Šišenska dekliška osnovna šola,	Šišenska dekliška osnovna šola,
XIV. Zensko učiteljsko, Resljeva cesta,	Zensko učiteljsko, Resljeva cesta,
XV. Volilci so razdeljeni na posamezna volišča po svojem bivališču, kakor je razvidno iz razglasa o volitvah narodnih poslancev, ki je nabit po mestu.	

Državni in javni samoupravni uslužbenci, ki so vpisani v ljubljanski volilni imenik, a ne stanujejo v Ljubljani, volijo na ženskem učiteljsku na Resljevi cesti, in sicer:

oni z začetnico rodbin. imena A do L na XXV. volišču in oni z začetnico rodbin. imena M do Z na XXVI. volišču.

Glasovanje pri volitvah narodnih poslancev je javno in ustno.

Vsak volilec sme glasovati samo enkrat, samo osebno, samo na volišču, kjer je vpisan v stalni volilni imenik in samo za potrjeno državno kandidatno listo.

Nihče ne sme stopiti na volišče z orožjem ali pa z orodjem, porabnim za boj, razen kadar pozove predsednik volilnega odbora oboroženo pomoč, da vzdržuje red na volišču.

Niti državni niti samoupravni uslužbenci, ki nosijo po službenih predpisih orožje, ne smejo priti na volišče z orožjem, da izvrše svojo volilno pravico.

Mestno načelstvo v Ljubljani

dne 27. oktobra 1931.

Jeklena peresa Jugošport - (Prej A. Rasberger)

15—45 m/m prodaja ugodno večjo množino Ljubljana, Miklošičeva cesta 34

Vsem, ki ste jo poznali, javljamo pretužno vest, da nam je umrla naša srčno ljubljena ženka, zlata mamica, sestra, teta, svakinja in nečakinja, gospa

Mira Mešek roj. Bregant
soproga knjižgovodje mestne hranilnice ljubljanske

Pogreb predrago bo v četrtek, dne 29. oktobra 1931 ob 4 pop. iz hiše žalosti Dalmatinova ulica 13 k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. masa zadušnica se bo darovala v petek, dne 30. t. m. ob 8 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Prosim za tiho sožalje.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1931.

JOŠKO MESEK, soprog. VELENA, hčerka. CIRILA BREGANT, sestra
in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Večkrat modni ševci. Rips. plus za damske piasec

Velika izbira, nizke cene

A. MIKLOŠIČ — Pred školjo

LJUBLJANA

Ljubarjeva ulica — Medar

Šola ulica — Pred školjo

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Trgov. pomočnik

mlad in pošten, želi mesto v trgovini mešanega blaga. Gre nekaj časa brezplačno. Ponudbe pod »Trgovski pomočnik« na upravo lista štev. 12.628.

Starejša ženska

poštena, snažna, večša samostojnega gospodinjstva, želi mesta kot gospodinja ali pomoč gospodinjstva v mestu ali na deželi. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 12.709.

Delovodja

lesne in stavbne industrije z 20 letno prakso, išče službo. Gre tudi kot skladničnik ali prejemalec. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten« št. 12.733.

Službodobe

Dva kamnoseka

sprejme za delj časa gradbeno podjetje »Pro-buda«, Krekov trg 10.

Kmetko dekle

pridno, pošteno, ki je vajeno kuhati in opravljati domača dela, po možnosti tudi šivati, se takoj sprejme. Ponudbe na upr. »Slovenca« v Mariboru.

Trgovina špecerije

in mešan. blaga sprejme takoj zdravega in poštenega vajenca s predpisano šolsko izobrazbo, stanujočega pri starših. Ponudbe na oglasni odtok »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 12.618.

Služkinja

se išče za vse. Predstaviti se T. Smontara, Maribor, Magdalenska ul. 15.

Livarniški predelavec

ali mojster, 28-40 let star, vajen v vlivanju vodenih in kopalničnih armatur, s poznavanjem dela na kalupnem stroju (Formmaschine) se išče za moderno urejeno tovarno kovinskega blaga. Ponudbe pod »Metall« na upravo »Slovenca«.

Izurnjeno tkalko

sprejme takoj tovarna sukna: Moste, p. Zirovnica.

Majerja

krepkega, oženjenega, z nekaj delavskimi močmi iščem. Več se izve pri W. Zottl, trgovcu, Vojnik pri Celju.

Denar

50.000 Din išče

prvovrsten in samostojen obrtnik in posestnik brez dolga posojila proti zmernim obrestim. Cenj. ponudbe pod »Sigurno naloženo« št. 12.514 na upravo »Slovenca«.

60.000 Din

posojila iščem proti primernim obrestim garant. na posest, event. vzajem starejšo osebo na domstno oskrbo. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Takoje« št. 12.732.

Pouk

Čamernikova

šolarska šola Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Gojko Pipenbacher

koncesijon. šolarska šola, Ljubljana. Gosposvetska cesta št. 12. Zahtevajte informacije.

Instrukcije

za izpite, za zidarske mojstre, prevzame Ogrin Iv., stavbenik, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje št. 8.

Vnajem

Izložbo

in majhen prostor za prodajo, iščem za šest tednov, za zelo lep božični predmet. Lahko zraven v kakšni trgovini ali trhatki. Naslov ali dopise v upr. »Slovenca« pod »Jaslice« št. 12.735.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami, lepo se odda v Zgor. Siskli 204, pri Gasilskem domu, za Din 400.

Dva sstanovalca

boljša, se sprejmeta. Hrenova ulica 19, I. nadstr.

Stanovanje

Enodružinska hiša z vrtom pri Stadionu, se odda februarja, po želji tudi preje — v najem. Štiri sobe z vsemi pritliklinami in dvema balkonom; plin v kuhinji in kopalnici. Mesečna najemnina znaša 1.300 Din. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Stadion« št. 12.720.

Dve solnčni sobi

prazna in opremljena, se odda v sredini mesta. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.737.

Sostanovalec

se sprejme na hrano in vso oskrbo na Sv. Petra nasipu 43.

Posestva

Lepe gozdne parcele na Rožniku poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 12.565.

Novo hišo

z malim vrtom, 7 minut od postaje, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.690.

Lepe stavbne parcele

pod Rožnikom po ugodni ceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.565.

Mlin naprodaj

v mestu pri postaji v najbolj prometnem kraju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometni mlin« št. 12.724.

Kupimo

Srebrne krone

stare zlate in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Najboljši nakup za zimo

nogavice in rokavice, pletenin in puloverjev, robcev, kravat, srajc, škaf in vezenin, volne, D. M. C. prejice, torbic, aktovk, dežnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike

Na malo

Na veliko

samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana za vodo

Kupimo

vsako množino prvovrstnih zimskih zlahtnih

jabolk

samo vagonске množine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe prosimo brezpo-gojno z navedbo skrajne cene franko vagon nakladalna postaja na Štajersko sadjarsko zadrugo v Mariboru, Miklošičeva 2.

Jesenove plohe

prvovrstne, kupim. Ferdo Laznik, Radeče.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Kupimo jabolka

vsako množino lepih in zdravih pogačarjev, samo vagonске množine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe prosimo brezpo-gojno z navedbo skrajne cene franko vagon nakladalna postaja na Štajersko sadjarsko zadrugo, Maribor, Miklošičeva 2.

Prodamo

Jedilnico

novi, oreh, okrogla miza, prodam. Klavžar, — Aleksandrova 4/V, vrata 27.

Jugoslovanske dukate

male in velike, s likom Nj. V. Nj. V. kralja in kraljice izdeluje in prodaja pooblaščen

kovnica

Beograd, Vojvode Mišića 43 (Topčiderski drum). Dukati imajo vrednost zlata karatov 23,66, t. j. 986.1000 in so opremljeni z državnim žigom. Dukati se dobe v vseh bankah in menjalnicah. Kovnica kupuje avstrijske dukate žigovane in nežigovane ter jih plača po Din 37-50 gram.

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo. gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIČ — Zagreb, Illica 82. Kemična čistilnica peria

Drva, premog,

trame in deske, dobite najboljši pri Jos. Preslenuku nasl. Drobniča, Ljubljana, Janševa ulica, telef. št. 3389.

Ariel 500 cm³ OHV

po jako nizki ceni, radi odhoda prodam. Ogleda se lahko preko celega dne. Karlo Muhar, Kamniška 19, prehod gorejske in kamniške proge.

Smučarji pozor!

Smučke: turne, tekmovalne itd., kakor tudi raznovrstne sanke imam v zalogi v veliki izbiri. Petkovšek Franc, izdelovatelj smučk, Drenov grič, Vrhnika.

Prodaj vinske sode

skoro nov, eleganten pianino »Förster«. Dobrajc, Maribor, Tattenbachova št. 21.

Plašč

kožuhovinast, črn, eleganten, se takoj prodaja za Din 2.300. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Obrt

šival. in pletil. stroje popravljaj in renovira Emil Klobčaver, specialni mehanik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 47.

Čevlji

Moški templanci 24 Din, ženski templanci 18 Din pri Tobias. Kolodvorska ulica 27, dvorišče.

Modroce

otomane, divane, fotele in vse tapetne izdelke vam nudi najceneje Ignacij Narobe, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16 (pri Levu).

Mreže za postelje

izdeluje naiceneje samo trdka Pavel Strgulec. Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej), poleg skladišča »Alko«. — Sprejema tudi popravila

Krasno izbiro

damskih klobukov od 50 Din. Vedno zadnje nove sti. Preoblikovanje Din 28. Salon »La Femme Chic«, Anica Pahek, Selenburgova ul. 6, I. nadstr.

Zimske suknje

(plašči), celi ostanke 2.60 do 2.85 m, fino češko blago, prejšnja cena 560 Din sedaj cel ostanek za 265 Din se dobi pri Commerce d. d., Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadstr.

Debele

luskinastentrobe

kupite naiceneje pri trdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Sveže in suhe

gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte po-tasnila.

Namizna

jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Šetina. Radeče — Zidani most.

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCO. LI-ja v LJUBLJANI se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem svoj

foto-atelje prestavil s Šmartinske ceste na Stari trg št. 19

ter se obenem priporočam za nadaljnji obisk.

Foto-atelje FRANC KRALJ

Ljubljana, Stari trg 19.

Predtiskana ročna dela za vse! Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine, milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

CERKVENE ZVONOVE

najcenejše, iz la bron, umetniško izvršene, izdeluje samo

Ing. J. & K. Bühl, Maribor, Aleksandrova cesta 35. — Odlitki iz bron, medenine, aluminija i. t. d. Specijalne litine.

Prvovrstne vrvi

in vse druge konopnene izdelke dobite najceneje v vrvarni

Vajt in drug, d. z. o. z.

LJUBLJANA - Kolodvorska ulica štev. 6

Naznanjamo žalostno vest, da je naša dobra sestra, teta, in svakinja, gospa

Jožefa Almici roj. Medved

danes opoldne po težki bolezni bogu-vdano umrla. Pogreb drage rajnice bo v četrtek ob pol 3 popoldne iz zavetišča Sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. okt. 1931.

ZALUJOČI OSTALI.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Empeto je bil že pri ognju, ob katerem so sedeli mladei in mlajši velmože iz Silikanskega gradišča, pomešani z Istri. V velikem krogu se je vrstil ogenj za ognjem in tudi v sredini je plapolal. Prišel je v tabor Epulove vojske.

»O, Empeto, ali si nam prišel pomagat?« so ga vzprejeli.

»Kam sem zašel?« je vprašal in se oziral po ognjih.

»Med prijatelje, Empeto, ali nas po treh dneh ne poznaš več? To imaš slab spomin, hahahaha!...«

»Spomin, o še ga imam, a kmalu, z zarjo že mu bom moral dati slovo!« je nekako zavzdihnil Empeto.

»Ali misliš, da bodo Gali planili prvo nate? Kar nič skrbi! Naženemo jih in rešimo tvoj spomin!«

»Nič ga ne boste rešili, če mi ne poveste, kje bi dobil kraljičino našo Eno,« je pojasnil Empeto svojo skrb.

»Eno iščeš?«

»Eno, da. Včeraj je odjezdila in do polnoči se ni še vrnila. Očetu je šla naproti in oče je že doma in...«

»In se boji za kraljičino in ti je zagrozil, da te spravi ob spomin, kakor Stagarja, hahahaha!...« so ga prekinili, se zasmejali in si pomežikovali, češ, vlečimo ga.

»Ne samo mene, osem nas pojde v krtovo deželo, če je ne izsledimo in ne pripeljemo do jutra

domov. Povejte mi, ali ste jo kaj videli, drugače moram naprej z Adnamatom. Mudi se nama, do jutra ni več daleč!«

»Videli smo jo in še govorili smo z njo!«

Empeto se je veselo obrnil v smer, odkoder je prišel, nastavlil obe roki ob usta, da bi bil njegov glas močnejši, in je zategnjeno zaklical:

»Aaa... dnaa... maaat!...«

V neposredni bližini se mu je odzval Adnamat in se čez trenutek pojavil z obema konjema ob ognjih, kar je vzbudilo med vojniki šegavo veselje. Dobro znaš klicati, Empeto! Poskusi no, še enkrat tako poklicati Eno, mogoče boš imel srečo, da se ti tako hitro odzove, kakor se je odzval Adnamat!« so se šalili nekateri, drugi so pa pozdravljali starega čuvaja.

»Eno so videli in govorili so z njo! Daj, primi jih, naj ti povedo, kar vedo!« je bil Empeto nestrpen.

»Da ste jo videli, da ste govorili z njo?« je hotel Adnamat potrditi, da bi mogel verjeti.

»V našem taborišču je,« so mu povedali.

Belen, hvala ti!« je vzkliznil Adnamat, razprostri roki in pogledal hvaležno proti nebu. Empeto pa je ves iz sebe planil k njemu, ga objel in zaklical: Rešena sva, Adnamat, rešena!«

»Od Timava se je vračala, kjer ni dobila več očeta, pa je našel na naše in privedli so jo v tabor pod večer. Epulo jo je zadržal in čuje zdaj ob njenem šotoru!«

Peljite me k njemu, prosil ga bom, da jo pusti še pred dnem z nama,« je prosil Adnamat. Vojniki niso vedeli, kaj bi napravili.

»Sitno je. Počakaj, saj zdaj se vama ne mudi!«

»Nama ne, a kako bo z onimi, ki so ostali v gradišču, če nas ne bo do zarje?« je skrbelo Adnamata. Skrbi ga je rešila Ena sama. Empetov klic jo je bil vzbudil, vstala je, se napravila in stavila pred šotor in povedala Epulu, ki je bdel tam zraven, da jo iščejo njeni ljudje, če je prav slišala. Epulo jo je spremlil in prišla sta do ognja, kjer sta čakala Adnamat in Empeto.

Kraljičina prejasna, Belenu, ki ti bodi dober, hvala, da sva te dobila. Bodi še ti nama dobra in odpravi se pri priči z nama na pot proti domu, ako hočeš rešiti kraljeve jeze vse, ki smo te pustili iz gradišča!« je prosil Adnamat.

Ena je govorila z Epulom.

Adnamat in Empeto sta ju gledala; z očmi sta ju prosila, naj bi bila milostna in ne zavrnila prošnje.

»Pojdem!« se je odločila Ena.

Epulo je dal privedi Eninega belca in še svojega konja — vran je bil — in pozval še svoje oprode in z Adnamatom in Empetom so se pogнали v sedla in odpotovali ob vzklizanju taboreče vojske, ki je bila vdana mlademu kralju voju in vesela karnske karnske kraljičine. Prav tam, kjer je bila Ena prejšnji dan ranila Katmela, o katerem je zvedela, da je galski glavar, se je Epulo poslovil in Ena je jezdila dalje med Adnamatom in Empetom in bila nekam zamišljena...

Pred dvorcem v Silikanskem gradišču so obstali vsi mokri in spenjeni konji in z njih so poskakali Ena, Adnamat, Empeto in Kran. Nad Okro je rdelo nebo n ko je stopila Ena pod klonico, da odide k očetu, se je razlila preko neba prelepa zarja, kakor bi se sam Belen nasmehnil.

Kako se godi jeseniškemu delavstvu

Nove redukcije na Javorniku

Jesenice, 27. okt.

V nedeljo dopoldan je bil v mali dvorani Krekovega prosvetnega doma sestanek J. S. Z. na katerem je centralni tajnik tovariš Joža Rozman poročal o poteku in rezultatih kolektivne pogodbe med delavstvom in podjetjem K. I. D.

Celih deset mesecev je delavstvo nestrno pričakovalo, kaj bo z novo kolektivno pogodbo. Doseglo ni takorokoč ničesar, razun malenkostnih razlik pri akordnem delu. Podjetje se izgovarja s slabim gospodarskim položajem, zato ne more dati nobenega izboljšanja.

Zanimivo je, da se je g. gen. ravnatelj Noot pri točki o delavskih dopustih izrazil, da ne bi bil proti temu, pač pa naj država uzakoni dopust delavca, sam pa tega ne more pričeti, ker ni nikjer v Jugoslaviji pri industrijskem delavstvu v praksi.

Vode upadajo

Litija, 27. oktobra.

Ogromne količine padavin zadnjih deževnih dni so prenapolnile struge naših rek in voda, tako da je Sava dosegla davi svoj višek in sicer je vodomerska postaja v Litiji, katero upravlja mesto odstopivšega dolgoletnega upravnika urarja Nikolaja Tirana litijski zlatar g. Janko Dermota, kazala m 3.80, opoldne pa je že padla na m 3.50, to je za 30 cm. Ker so kmetovalci večino poljskih del z njiv, ki leže ob Savi, že pospravili, to pot vsled povodnji škoda ni prevelika.

Naš litijski most stoji trdno naprej kakor tudi v Savo zgrajeni Lebingerjev vrt, nepremagljivo ko kaka turška kula... Če bi pa deževno vreme še trajalo, pa preti za kraje ob Savi resna nevarnost povodnji, katere nas pa Bog obvaruj!

Ježica, 27. oktobra.

Včeraj je Sava pri črnuškem mostu narasla do višine, kakor že ne od leta 1923. Mogočni valovi so butali ob temelje mostov, da se je zdelo, kakor da se vse vkup giblje in da bo vodovje mostova vsak hip odneslo. Sava je narasla do treh zjutraj, potem pa je začela počasi upadati, danes pa spel kaže, da bo še nekoliko narasla. Vodovje nosi s seboj cele gore grmovja, dreves in hlovov, ki jih pobira zgoraj ob strugi. Seveda je Sava tudi ježenskim posestnikom napravila dovolj škode, ko jim je spel začela trgati bregove. Sava se je zdaj prvič lotila tudi leve škarpe med mostovima, ki jo je začela nevarno izpodjedati. Pri Stirnovem kopališču je Sava narasla prav do roba letos sezidanega obrambnega zidu, potem pa je k sreči spet upadla. S tem je seveda nevarnost za kopališče minila.

Kranj, 27. oktobra.

Pardnevno, vztrajno deževje je povzročilo silno naraščanje voda, zlasti Save in Kokre. Sava je pričela znatno naraščati že v nedeljo in je v

Sestanka, kateremu sta prisostvovala kar dva vladna zastopnika, se je udeležilo precejšnje število delavstva.

Tovarna K. I. D. oddelek na Javorniku je 60 delavcem odpovedala delo. Dne 6. novembra dobe svoj obračun.

Ni še dosti, da tovarna elektrod na Dobravi tako rekoč popolnoma počiva in so bili ondotni delavci vsaj deloma zaposleni na Javorniku, zdaj so prejeli odpoved tudi tam. Ob priliki pogajanj za kolektivno pogodbo pa je g. gen. ravnatelj izjavil, da je vse mogoče, da bo še nadaljnih sto delavcev odpuščenih, eventualno tudi, da tovarno na Javorniku popolnoma ustavi.

Delavstvu K. I. D. grozi torej ista usoda kakor povsod drugje, širom sveta.

pondeljek dosegla višek. Grozila je skoro s poplavo, kakršna je bila l. 1926., kajti vsa široka struga je bila polna vodnega elementa. Nosila je seboj izruvano drevje in tramovje. Zgradba Majdičeve elektrarne je bila skoro do polovice v vodi. Tudi Kokra je močno narasla in je prinašala seboj tramovje, kar bi dalo sklepati, da je poškodovala ali vzela kak most. Večje nevarnosti pa v kranjski okolici ob tej povodnji ni.

Felberjev most v Mariboru v nevarnosti

Maribor, 27. oktobra.

Neonadno naraščanje Drave, ki se je tekom noči dvignila za več metrov, je spravilo v veliko opasnost most, ki vodi preko dravskega rokava in konice na Mariborski otok. Deroča voda nosi s seboj celo drevesa in dračje, ki se nabira ob mostnih pilotih ter ovira pretok vode. Radi tega pritiska tok vode s tako močjo ob pilote, da je bilo mestno gradbeno podjetje prisiljeno, namestiti na mostu več delavcev, ki imajo nalogo, z drogovi odrivati dračje in predmete, ki se kopičijo pred mostom. Ako bo voda enako v tem tednu še naprej naraščala, obstoja nevarnost ne le za most, ampak tudi za kopališke naprave na otoku.

Plaz zasul cesto

Celje, 27. oktobra.

Mestni avtobus celjski, ki vozi v Logarsko dolino, včeraj svoje poti od Ljubnega naprej ni mogel nadaljevati, ker se je radi neprestanega deževja zadnjih dni cesta tako zmečala, da se je ob cesti med Ljubnem in Lučami podrla škarpa in zaula cesto. Danes je odšla uradna komisija na mesto nezgode, da ugotovi vzroke in da odredi vse potrebno, da se cesta čim prej zopet uredi.

Pevski koncert na Dolenjskem

St. Rupert.

Preteklo nedeljo dne 25. oktobra so končali združeni pevski zbori St. Janž, St. Rupert in Tržišče svojo pevsko turnejo — ako smemo tako imenovati pevske nastope 4. t. m. v St. Janžu, 18. t. m. v Tržišču in 25. t. m. v St. Rupertu — v svojem okolišu. Do 60 pevcev in pevk je nastopalo predvsem s pesmimi, ki so jih peli na velikem koncertu 8. sept. v Ljubljani, le mesto »Pravde Boge« in »Teče mi vodica« so peli Aljaževo »Slovenska zemlja« in Laharnarjev »Pozdrav« oziroma v St. Rupertu Nedvedov »Nazaj v planinski raj«. Nastopi so bili vsi prav lepi in dobri, v St. Janžu — prvič — malo bolj boječ, v Tržišču že pogumnejši, najboljši pa v St. Rupertu.

Glasovi so vsi še precej dobro zasledeni, le tenor je malo bolj šibak — manjka pač prvih tenorjev. Tudi obisk je bil povsod zelo zadovoljiv, ako pomislimo, da takih prireditelj v teh krajih ljudje še niso tako vajeni kakor kakih iger ali telovadnih nastopov, in povsod se je čul glas, le še pridite. V St. Rupertu je bil ob tej priliki tudi izvoljen nekaj okrožni odbor: predsednik č. g. Karel Supin, župnik v Tržišču, pevovodja g. Anton Grom, organist v St. Janžu, tajnica gđ. Julka Rozman, obč. tajnica v Tržišču, blagajnik č. g. Peter Flajnik, kaplan v St. Rupertu, namestnik pevovodje g. Karel Strniša, organist v St. Rupertu, odborniki Ivan Remec, St. Rupert, Jožef Zalokar, kaplan v St. Janžu in Leopold Grebene iz Trebelnege. Čujemo tudi, da pojdejo zbori še v Mokronog, ako bodo sprejeti. Zelim jim: le pogumno naprej po začetni poti, naj gre naša slovenska narodna pesem lepa in očiščena nazaj med naš narod do zadnje vasice, da bo očak Triglav gledal, če tudi »vse je vihar razdjal« vendar

»Narod pa zmiraj stal.«

10 let obrtno-nadaljevalne šole v Domžalah

Domžale, oktobra.

V precej prometnih Domžalah se je že pred vojno močno razvila obrt. Po vojni je bil razmah še večji. Obrtniki iz Domžal in okolice so sprejemali vedno več vajencev. Tedanji gerent g. Cerar Franc je s svojimi svetovalci in kasnejšim županom g. Skokom Antonom pokrenil misel za ustanovitev obrtno-nadaljevalne šole, katero je oblast leta 1921 dobila. Takoj prvo leto je obiskovalo pouk 102 vajenca, ker je precej obširen šolski okoliš. Obsega namreč občine Domžale, Depalavas, Jarše, Vir in Trzin, ki v glavnem vzdržujejo to šolstvo v oni procentni izmeri, kakor pošiljajo vajece v šolo. Največ prispeva občina Domžale, to je 74%, vse ostale občine pa 26%. Znatne prispevke daje država, banovina, Zbornica za TOI, Trgovski gremij v Kamniku, Zadruga mešanih obrti v Domžalah ter Hranilnica in posojilnica v Domžalah, za kar gre posebna zasluga gg. župniku Francu Berniku, Ivanu Vrečarju, Francu Končanu, Josipu Adamiču in Josipu Senčiču.

S pomočjo teh gospodov je odbor prejel v desetih letih na izrednih podporah 91.240,91 Din, vse ostale občine pa so prispevale v znesku 73.158,84 Din. S temi prispevki so bili kriti vsi vzdrževalni stroški v znesku 164.399,75 Din. V procentu so prispevale vse občine s 44%, vsi drugi činitelji pa 56%, s čimer so ti razbremenili občino za več kot dobro polovico. Šola je dvorazredna s pripravljanim tečajem, ki je lanske leto dobil vzporednico, ker je imel več kot po 50 vajencev. Poučujeto učitelji: g. Stenovec Ivan, vodja; gg. Jeretina Karel

Na najmanjšem konju — najmanjši jezdec

Na sliki se postavlja najmanjši jezdec Mežiške doline na najmanjšem konju. Jezdec je star komaj dve leti in je skrbno zavarovan, da ne pade s konjčka, ki je last posestnika Jos. Plešivčnika v Prevaljah. Konjčka drži za uzdo njegov skrbni voznik.

in Arrigler Anton, ki je prevzel pouk za g. Josipom Odlaskom.

V šolo je bilo vpisanih v tej dobi 1108 vajencev. Leti pripadajo k posameznim obrtnim takole: (v odstotkih) 31 mehaniško-tehniški, 23 oblačilni in tkaninski, 18 stavbni, 17 umetni, 7 živilni in živilni, 2 trgovski, 1 kemiško-tehniški, 1 odstotek drugi obrti. Značilno je, da prevladujeta ključavničarska in mizararska obrt. Tema sledi kovarska, kolarska, čevljarška in tej krojaška obrt. Ostale obrti niso tako izrazito zastopane.

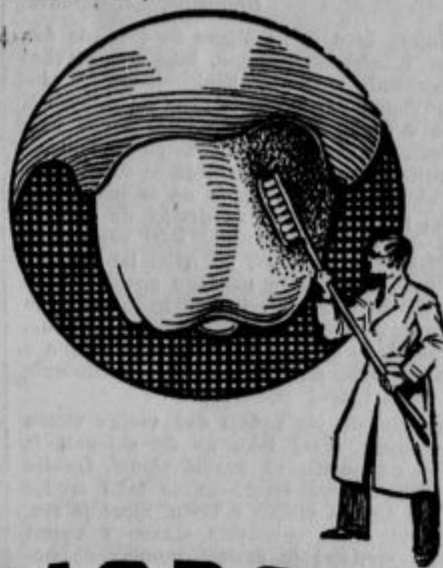
H pouku so hodili in še hodijo po dvakrat v tednu od 18 do 20 in po enkrat v nedeljah od 8 do 12. Mnogo se je delovalo na to, da bi se večerni pouk odpravil in nadomestil s popoldanskim. Morda bo to uredil novi obrtniški zakon kakor tudi obveznost pouka za vajenke, katerih je lepo število, a za katerih nadaljnjo šolsko izobrazbo že ni poskrbljeno.

Reč je, da imajo občine silna bremena in morajo štediti povsod zlasti danes. Toda če pomislimo, da se računa letno na vajenca 148 Din stroškov, od katerih plačajo občine le po 66 Din, bomo pač potrdili, da je šolska izobrazba obrtniškega naraščanja vredna teh žrtev. Odbor obrtno-nadaljevalne šole se tega zaveda, zato pa z odborniki, ki so vsi razen enega tudi sami obrtniki in posestniki, stori za to šolstvo vse, kar more. Tako so pod vodstvom g. Ivana Vrečarja obrtniki iz Domžal priredili v letu 1924 krasno uspešno igro. Donos v znesku 2693,75 Din so poklonili šolskemu odboru, ki je bil takrat v največjih denarnih zadregah. Leta 1925 je odbor omogočil brezplačen prevoz in udeležbo 104 vajencu na razstavo, ki jo je priredila Zveza obrtnih združenj v Ljubljani. Tu je 29 domžalskih vajencev razstavilo 33 obrtniških izdelkov, od katerih so bili trije odlikovani s prvo nagrado, trije pa z drugo. Načelnik zadruga mešanih obrti g. Franc Končan skrbi poleg vsakoletne denarne podpore še za po tri krasna darila, katere ob koncu leta na razstavi risarskih izdelkov razdeli imenovana zadruga kot nagrado trem najboljšim risarjem-vajencem. Tako s složnim delom, z veliko gmotno in moralno podporo skrbje domžalski obrtniki za vzgojo svojega naraščanja. To jim je v ponos in čast! I. S.

Pridobivajte novih naročnikov

Tako se odstrani zobni kamen,

povzročitelj težkih obolenj zob. Samo z rednim negovanjem s Sargovim Kalodontom, edino kremo, ki prepreči zobni kamens pomočjo dodatka (Sulforicin-oleat po Dr. Braunlichu), ostanejo zobje vedno čisti in zdravi.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Drzen vlom v Ljubljani

Neznan vlomilec opoldne vlomil v Krisperjevo trgovino Oplenil obe dnevni blagajni

Ljubljana, 27. oktobra 1931.

Vse kaže, da se bližamo času, ko bodo tatvine in ropi vedno bolj pogosto na dnevnem redu. Socialna beda in demoralizacija bo zavajala mnoge na straupota.

Tak slučaj, podčrtan že z veliko mero drznosti in neverjetnega poguma, se je zgodil danes v opoldanskih urah sredi Ljubljane, v pravem trgovskem centru mesta. Neznan vlomilec je namreč vlomil med opoldanskim odmorom v veletrgovino Krisper na Mestnem trgu in izropal dnevno blagajno v oddelku za galanterijo in norimbersko blago. Gotovo je imel namen, obiskati še druge blagajne, vendar ga je pri tem delu zmotil poslovodja trgovine G. Voltmann, ki se je že ob pol 2 vrnil v trgovino. Vlomilec je vrta na nos pobegnil, ne da bi ga kdo pri tem opazil ali oviral. Poslovodja je takoj zapazil, kaj se je zgodilo, in obvestil o dogodku vodstvo ljubljanske policije.

IZSLEDKI POLICIJSKE PREISKAVE.

Že v teku četrte ure je bil na mestu sam g. upravnik policije Krševan v s vsem aparatom in prevzel vodstvo preiskave. Ker je vlomilec, moten pri svojem delu, moral tako hitro pobegniti, je pustil na mizi, kjer je bila ročna blagajna, vse svoje vlomilsko orodje, ki ga je prinesel s seboj zavitega v star časopis. Pod izkušenim in bistrim vodstvom g. upravnika policije Krševana so bila doganana takoj sledeča dejstva: Vlomilec je vdrl, oziroma prišel v trgovino skozi zadnje izložbeno okno trgovine Krisper v Ribji ulici. Prišel je, ker je zunanje izložbeno okno, čez katero seveda zaradi belega dneva niso bile spuščene železne žaluzije, enostavno z okroglim ključem, ki je imel štirivogelato vdolbino, odprl zunanje okno in vstopil v izložbo. Notranje okno pa se je odpiralo na znotraj z zapahom in zato vlomilec ni mogel s svojo prejšnjo metodo naprej. Korajžno je razbil šipo in skozi odprtino v šipi posegel z roko in odprl zapah. Ker je najbrž, preden je vdrl v trgovino, previdno zaprl za seboj zunanje izložbeno okno, tudi mimoidoči niso mogli bržkone opaziti ničesar sumljivega. Nato je šel k ročni blagajni v

prednjem delu trgovine in se je je lotil s svojim orodjem. Imel je vitrihe, s katerimi je prav hitro mogel odpreti ročno blagajno, ki je bila nameščena v predalu, podobno kakor miznica. Komaj se je dobro lotil posla, ga je že pregnal poslovodja g. Voltmann in vlomilec je pobegnil najbrž po isti poti, po kateri je prišel.

Iz orodja, ki ga je na begu pustil v trgovini, se je dalo razbrati, da je najbrž vlomilec precejšen začetnik, saj med orodjem ni bilo drugega, kakor nekaj dlet, pila, vitrihi in ključ za odpiranje zunanjih izložbenih oken, oziroma običajnih dimniških železnih vrat. Vsaka domneva, kdo bi bil drzni vlomilec, je do sedaj še nemogoča. Ključavnica pri dnevnih blagajni je bila že leta in leta ista in tudi noben ključ se ni v zadnjih letih izgubil. Ker je pa vitrih bil izredno podoben pravemu ključu, bi se dalo sklepati, da so bile vlomilec kolikor toliko znane razmere v trgovini.

Vlomilec je pustil tudi nekaj prstnih odtisov na mizi, katere se je lotil, in tudi na šipi ubitega okna, skozi katero je vlomil v trgovino. Prstne odtise so takoj daktiloskopirali. Pri svojem poslu je vlomilec pokazal razmeroma precejšnjo drznost, čeprav bi ga po okolnostih vlomila še ne mogli smatrati za starega in izkušenega svodroca. Najbolj zanimivo pri vladu je to, da se je do tri četrta eno razgovarjal v svoji pisarni šef trgovine dr. Krisper s svojim potnikom, nakar sta zapustila trgovino. Med tem časom nista zapazila še ničesar sumljivega in vlomilec je moral za izvedbo svojega načrta porabiti pičle tri četrte ure od tri četrta na eno do pol dveh. Škoda, ki jo je napravil tako na ubiti šipi, kakor z vlomom v dnevno blagajno, sicer ni tako velika, vendar se ne da točno še ugotoviti, ker ni znano, koliko je bilo v dnevni blagajni. Bilo pa seveda ni več, kakor dopoldanski izkupiček današnjega dne.

Prepričani smo, da se bo policiji pod vodstvom izkušenega strokovnjaka g. upravnika Krševana posrečilo v kratkem času prijeti zlikovca in mu onemogočiti njegov posel.

Kakor smo bili kasneje obveščeni, je bilo vlomljenje v obe dnevni blagajni, iz katerih je vlomilec pobral 9693 Din. Do sedaj za njim še ni nobenega sledu.

Strašen čin znorelega očeta

Iz Tuzle poročajo, da je tam pred nekaj dnevi zblazneli Hasim Rahmanović s sekiro pobil svojo družino ter trupla razsekal. Nevarnega norca so oddali v bolnišnico, kjer so preiskovalni organi počasi ugotovili, kako je izvršil svoj zločin.

Zvečer se je Rahmanović sprehajal po Tuzli s sekiro na rami. Pri branjevcu je zahteval strok česna, pa ga ni dobil. Ponudili so mu papriko. Vzel je in rekel: »Dobra bo, nočjo bo dovolj mesa.« Potem je odšel domov v bližnjo vas, kamor je prišel ob 1 ponoči. Doma je šel takoj v klet, kjer je imel kisto zelje ter začel nekaj pospravljati in ropotati. Žena v hiši se je zbudila ter mu rekla, naj ne ropota, ko otroci spe. Mož pa se je brez besede obrnil in zamahnil s sekiro nad ženo. Ker pa je bil strop nizek, udarec ni bil smrten. Žena,

ki je bila ranjena na glavi, je skočila na dvorišče klicaje na pomoč. Hasim je zdrvel za njo, jo dohitel in ji z enim zamahom razbil glavo.

Med tem se je zbudila 13 letna hčerka, ki je pritekla na prag: »Kaj delaš, oče? Ne bij mame!« Zblazneli oče pa je dvignil sekiro in zadel z njo hčerko na ramo. Deklica je zakričala in zbežala. Med tem pa je prihitel iz koče 9 letni sin. Hasim je takoj planil nadenj in mu z enim udarcem razljal glavo. Nato je skočil za hčerko, ki je bežala, a se ob vodnjaku onemogla zgrudila na tla. Zblazneli oče je hčerki odsekal glavo, noge in roke. Roke je stlačil v usta odsekane glave. Nato je na kamnu razsekal vse hčerkino truplo, prav tako trupli žene in sina. Sinkovo glavo je vrgel na materino truplo.

Ko je opravil to strašno delo, je odšel v gozdi, glasno vriskajoč in kukajoč, posnemajoč kukavičje glasove. Po gozdu je blodil do jutra. Zjutraj ga je srečal neki vaščan, ki je prašal Hasima, kaj počne tu. Namesto odgovora je planil norec nad kmetsko sekiro. Vaščan je odskočil in zbežal v vas, kjer je alarmiral vaščane. Tedaj se le so sosede videli, kaj je Hasim ponoči naredil s svojo družino. Previdno so obkolili norca, ga zvezali in odpeljali v Tuzlo. Ko ga je zdravnik prašal, če mu je kaj žal, ko je napravil tako strašno dejanje, je odgovoril: »Ni mi! Žal mi je moje duše in telesa, ki trepetata od mrzota. Ko bi imel sekiro ali motiko, bi vas vse skupaj spravil v red!«

Hasim je že lani v blaznosti se sekal nekega kmetsa s konjem vred.

Človek se mora prašati, zakaj tako nevarnega norca pustijo še prosto hoditi po svetu?

Strop se je udril

St. Ilj, 27. oktobra.

Nenavadna nezgoda se je pripetila te dni v stanovanju upokojenega šolskega upravitelja Košutnika. Opoldne je prestrašil stanovalce v šoli nenačuden truš in hruš iz ene izmed upraviteljevih sob. Ko so šli pogledat, se jim je nudil strašen prizor. Udril se je strop in kamenje ter opeka eta sobo čisto zasula ter zdrobila pohištvo. K sreči ni bilo nikogar v sobi, ker bi ga težka masa, ki je padla iz precejšnje višine, prav gotovo ubila ali vsaj težko poškodovala. Upravitelj Košutnik trpi precejšnjo materijalno škodo na razbitem pohištvo.

Nebotičnik v Antwerpnu, ki ima 27 nadstropij. To je ljubljanski vendar le ni največji tak mons'trum v Evropi, kakor je zadnjič pisal neki list.

Ljubljana Signali proti vlomom

Avtomatska varnostna signalna naprava za Ljubljano

Ljubljana, 27. oktobra.

V zadnjem času je Ljubljana že doživela dva večja vlomna v železne blagajne, tako pri Stavbi družbi kakor tudi v Obrtni banki. Današnji slučaj drznega vlomna pri belem dnevu pa dokazuje, da smo pač v časih, ko bo marsikdo, bodisi radi brezposelnosti, pomanjkanja, zime, posegel brezvestno po tuji lastnini. Blizina meje je zopet sumljiva vaba za nekatere, ki upajo na ta način utiti pri nas roki pravice, kakor za druge, da pridejo iz tujine k nam, kjer poskušajo svoj svedroviški posel. Ker trpi radi vlomov, pa najsi bo oškodovanec tudi zavarovan, naše narodno gospodarstvo, je najbolje, da se stori vse, kar je le mogoče, da se že vnaprejšnjem onemogoči vsak poskus vlomov. Zato je najbolje, da se zavarujejo zlasti blagajne v večjih zavodih tako, da bo v resnici izključeno, vlomilec izvršiti svoj posel.

Sicer izgleda, da sta zadnja dva velika vlomna izvršena po tujih. Vsaj tako se da sklepati iz orodja, ki so ga pustili na krajih vlomov. Orodje je namreč italijanskega izvora in so tako orodje prvič našli pri nekem vlovu v Trstu. Sicer je res, da policija vrši svoje varnostno službo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in močmi, vendar do notranjih prostorov in do dvorišnih stavb nima nikakršnega dostopa in se zato lahko tam gode stvari, o katerih policija nikakor ne more biti direktno alarmirana.

Zato je sprožil upravnik ljubljanske policije g. Kerševan v resnici moderno idejo, da bi se v Ljubljani napravila avtomatska varnostna signalna naprava, ki bi imela svojo centralo na upravi policije. Opozoril je na to vse zainteresirane, zlasti Zbornico za TOI, ki je z okoliščino informirala svoje člane. Avtomatska signalna naprava je podobna v nekem oziru avtomatski telefonski centrali. Posamezni aparati pa so nameščeni po mestu v lokalih, kjer stoji blagajna ali se hranijo na kak drug način večje vrednosti. Ti aparati so absolutno sigurni v svojem delovanju in signalizirajo takoj vsak vlom kakor tudi požarno nevarnost. Posamezni signalni aparati so v lokalih

nameščeni tako, da jih ni opaziti in delujejo povsem neslišno. Pa kljub temu, če bi vlomilec slučajno zapazil tak aparat in prežal dovodne električne žice, aparat funkcionira in v centrali na policiji bi se ustanovila posebna permanentna služba. Takozvane napadalne policijske čete, ki bi bile noč in dan pripravljene in imele na razpolago avtomobil s orožjem in potrebnimi orodjem, bi noč in dan pazile, če se oglasi kdaj signalna naprava, naka bi takoj pohitele na mesto, katero bi označila signalna naprava. Ko bodo čete prišle na mesto, bodo takoj obkrožile poslopje, med tem, ko vlomilec ne bo niti slutil, da so mu že za petami. Policijske čete bodo stopile v akcijo seveda prav tako v slučaju požara in brezplačno pomagale pri gašenju.

Te vrste varnostne naprave bi prišle zlasti v poštev za banke, trgovska podjetja, javne urade in tudi zavarovalnice, ki so tudi pri vlovih na tuji lastnini zainteresirane, ker morajo plačati odškodnino. Če bo anketa, ki jo je sprožil upravnik policije g. Kerševan, našla odziv pri prizadetih, zlasti zavarovalnicah, in če se bodo vsaj v principu izjavili za to avtomatsko varnostno napravo, bo mogoče napraviti načrte in proračune, ki bi bili potrebni. Interesentom ne bi bilo treba plačati drugega kakor enkrat za vselej instalacijske stroške in aparature v lastnem lokalu ter vode do policijskega poslopja. Prispevek za vzdrževanje teh aparatov leto za leto bi bil izredno majhen in skoro ne pride v poštev. Večji pa so investicijski stroški, toda če pomislimo, da bi s temi avtomati odpadli interesentom stroški za plače nočnih čuvarjev, stroški za odplačevanje nadzorstva po Zavodu za zaklepanje kakor tudi naprave lastnih manjših avtomatskih signalnih aparatov, bi se ta moderna centralna naprava gotovo izplačala, pa bi pridobila na varnosti. Prepričani smo, da se bodo zainteresirani z navdušenjem oprijeli te izborne zamisli upravnika policije g. Kerševana, zlasti še zato, ker bo ves policijski aparat z osebjem, avtomobilom, orožjem in orodjem v takih slučajih kot že doslej brezplačno na razpolago.

Kaj bo danes?

Drama: »Brez tretjega«. Premijera. Red D. Opera: »Vijolica z Montmartra«. Opereta.

Red E. Predavalnica mineraloškega instituta na univerzi: Predavanje g. Josipa Streklja o delu na vrtu v jeseni. Ob 19. Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

○ Karitativna seja za stolno župnijo je danes ob 8 zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Odbori stolne Vincencijeve konference, stolne Elizabetne konference, Katol. akcije (stolne), vseh Marijanskih kongregacij v stolni župniji so najljubšeje vabljeni.

○ Pastoralna konferenca za mesto Ljubljano je danes ob 3 popoldne v školi, semenišču.

○ Vseuč. prof. dr. A. Gosar bo v zimskem semestru nadaljeval lanski cikel predavanj: »Sociološke in ekonomske osnove moderne družabne reforme«. — Pričetek predavanj v sredo 28. oktobra ob 18 v zborni dvorani univerze.

○ Stari frančiškanski most ima novo ograjo. Frančiškanski most je dobil novo balustrado iz umetnega kamna, ki je seveda vse nekaj drugega kakor prejšnja železna ograja. Odpadla je tudi lesena ograja, ki je zavzemala vse hodnik do tramvajске proge, s čimer bo za pešce zopet nekoliko lažji prehod čez tako živahni frančiškanski most.

○ Ljudska knjižnica Prosvetne zveze je nabavila sledeče francoske in italijanske knjige: A. Gide: Les nourritures terrestres, 2980a. C. Anet: Ariane, jeune fille russe, 2981a. R. Bazin: Stephanie, 2982a. A. Lichtenberger: Notre Minnie, 2983a. 1. leti: Mon petit Trot, 2983a. 2. A. France: Le crime de Sylvestre Bonnard, 2984a. 1. J. Schultze: La neuvaine de Colette, 2985a. 1. L. Tonnere: Oton Joupantchitch, 3103a. — F. Tozzi: Giovanni, 3085a. A. Aniante: Ultimate notti de Tacarina, 3086a. L. Zuccoli: Le cose più grandi di lui, 3087a. Neera: Una passione, 3088a. A. Fracastoro: Nostra vita quotidiana, 3089a. A. Campanile: In campagna e un'altra casa, 3090a. G. Deledda: Il paese del vento, 3091a. M. Serrao: Il paese di cuccagna, 3092a. P. Pacrazi: L'Esopo moderno, 3093a.

○ Prodajalec cvetja na ljubljanskem trgu. Pretekli teden je hodil po ljubljanskem trgu in tudi po Trnovem po hišah nekdo in opozarjal, da ne smejo prodajati cvetja. Danes, t. j. 27. oktobra pa je prineslo »Jutro« in včerajšnji »Slov. Narod.« oglas od Zadruga cvetličarjev sledeč: »Opozorilo: Vsi oni ki se pečajo s prodajo cvetja, šopkov in vencev kjerkoli v dravski banovini, pa nimajo zato potrebnega obrtnega lista, se opozarjajo, da jih bo Zadruga ogradila pristojni obrtni oblasti, da kazensko postopa proti njim v smislu določil obrtnega reda. Informirali smo se o tej zadevi na magistratu in pri tržnem nadzorstvu, ki je izjavilo, da nima ničesar proti prodaji cvetja, kar kdo sam pridela na vrtu. Na tem stališču stoji tudi gospod župan. Čudno je, da se vse leto »Zadruga« ne briga za prodajalce cvetja, da dostikrat sami vrtnarji kupujejo od njih, kadar nimajo znanjka, ravno o Vseh svetih pa se spominja na to in bi radi preprečili privatno prodajo cvetja, da bi oni potem prodajali cvetje po cenah, ki bi njim ugaile. Pred leti so se ljubljanski vrtnarji pritožili v tej zadevi celo na ministrstvo, dobili so pa rešitev, da spada v njih delokrog le ono, kar umetno v cvetličarnih vzgoje, ne pa kar lahko vsak na svojem vrtu vzgoji.

Potemtakem bi tudi kmot ne smel prodajati na ljubljanskem trgu kislega zelja, ker bi se lahko sklicevali trnovski zeljarji, da samo njim pristojna ta obrt, ker imajo obrtno pravico. Vsakdo lahko na svojem vrtu pridela kar hoče in proda komur hoče, samo tobaka ne, ker je to monopol.

Toliko v pojasnilo prodajalcem cvetja, da ne bo na trgu nepotrebnega razburjenja in naj le brez strahu prodajajo, kar sami pridelajo.

○ Akademski klub gradbenikov priredi dne 29. okt. t. l. svoje prvo predavanje v študijskem letu 1937-38. Predava. univ. prof. dr. ing. Kasal o zanimivi temi: »Valovanje momentnega impulza v združenih in večetažnih okvirjih«. Predavanje se vrši dne 29. okt. t. l. ob 20 v gradbeni risalnici na tehniški K. predavanju so vabljeni vsi ki jih zanima.

○ Ljubljanski meški zbori dobe note »Beati mortui« za nastop o Vseh svetih v pisarni Hubalove župe po 1 Din za partiturni izvod. Prelovo »Zadnje slovo« je naročiti pri »Ljubljanskem zvonu«. Ostale pesmi za 1. november so znane vsem pevcem.

○ V današnjem listu razglasa mestni magistrat ljubljanske volišča, ki jih je mestno načelstvo objavilo tudi potom lepakov po mestu.

○ Garderoba krađe. Redne tatvine v hladnem času so tatvine obleke. Te tatvine so se sedaj že pričele množiti. Služkinji Mariji Tudičji v

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

In blagoslovila
njen neprecenljiv
tudežni učinek

Pri revmatizmu trganju išasu: boleča mesta vdrgniti.

Pri zobobolu: desne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in cele telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlačno kopel s dodatkom Levje-Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri žledenih boleznih: 10 kapljic na kosček sladkorja.

Pri izpadanju las in prhljaju masirajte glave.

Ko zoba voda itd.

Pri potenju pod pazduho, nog rok a i celotnega telesa naj se poteče deli zjutraj in zvečer izmivajo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani
ORIGINALNI STEKLENIČI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol-Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10—, 26— in 52— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDZENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 75-52

Repanski gostilni na Bregu je bil ukraden 200 dinarjev vreden plašč. Dijaku Ludviku Valentinu čuo v Hlirski ulici 21 je bil iz stanovanja ukraden 300 Din vreden površnik. — Dijakinja petega letnika učiteljske Rade Juvanevi pa je bil ukraden lep 120 Din vreden avilen dežnik.

○ Dra karambola. Predčerašnjim je prišlo na vogalu Linhartove ulice in Dunajske ceste do neprijetnega karambola. Hlapec Valentin Kokalj je zavozil z dvoprepriženim vozom v jetniškega paznika Franceta Vidmarja, ki se je peljal z kolesom nasproti. Vidmar je bil toliko duševno prijeten, da se je v trenutku prijel za konjsko opremo in tako preprečil nesrečo. Pač pa je prišlo pod konje kolo, ki se je nekoliko pokodovalo, tako, da trpi 100 Din škode. Čeprav je zakrivil nesrečo Kokalj sam, je še prav neokusno nabrušil Vidmarja z »aufzugersko barabo«. Prišel je stražnik, ki je Kokalja zapisal in mu prepovedal voziti, dokler se ne iztezne. Konja in voz je policija izročila lastniku. — Drug karambol se je pripetil na Dolenjski cesti. Mesarski vavinec Alojz Fabbich se je peljal s kolesom po hodniku in se zadel v ženo magistratnega uradnika Marijo Golarjevo, ki je podrla na tla. Dobila je lažje poškodbe na glavi in na telesu. Na pokvarjeni obleki ima 300 Din škode.

○ Darovi za Belo krajino. Pisarna R. kr. v Wolfovi ulici je prejela: dr. Emil Gaj 200 Din, Šola v Spitalu 42.25 Din. Iskrena hvala!

○ Vsi udeleženci, ki ste sodelovali pri narodnih nešah na gorenski svatbi v Belgradu, imate v sredo, 28. oktobra v veliki dvorani »Unions« sestanek. — Propagandno društvo.

Novo meso

Gospodična Hedy Gunde, abs. pharm. hčerka gosp. Alojzija Gunde, viš. sodnega oficijala je promovirala na čast Mag. pharm. na zagrebški univerzi in je akceptirana kot magistra v lekarni goasp. Mag. ph. Bergmana kjer je tudi prakticirala. — Čestitamo staršem in promoviranki!

Autobusni promet za Vse svetnike

Ljubljana, 27. oktobra.

Prejšnja leta je bil autobusni promet v Ljubljani, zlasti za praznike Vseh svetnikov, ko je skoro vsa Ljubljana hitela po večkrat na pokopališče k Sv. Križu, zelo neurejen. Običajno smo imeli v Ljubljani eno, kvečjemu dve autobusni postajališči, kjer so se ustajali avtobusi, ki so vozili potnike k Sv. Križu pred prazniki in ob praznikih. V poštev sta prišli postajališči na Marijinem in Krekovem trgu. Za tako veliko število avtoбусov, kakor jih je sedaj potreba, da zmorejo veliki navaž občinstva, pa je zlasti Marijin trg neprimeren, saj morajo tam vozovi obratovati, kar za velike mase ljudi in precejšnji promet na Marijinem trgu nikakor ni primerno. Da se za leto vse te nedostatkosti v prometnem oziru kakor tudi neprimernosti za potnike, ki hočejo k Sv. Križu, pa stanujejo razmeroma daleč od Marijinega ali Krekovega trga, odstranijo, je odredila uprava policijske sporazumno z mestnim načelstvom, da bo na pokopališču k Sv. Križu v dnevih 31. oktobra, 1. in 2. novembra izključno enosmerni avtoбусni vožnji promet. Ta ukrep bo ljubljansko prebivalstvo brez dvoma pozdravilo z zadovoljstvom.

Dovoz na pokopališče bo dovoljen samo po Smartinski cesti, odvoz pa samo po Savski in Linhartovi ulici ter Dunajski cesti. Ker bo v teh dnevih obratovalo na omenjeni progi zelo veliko avtoбусov, so se določila iz prometnovarnostnih ozirov in v interesu občinstva dogovorno z mestnim načelstvom sledeča postajališča za avtobuse.

Damske plašče za zimo

v veliki in krasni izbiri že od Din 220 naprej otroške od 2 let dalje v vseh velikostih od 90 nudi F. I. Goričar Ljubljana sv. Petra cesta šte. 29. Ker je blago izdelano v lastnem modnem ateljeju se jamči za dober kroj kot tudi fino izdelavo. — Predno kupite drugod oglejte si pri nas brezobvezno

Kulturni obzornik

Proevstvo Prage

v sodobnem nemškem slovstvu.

Prijateljski krog nemških pisateljev v Pragi, kateremu pripadajo med drugimi tudi blesteca imena Franza Werfela, Maxa Broda, nedavno umrlega Franza Kafke, slepega Oskarja Brauna in Paula Kornfelda, ima nekaj bistvenih potez, ki se izražajo v književnem delu vsakega izmed teh pisateljev in za vsakega enako značilnih. V svobodni in medsebojno neodvisni skupini zavzemajo edinstveno mesto med najodličnejšimi predstavniki sodobnega nemškega duha. Tesna zveza s slovskim elementom ki jih obkroža, navezanost na mesto Prago in služenje vsemu krogu brez izjeme skupno židovsko poreklo — so neizbrisna znamenja teh v vsem drugem samostojnih, različnih in močnih slovesnih oblikovalcev. Dejstvo, da se gojijo korenine njih medsebojne poznanstva in osebnega prijateljstva vsaj deloma v njih gimnazijsko dobo, je zapustilo v njih delih marsikatero neizbrisano sled.

Povod za te vrstice nudita dve knjigi, ki sta nedavno izšli in predstavljata v letošnji nemški romanopisni produkciji gotovo zelo velik uspeh: Max Brod: Stefan Rott oder das Jahr der Entscheidung ter Franz Werfel: Die Geschwister von Neapel (obe pri Zsolnayu na Dunaju).

Werfel in Brod sta nedvomno prvaka omenjenega prškega prijateljskega kroga. Dejstvo, da sta njuna romana skoraj istočasno izšla, bi utegnilo služiti zelo zanimivi primerjavi, vendar se hočemo tu omejiti le na nekatere beležke, ki naj služijo kot skromen kazilpot, ne da bi si postavljali za »moter izžerpnost«. — Brod, ki je postavil praskemu židovstvu spomenik v romanu »Röubenik«, zbudi ogromno zanimanje s svojim zgodovinskim romanom »Tycho Brahes Weg zu Gott«, ki je potem napisal nekaj lažjih, a spretnih ljubavnih romanov (Zauberberg der Liebe, Die Frau nach der man sich sehnt, Eine Liebe zweiten Ranges), je svoje znanice presenetil s Stefanom Rottom, v katerem

je podal nekako sintezo svojih dosedanjih književnih izkušenj, dvosmernosti svojega duha, vendar na povsem nepričakanem temelju. Kakor je pred dobrim letom dni presenetil Werfel svet s svojim romanom »Barbara oder die Frömmigkeit«, tako je — vendar bolj nenadno kakor Werfel — v Stefanu Rottu podal Brod presenetljivo knjigo pretežno duhovne vsebine.

Od pomladi do zgodnje jeseni onega usodnega leta 1914 se izoblikuje pred očmi čitatelja sedmoletni Stefan Rott. Njegova otroška filozofija slepih mest — to so njemu dostopni drobci bleska stvariteljskega, ki tvorijo zanj edine točke stika z božanstvom — se po dveh polih bliža kristalizaciji življenjskega svetovnega nazora: v stiku z »boževanimi katoliškimi katehetom Werderjem, učenim raziskovalcem sv. Tomaža Akvinskega, asketom in vendar ljubiteljem Platona v večji meri nego Aristotela, se oblikuje in Rottu globoko občute nadnaravnega božanstva in potrebe čaščenja, ki mu ga je človek dolžan. V stiku s svojim sošolcem in prijateljem Liesegangom, ki je materialističen socialist in ki ga uvaža v prške predvojnne revolucionarne kroge (jako zanimiv in edinstven opis zgodovinskih dejstev), je Stefan Rott preverjen, da je poleg čaščenja božanstva potrebna človeku tudi aktivna pomoč. Rdeča nit doživljanja in preizkušanja je nenavadno prodirno opisana Stefanova ljubezen do Liesegangove še mladostne in lepe matere, čista in neskaljena platonska spočetka, po njeni krivdi pa vsevidlj bol v politenost drsajoča; Liesegangova kot kulturno blitje čuti potrebo nekakega občigjenja ob kristalnem Stefanu, občigjenja iz močvirnega in grobnega svojega življenja. Ni treba omenjati, da razpade to razmerje v nič, čim se Stefanu odpro oči; da gre pisatelj skozi vse meandre in močvirja življenja le z namenom, da izoblikuje in nazorno prikaže idejo svojega dela, ki ni kompromis med duhom in materijo, marveč priznanje in utemeljitev obeh funkcij in potreb človeka: v duhovnem pogledu pa čaščenje Boga, v telesnem pogledu po pomoči v nadlogah; tedaj pasivna in aktivna plat enako nujno in močno poudarjena. Morda najznačilnejši stavek v knjigi se glasi: »... K sreči pa je svet vedno imel nekaj svojeglavnežev, velikih dvosmernikov. Tomaz Akvinski je bil eden njih... Potrebno bi

bilo postaviti na najpreprostejši človeški temelj, kar je Tomaž pridelal zgodovinski življenjski obliki svoje cerkve — to bi bila prava pot.«

Duhovne vrednote, nanizane v Brodovi knjigi v obliki mojstrsko izpeljanih diskusij, so v toliko pozitivne, v kolikor vidimo v pisatelju stremiljenje za duhovni svet je vzlet kot edino možno obliko katolicizem, dasi je sam žid) po strogi ločitvi duhovnega in materialnega pravega življenja in ugotovitve, da morata biti v človeku oba pravca zastopana, ako hoče doseči svoje ravnovesje na zemlji. S tem se je Brod postavil v vrsto duhovnih borecev, v kateri smo že dalje časa opazovali tudi Werfela, čigar »Barbara« je bila najvidnejši izraz teh njegovih borbennih gest.

Die Geschwister von Neapel, najnovejšo Werfelovo delo, se nam vidi v vsakem pogledu kot odmor na točka v vsevкупnem njegovem pisateljskem delovanju. Filozofska tendenca, ki je v Brodu prav sedaj šele dozorela v razcvet, je v novem romanu Franza Werfela stopila nekako v ozadje, da svoje mesto odda čistokrvnemu pripovedniškemu impulzu, ki je Werfela pri kompoziciji tega napolitanskega romana ves prevzel.

To bi bila vesela tragedija tiranskega očeta in tragična veseloigra sester iz spon osvobodajočih se otrok — da ni Werfel dal foliikega poudarka tragičnemu momentu in tako malo veselemu. Ker gre za izdatno (in zelo zelo podrobno) pripovedovanje na 500 tesno tiskanih straneh, se ne postopim podajati tu izvlečka vsebine, ki je pestra in razgibana, kakor v malo katerem modernem romanu. Pa reši Anglež Campbell Pascarellovo družino Poloma, ki ji grozi, ob enem pa stre Pascarellovo tiranstvo a pomočjo zle usode, bodi povedano mimogrede, le zato, da imamo priliko omeniti krasno in čudovito podobo Gracije, najlepše Pascarellove hčerke, ki nehoti prva poruši očeto-zapoved in spozna na plesu častitve Angleža. Iz njune ljubezni zraste bodoča sreča vse Pascarellove družine, katera je pa zahtevala vendarle žrtve Laura, tistega sina, ki je sestro zapeljal, da je kršila očeto-zapoved.

Werfel je s svojo tvorbo v umetniškem pogledu dosegel redke vrhunce. Dasi se mudi s popravljenjem, neizčnost in izdatnostjo ob slehernem detailju, je lok dogodkov v vika tako napet in na-

tegnjen, da čutiš v sleherni drobčini zšumenje gozda in valovanje morja. — Toda ne le kot pripovedniška bogatija se nam Werfelov roman blesti v nepozabnem sijaju — stvaritelj je tudi umel — skoraj brez besed — položiti v svoje delo diha večnega, neskončnega, ob katerem je vsaka vsepobna podrobnost življenja le nepomembna zrnce.

Dejanje se vrši l. 1924-25 in so zelo zanimivi odlomki o jasistovskem pokretu v praksi o učinku delovanja fašizma v Napolju, prav ostro in značilno podani.

Naše znanstvene publikacije

V Sloveniji obstoja pri organizacijah, ki izdajajo znanstvene publikacije, delitev dela s središč v Ljubljani in v Mariboru. V Mariboru vrši to nalogo Zgodovinsko društvo. Poleg redne publikacije CZN, ki se je letos izredno povzpela tako glede vsebine, kakor tudi glede obsega izdaja ZDM tudi izredne publikacije. Med temi zavzemajo najodličnejše mesto Umetnostni spomeniki Slovenije od katerih je izšla spomlad ena najlepših slovenskih letošnjih knjig, prvi zvezek Dekanije Celje.

Kriza, katera razprostira vedno bolj in bolj svoje krilo po naši zemlji, je zajela tudi ZDM. Ker znano je dejstvo, da trpe pri raznih redukcijah pred vsem kultura in kulturne institucije, vsled česar je tudi razvoj in bodočnost naših gospodarskih organizacij izven znanstvenih središč težka. Vendar pa je naše ljudstvo v takih težkih položajih vedno pomagalo naši znanosti do razvoja in na potu preko težav. Zgodovinsko društvo v Mariboru se bo obrnilo v bodočnosti do naših gospodarskih organizacij s prošnjo za denarno pomoč, do naših knjižnic in kulturnih ustanov ter kulturne javnosti pa z apelom na naročilo posebnih izdaj ZDM in to predvsem Dekanije Celje. Naš narod je pokazal že tolikokrat svoj visok kulturni položaj in prepričani smo, da stori to tudi sedaj in da zasigura izrednim izdanjem ZDM redno izhajanje. Vsak najmanjši dar je dobrodošel kot znak kulturne zavesti posameznika in nas vseh.

Dnevna kronika

Elektrika ubila pastirja

Iz radovednosti je prijel električni daljnovod

Dobrna, 28. okt.

V nedeljo zjutraj se je bliskovito raznesla vest, da je v Preški, občina St. Janž, velenjska elektrika ubila mladega fanta. Tukajšnji »Slovenec« dopisnik je odšel na lice mesta, da se prepriča o nesrečnem slučaju.

Iz Velenja na Dobrno vodi električni daljnovod skozi St. Janž, Preško, mimo starega gradu na Dobrno, kjer stoji »transformator«. Daljnovod ima seveda visoko napetost več tisoč voltov, kar človeka pri dotiku seveda takoj usmrti.

V soboto je v Preški pasel živino v bližini velenjskega daljnovoda Anton Videmšek, vulgo Urbanov. Med pašnjo se je hotel prepičati, kako kaj elektrika trese, če primeš za žico. Baje so mu nekateri tovariši branili, češ da je to nevarno, a korajžni fant je svarilo ni maral. Ker je napeljava zelo visoka, ni mogel lahko priti do

žice. Vzel je drog od hmelja, navezal nanj staro žico in jo s pomočjo droga vrgel na daljnovod. Prišedši na tla, je takoj prijel za žico, hoteč jo odvezati z droga. V trenutku, ko se je nesrečni Videmšek dotaknil žice, ga je takoj vrglo in na mesto ubilo. Ko so ljudje prihiteli na kraj nesreče, je bil nesrečni fant že mrtev. Imel je samo malo ožgan prst na roki, s katero je prijel za žico. Poskušali so ga seveda oživiti, a bilo je seveda vse zaman.

Nesrečni Videmšek je postal žrtev otroške radovednosti, ker fantje v 18 letih, kakor je bil Videmšek, so najbolj radovedni in iznajdljivi.

Vsekakor bi bilo potrebno, da bi tudi po podeželskih farah ljudi malo poučili o stvarih, ki so težko razumljive. Sicer je skoro na vsakem drogu daljnovoda svarilna tablica, ali to neukemu in korajžnemu kmetskega fanta skoro še bolj vleče, češ ali je res tako nevarno kakor je gori napisano.

Maribor

Velike tatvine v mariborski tovarni

Maribor, 27. oktobra.

Ze delj časa so v neki tukajšnji tekstilni tovarni opažali tatvine platna, katerih dolgo ni bilo mogoče pojasniti. Končno je policija izsledila tatove v treh nastavljenih v tovarni, ki so odnašali platno v manjši količini na dom ter ga nato najbrž razprodajali. Nenadna hišna preiskava, katero je izvršila policija te dni na njih stanovanjih, je imela popoln uspeh. Zapolnili so platna v vrednosti 3000 Din. To pa je najbrž le del nakradenih stvari, ker ni mogoče pri tako velikem obratu voditi točne kontrole. Domnevajo, da imajo tatvine še mnogo večji obseg ter da je zapletenih v afero še več nameršencev. Vrši se še nadaljnja preiskava, ki bo ugotovila obseg teh tatvin ter osebe, ki so se z njimi okoristile. Zaenkrat so bili trije nameršenci, pri katerih se je našlo to blago, prijavljeni sodišču.

Višji upravitelj Rajko Cvirn umrl. Včeraj se je po Mariboru razširila vest, da je umrl upravitelj višji upravitelj in dolgoletni upravnik mariborske splošne bolnišnice g. Rajko Cvirn, brat splošno znane podpolkovnika v pokolu z Franca Cvirna. Umrl je star 64 let, 25 let je bil upravitelj mariborske bolnišnice ter vsa to dolgo dobo vodil z veliko spretnostjo in umevanjem poverjene mu posle. Kot uradnik na odgovornem položaju je bil vester — natančen, sposobnost, poštenost in pridnost — mu — pridobile splošno zaupanje in — poštovanje vseh. Tekom svojega dolgoletnega bivanja v Mariboru si je pridobil v vseh krogih mnogo prijateljev in znancev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil jutri ob 3 popoldne iz mrlišnice splošne bolnišnice na mestno pokopališče. Svetila mu večna luč, žalujoči rodbini naše iskreno sožalje!

Mariborska ljudska univerza sporoča, da bo predavanje prof. Reya o mednarodni kolonijalni razstavi, ki ga priredi skupno s tukajšnjim francoskim krožkom, tolažil v slovenščini prof. dr. J. Kolnik. V ponedeljek 2. novembra pa bo predaval zagrebški profesor dr. Dvorniković.

Vode naraščajo, prvi sneg in »bajbe« pšenice. Deževje zadnjih dni je povzročilo naglo naraščanje Drave; v Penski dolini, ki ni nikdar varna pred poplavlami, je postal položaj že precej nevaren, ni manj v Dravinski dolini. V ponedeljek zvečer pa je jel nenadoma naletavati v rahlih kosnih prvi letošnji sneg: včeraj zjutraj je nekaj časa celo padalo »bajbe« pšenice ali »bajbe« jeze. Pričela se je doba brazde, sadre in podobnega.

SSK Maraton. V petek 30. oktobra ob 20 seja upravnega odbora. Udeležba za vse odbornike obvezna.

Od mrtvih je vstal. Poročali smo svoječasno, da je izginil od doma Ivan K. ter si je najbrž sam končal življenje, kakor je izjavila njegova obupana mati na policiji. Za trupel dozdnevne samomorilca so se vršile že poizvedbe, ko se je nenadoma kot od mrtvih vstal pojavil v Mariboru ter izjavil, da ga zaenkrat še ne mika končati si življenja. Mutil se je ta čas v Voseku pri Sv. Marjeti.

Ponovne licitacije za dela v pljuški bolnišnici. Ker prva licitacija za zidarska in elektroinstalaterska dela pri adaptacijah v pljuški bolnišnici ni uspela, odreja po nalogu banke uprave tehnični oddelek okr. načelstva v Mariboru ponovno izdajevno pismeno licitacijo v skrajšanem roku: vršila se bo 5. novembra ob 11 v sobi št. 51-II. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobe med uradnimi urami na sobi št. 50. Dne 9. novembra se bo vršila istotam in pod istimi pogoji pismena licitacija za zgradbo mehanične čistilne naprave »Oms« za pljuško bolnišnico.

Bohen... Dne 9. decembra se bo vršila na mariborskem okrajnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnih stvarnih knjiga k. o. Studenci v. št. 238. Cenilna vrednost 59.240 Din, najmanjši ponudki 39.403.50 Din. — Dne 14. decembra se vrši pred istim sodiščem v sobi št. 37 dražba nepremičnin k. o. Slivnica v. št. 18 in 164, k. o. Rad'zel v. št. 58. Cenilna vrednost 182.583.50 Din, vrednost pritrilne 6635 Din, najmanjši ponudki 122.398 D.

Stefan Falež in njegovi grehi. Še pravočasno so si na mariborskem sodišču oskrbeli nadomestilo za Mohorka, ki si je sam končal življenje. Stefan Falež, katerega so nedavno aretirali, ima na vesti tudi cel register zločinov, prav tako težkih, kot so bili Mohorkovi. Polagoma se kopičijo pred preiskovalnim sodnikom Kramerjem podatki, kateri prihajajo od raznih strani ter vedno bolj obremenjujejo Faleža, ki pa je precej zakrknjen grešnik ter priznava samo to, kar mu neizpodbitno dokazuje. Poleg dveh umorov, od katerih je za prvega, umorostvo sestre svoje druge žrtve Julijane Heričeve, že odsedel kazen, so mu dokazali tudi še celo vrsto tatvin in ropov ter nasilstev. V kratki dobi, ko se je po umoru Heričeve skrival v Avstriji, je tu zagrešil že več zločinov. Tako je ukradel dne 3. septembra v Lučanih kolo, s katerim se je odpeljal proti Gradcu. V bližini Gradca je 13. septembra napadel eno za drugo dve ženski, jima odvzel ročni torbici ter ju posilil. Dne 20. septembra jo je pobrisal zopet preko meje, ker so mu postala tla v Avstriji že prevročna. Zatekel se je v okolico Pragerskega, kjer je, kakor znano, zopet zagrešil številne vlome in tatvine, dokler ga ni zadela usoda v Zavrču, kjer so ga aretirali. Faleža nujno sumijo, da je 24. julija letos izvršil roparski napad na dve ženski v Sv. Lovrencu na Pohorju. Vendar mu doslej še niso mogli tega dejanja dokazati. Značilno je to, da se je Falež že popolnoma vdal v svojo usodo ter tako rekoč že obračunal sam nad seboj. Ze pri aretaciji se je zavedal, da je najbrž zalagal življenje, ter je v št. Ilju, kamor so ga po aretaciji prignali na konfrontacijo z avstrijskimi orožniki, na pripombo nekega orožnika: »Zdaj pa pojdeš na vislice — mirno odgovoril: »Druzi riskirajo v Monte Carlo s kartami denar, jaz pa z ropi življenje.« Sedaj pa piše v ječi že poslovlina pisma ter odgovarja čisto mirno preiskovalnemu sodniku, da naj ga ne muči preveč, saj itak ve, da ga čaka samo ena kazen — smrt.

Poročilo se je v ponedeljek g. Otmar Humml z gđno Julijano Penšek. Poroča se je izvršila v magdalenski cerkvi. Bilo srečno!

Vse svete okrasite grobove Vaših ranjkih napleše, ako nakupite vence, sveče in umetne, krizanteme v Cvetličnem salonu Džamonja, Gospoška 37, kjer je največja izbira in najnižja cena.

Težke gospodarske razmere. Konkurz je razglašen nad trdiko Ferdinand Kaufman, trgovina z mešanim blagom, Kralja Petra trg. Prvi zbor upnikov in izvolitev upniškega odbora se vrši dne 9. novembra ob 9 pri okrognem sodišču v Mariboru, soba št. 84.

Bohnišnice so pripeljali viničarko Ano Žižek iz Dobrenj, staro 84 let. Poškodovala se je precej hudo na desni roki, ki je vzdigovala v hlevu telitko, ki je padla ter si ni mogla sama pomagati na nogo.

Poceni meso. V četrtek 29. oktobra se bo od 7 dalje prodajalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 300 kg telečjega mesa po 7 Din za kg.

Bolečine

Glavobol, zobobol, trganje v členkih in bolečine, ki jih povzroča prehlad, se naglo odpravijo, ako bolna mesta dobro nardrgnemo s pravo Dianodobro je, da imate zavsak slučaj pri hiši originalno

Diana

francosko izganje.

Cena: mala steklenica Din 10—, srednja steklenica Din 26—, velika steklenica Din 52—. Dobiva se povsod.

Celje

Proračun občine Celje-okolica za prihodnje proračunsko leto je razgrnjen na vpogled vsem občanom med navadnimi uradnimi urami na občinskem uradu na Bregu, kjer se lahko tudi vlagajo morebitne pritožbe.

Načelstvo Gremija trgovcev sporoča vsem svojim članom, da se bo vršil uradni dan Zbornice za trgovino, obrti in industrijo v Ljubljani za Celje in okolico v torek dne 3. novembra ob 8 do 12 predpoldne v posvetovalnici Gremija trgovcev v Razlagovi ulici št. 8, pritličje levo.

Nesreča. V nedeljo, 25. t. m. je 8-letni Esih Jožef, sin malega posestnika pri Sv. Ožbaldu padel z drevesa ter si zlomil levo roko. Pripeljali so ga v celjsko javno bolnišnico.

Borza dela v Celju ima delo na razpolago za 3 slikarje-plekarje, 2 mesarja, 1 hlapca, 1 poljskega delavca, 1 kleparja, 1 strojnega ključavničarja, 1 sodarja, 1 mizarja, 1 krojača za velike kose, 1 peka z osebno pravico in 11 vajencev: 3 mizarje, 2 kovačarje, 2 krojaške, 2 mesarske, 1 čevlarskega in 1 fotografskega. Nadalje za 7 kmečkih dekel, 3 poljske delavce in 3 služkinje za splošna dela, 1 likarico, 1 šiviljo, 1 gostilniško služkinjo, 1 sobarico in 1 šiviljsko vajenko.

Obratunski zaključek mestnega avtobusa. Občinski odbor je odobril računski zaključek avtobusnega podjetja mesta Celja za poslovno dobo od 1. VIII. 1929. do 31. XII. 1930. To se objavlja s pristavkom, da je proti navedenemu obratunskemu zaključku dopustna pritožba pri mestnem načelnstvu v roku 15 dni 26. t. m. dalje. Obratunski zaključek je na vpogled med navadnimi urami v tajništvo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: BREZ TRETJEJA. Premijera. Red D.

Četrtek, 29. oktobra: KRALJ NA BETAJNOVI. Red A.

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 28. oktobra: VIJOLICA Z MONTMARTRA, opereta. Red E.

Četrtek, 29. oktobra: Zaprtlo.

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 28. oktobra: Zaprtlo.

Četrtek, 29. oktobra ob 20: MAYERLING. Ab. A.

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.

Sobota, 31. oktobra ob 20 uri: ZEMLJA SMEHLJA. Ab. B.

Nedelja, 1. novembra ob 20: CIRKUSKA PRINCESA. Prvič v sezoni.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 28. oktobra: Opoldanski spored od pade — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gregorič Jože: Kmetijski upori. III. del — 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Rusčina — 19.30 Literarna ura: N. Velikonja: Otroci (S. Škerl). — 20 Prenos iz Prage: Smetana: Ma vlast, ciklus simfoničnih poemov. — 22 Čas in poročila.

Četrtek, 29. oktobra: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. — 12 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19 Dr. Anton Bajec: Italijanska. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20 Prenos iz Zagreba: Gotovac: Morana, opera. — 23 Čas, poročila.

Drugi programi

Četrtek, 29. oktobra.

Belgrad: 12.05 Radio-orkester. — 17 Narodne melodije, harmonika in violina. — 20.30 Sonatni večer. — 12.15 Ljubljana. — 22.50 Radio-orkester. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Balalajke. — 20 »Monama«, opera. — Budimpešta: 19.30 Koncert opernega orkestra. — 21 Violinski koncert. — 21.45 Pesmi. — 22.30 Ciganska glasba. — Prag: 19.45 Brno. — 21 Bratislava. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 21 Simfonični koncert. — Madona Oretto, komedija. — Milan: 19.15 Pesta glasba. — 20.35 »Isabeau«, opera. — Katowice: 20.15 Lahka glasba. — 22.10 Baletna glasba. — 23 Lahka glasba. — Dunaj: 13.10 Plošče. — 19.45 Zabavni koncert. — 20.45 Feuiltoni. — 21.30 Arije in pesmi. — 21.50 Plesna glasba. — Toulouse: 20 Violinski koncert. — 20.30 Operne pesmi. — 20.45 Koncert vojaške godbe. — 21.45 Argentinski orkester. — 23 Saksofon. — 23.30 Ruske pesmi. — 23.45 Jazz. — Berlin: 20 Pester večer. — 21.10 Simfonični koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Barcelona: 13 Radio-ekstet. — 20.30 V. črni koncert. — 21.05 Radio-orkester. — Stuttgart: 19.45 Pester večer. — 21.30 Komorna glasba. — 0.30 Nočni koncert.

Naše dijaštvo

Na zadnjem rednem obnem zboru J. K. A. D. »Danice« v Zagrebu 24. oktobra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Koren Janko, cand. med. vet.; podpredsednik in blagajnik Erpič Jož, stud. agr.; tajnik Urbanija Vinko, stud. agr.; gospodar in knjižničar Marentič Ivan, cand. agr.; revizorja Sever Anton in Jagodic Tone. — Prosimo bratska društva, da vzamejo to na znanje.

K vinu pečenko!

Vavta vas.

Po več letih je zopet enkrat obrodila vinska gora tako, da so ljudje zadovoljni. Zalibog se že čutijo posledice preveč zaužite »božje kapljice«. Dva tista sta se morala iskati pomoči v kandijski bolnišnici, eden se je pa doma pozdravil, ker je bolj trdne narave. Bog ve, kaj bo še letošnje leto? Vina preveč, kruha premalo. K pijaci je treba tudi prigrizka, zato je tak »potrebnež« prišel v noči od petka na soboto v vas h kokošim našega nadučitelja g. Stularja in jih je odnesel 6 prav lepih. Zdjaj bo že imel prigrizek, pa ne samo enkrat. So pa nadučiteljeve kokoši menda zelo na dobrem glasu, ker so mu bile v letih po vojski že trikrat pokradene.

V nedeljo 25. t. m. je g. župnik blagoslovil krasno podobo »male cvetke sv. Terezije« za tukajšnjo župno cerkev. Od 1. do 3. novembra bo pri nas sv. misijon. Vodili ga bodo gg. lazaristi. Bog daj obilo blagoslovov!

Koledar

Sreda, 28. oktobra: Simon in Juda, apostola; Cirila, devica, mučenica.

Novi grobovi

Tragična smrt nadbudnega mladeniča pri mornarici. Včeraj popoldne je prišlo brzopojno obvestilo na litjsko orožniško postajo, da je v vojni bolnišnici v Splitu nenadoma umrl narednik vojne mornarice g. Stane Tič, sin med vojno umrlega litjskega brivskega mojstra g. Tine Tiča in matere g. Anči sedaj poročene Jerebove. Kakor se čuje, je g. Staneta, ki je že 4. leto prostovoljno pri vojni mornarici, zadela električna struja, ter je na posledicah umrl kmalu potem v vojni bolnišnici. — Po tako tragično umrlega sina se je odpeljala užaloščena mati v Split, odkoder ga prepeljejo v Litijo, kjer bo pokopan v domačo slovensko grudo. — Tragično umrlemu v svojem rojstnem kraju splošno simpatičnemu mladeniču bodi ohranjen svetel spomin.

Selive,

prevoze vseh vrst blaga v Ljubljani, na deželni in obratno. Vam oskrbi z izurjenim osebam po zmerni ceni

»BRZOPROMET«

avtoprevozniška družba z. o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

Telefon št. 2182

Osebnosti

V generalistabno stroko so sprejeti za pripravnike med drugimi inženjerski kap. I. razr. Dragutin Gabersček, topniški kap. II. razr. Maksimilijan Makovica, topniški kap. II. razr. Mirko Veličič in pehotni poročnik Rajko Plavšič.

Izpit so napravili med drugimi za čin aktivnega topniškega podporočnika narednik Franjo Košnjak; za čin rez. intendantskega podporočnika podnaredniki dijaki Alfred Placner, Veljko Gortan, Oton Pancer in Josip Tolentino; za čin rez. nižjega voj. uradnika IV. razr. ekonomske stroke podnaredniki dijaki Hubert Simep, Miroslav Adler, Friderik Špajzer, Vladimir Rek, Hans Herman Brihta, Mirko Sagrak, Julij Cinkled, Stimo Francenc, Karlo Bosak, Zivojin Drobničar, Ivan Zic, Ludvik Snuderl, Dragutin Majer, Leopold Košenina, Josip Gelbhaus, Matija Dorčič, Ferenc Frank, Franc Borko, Milenko Novak, Franc Perger, Dušan Vrus, Josip Rihter, Gustav Zupet, Meko Rihter, Josip Roka in Stefan Vajs; za čin rez. sanitetnega podporočnika kaplar-dijak dr. Ivan Peršič; za čin rez. lekarniškega podporočnika kaplara dijaka Ervald Vrenčur in Albert Šilingar in za rez. nižjega voj. uradnika IV. razr. sanitetne stroke kaplar dijak Henrik Špoljarič.

Ostale vesti

66. krajevni odbor Rdečega križa v Sloveniji. V področju ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa se je ustanovil v nedeljo, 25. t. m. 66. kraj. odbor v Dobovi pod predsedstvom gosp. Cirila Prestorja, čefa žel. postaje. Predaval je gosp. Malnarčič.

Neprijetna dogodivščina. Pred nekaj dnevi je prišel iz Ljubljane v Zagreb delavec Srečko Seljak. V neki gostilni se je sešel s 46 letnim Francetom Ivanetičem, rodom iz Poljske, znanim vlačugarjem. Ko sta nekaj časa popivala, je Ivanetič pozval Seljaka, naj gre z njim v bližnji gozd na jelenovcu, da bosta tam prenočila. Ko se je Seljak drugi dan zbudil, se je silno začudil, ko je videl, da je Ivanetič brez sledu izginil, z njim pa tudi Seljakova obleka: hlače, telovnik in suknjič ter denarnica s 300 Din. Okradenemu ni kazalo drugega, kakor da je v spodnjih hlačah in srajci šel do bližnje hiše in tam prosil za pomoč. Zadeva je prišla pred policijo in ta je prišla Ivanetiča v neki vinski kleti. Pri gospodarju hiše, v kateri je ta vinska klet, je bilo vlomljeno in je tati odnesel čevlje. Te čevlje je hišni gospodar zapazil na nogah nekega sumnjivega človeka v vinski kleti. Poklical je stražniak, ki je tati odpeljal na policijo, kjer so ugotovili, da je to Franc Ivanetič, ki je Seljaku ukradel obleko.

Roparski napad na davčnega iztirjevalca. Iz novega Sada poročajo: Dane Momčilović, davčni iztirjevalec iz Sajška Sv. Ivana se je vračal v so-

Nevarnost influence

in nalezljivih bolezni vratu obvaruje

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8—, velikega zavitka Din 15—.

boto zvečer iz Gornjega Kovilja, kjer je pobral okrog 100.000 Din davka. Na cesti sta ga ustavila dva neznanca lopova z besedami: »Daj denar in pojdi dalje! Momčilović ni izgubil prisotnosti duha in je že iztrgano mu torbico s 100.000 Din rešil na ta način, da je lopova s samokresom tako krepko udaril po roki, da mu je torbica padla na tla. Nato je dvakrat ustrelil v zrak, nakar sta napadala zbežala.

Tonfilm studio v Zagrebu in njegovi plakati. Kdor se kaj briga za lepake, nalepljene po naših oglasnih deskah v Ljubljani, je mogel zapaziti velike plakate novo ustanovljenega Tonfilm studia v Zagrebu. Lepak vabi mlade, nadarjene in za film navdušene ljudi, naj se udeležijo tečajev, ki jim bo omogočil dostop k zvočnemu filmu. Dotlej je zadržal še povsem v redu. Naprej pa opozarja lepak interesente, da naj pošljejo v Zagreb studiu 10 Din, nakar bodo dobili prospekt podjetja, iz česar bodo mogli razvideti pogoje in drugo, kar je v zvezi s tečajem in tem tonfilmskim studiu. Sicer smo prepričani, da slednji poziv, namreč priložitev 10 Din, nima nikakršnega ozadja. Približno pa dejstvo, da je pri vsakem resnem trgovskem podjetju od zdavnaj v navadi obljuba, da se prospekti pošiljajo zastojni interesentom. Film je za današnji čas za mladino raj, v katerega vsak hoče, a doseže le malokdo. Zato pa bomo pametni!

Moški zbori: Spomin Vaših pokojnih tovarišev-pevcev in drugih mrtvih znancev boste najlepše počastili, ako jim zapojete na praznik Vseh svetnikov na grobeh pretresljive žalostinke, ki vam jih nudi zbirka »Nagrobnice« priredil Fr. Marolt. Pesmarica obsega 20 najlepših nagrobnic domačin in tujih skladateljev za moški zbor in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu je Din 20—, broširanemu Din 16—.

Ne zadostuje če pustite otroka, da se posuši.

Ko ste ga varno umili po vsem telesu in členkih, morate dojenčka poprašiti z desinficiranim antiseptičnim Baby-praškom. — Samo tako boste preprečili nastajanje pekočih ran na dojenčkovih koži. — Palmira-Baby prašek desinficira in učinkuje antiseptično, zato je pri negi vsakega dojenčka in malega otroka nepogrešljiv.

Telefon 2708. se priporoča za prevoz blaga z avtomobilom in konji. Cene konkurenčne. Rudolf Velepčič, trgovina z kurivom, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta 25.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

Osebe, ki so kryno, kose ali živno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef« grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef« vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča:

Capellmann-Niedermeyer: Fakultative Sterilität ohne Verletzung der Sittengesetze, 109 strani, nevezano Din 52.—

Gabriel W.: Gandhi, Christus und wir Christen. Eine christliche Darstellung und Wertung der Sittlichkeit und Frömmigkeit Gandhis. 61 strani, nevezano Din 53.—

Lhande: Christus in der Bannweile. Berichte über das kirchliche Leben in der Arbeiterbevölkerung der Bannweile von Paris. 272 strani, nevezano Din 69.—, vezano Din 85.—

Lhande: Gott regt sich. Christus in der Bannweile II Band. 236 strani, nevezano Din 69.—, vezano Din 85.—

Josef Minichthaler: Handbuch der Volkstürge. 214 strani, nevezano Din 54.50

Oberhammer K. Dr.: Beispiele aus dem Leben, für Kanzel und Schule. 410 strani vezano Din 132.—

E. Schlund: Orientierung. Eine Hilfe im Weltanschauungskampf der Gegenwart, 541 strani, nevezano Din 78.—, vezano Din 98.50

Schneider O.: Geist und Leben. Organische Darstellung der katholischen Lehre. 254 strani, nevezano Din 41.50

Schomerus W. H. prof.: Buddha und Christus. Ein Vergleich zweier grosser Weltreligionen. 91 strani, nevezano Din 51.50

Worlitscheck A.: Soziales Christentum. Eine Auseinandersetzung mit brennenden Tagesfragen. 215 strani, vezano Din 95.50.

Zmote in prevare v literaturi

Prvi prevaranti v literaturi so bili Perzijanci in Arabci, ljudje iz vzhoda, ki v takih »lepih« lastnostih sploh prednjačijo in so se nekaj takih navad navlekli tudi zapadni ljudje. V starem veku je namreč med mladimi pesniki in pisatelji v Perziji in Arabiji bila splošna navada, da so svoje prve izdajali pod imenom kakega že dobro znanega in uveljavljenega literata, pisatelja ali pesnika z dobrim slovesom. Izdati svoje prve pesmice in

»Ali bova izvoljena?«

Bivši voditelj delavske stranke in predsednik angleške vlade MacDonald s svojim prijateljem kolonialnim ministrom Thomasom. Proučujeta poročila iz volilnih okrajev, kjer imata povsod močno opozicijo. Rezultate teh važnih volitev prinašamo deloma že na današnji prvi strani, končne pa objavimo jutri.

slično pod lastnim imenom je bilo neokusno in skoraj — predrzno. V začetku se je izposojanje imen vršilo večinoma vedno s privoljenjem »pravega lastnika«. Zato so gospodje učenjaki, ki proučujejo to staro literaturo, dostikrat v veliki zadregi pri ugotavljanju pravega, resničnega avtorja kake lepe sentimentalne in otočne stare perzijske pesmi ali junaškega eposa. V zadnjem času je sploh prevladovalo pravilo, da sprejememo za stvaritelja dela podpisane.

Od starega orienta so take literarne mistifikacije — kakor mnogo drugih dobrih in slabih navad in običajev prevzeli najprej Grki in Rimljani, od njih pa ostali evropski narodi, ki to »cvetko« še danes precej gojijo.

Veliki mojstri v literarnih mistifikacijah so bili v srednjem veku in do nedavna Francozi. Voltaire, Diderot, Mérimée, Balzac, La Fontaine in drugi so najbolj znani. Eno prvih del, ki je Balzacu prineslo veliko hvale in slave, je bil njegov »Monsieur de Paris«, pod katerim naslovom je priobčil spomine, zgodovinskega znanega, pariškega rablja Samsona.

Ta »zmota« Balzaca je bila pozneje razkrinkana, nakar so 1863 izšli »pravi in izvirni« spomini rabljev iz dinastije Samson. Izdal pa je te spomine, ki so doživeli ogromen uspeh, poslednji potomci te znane in zloglasne rodbine, Henry Samson. Sele desetletja pozneje se je dognalo, da so tudi ti spomini bili netočni, potvorjeni in večinoma izmišljeni. Sestavil in objavil jih je bil premeteni časnikar d'Olbrent, ki je poslednjemu iz rodbine rabljev plačal 30.000 frankov, da je dal svoj podpis, molčal in v javnosti užival sloves velikega pisatelja.

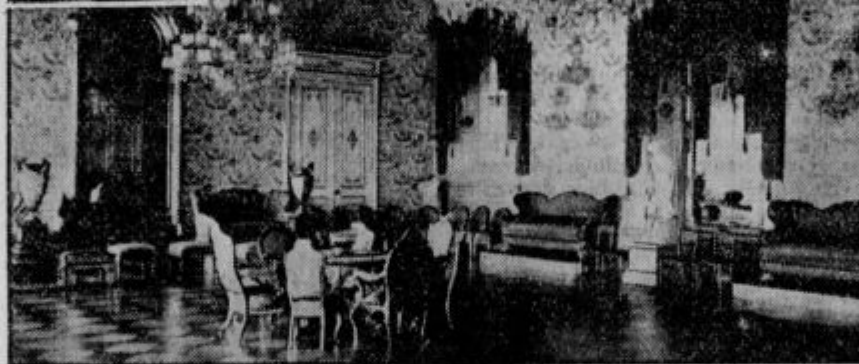
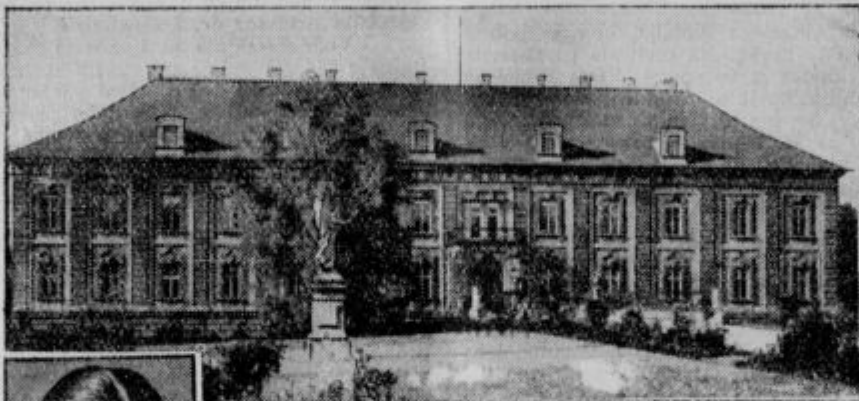
Ravno za nas je prav zanimiva mistifikacija Prosper Mériméea. Pisatelj tako znane znane novele »Carmen«, po kateri je bil narejen libreto za istoimenovano in tako priljubljeno opero, je bil izdal med drugim tudi »ilirske pesmi« in »Gusle«. V svojih spominih Mérimée sam pripoveduje, kako bi bil rad potoval v Slovenijo, Hrvaško in Dalmacijo, pa mu je kakor večini pisateljev, pesnikov, časnikarjev in slikarjev manjkalo denarja. Zato se je bil odločil, najprej izdati vtise o tem »potovanju«, nato pa se z dobljenim honorarjem res podati v lepe in privlačne dežele. Ta poizkus Prosper Mériméea se je sijajno posrečil. Pesnitve so doživele kolosalen uspeh, pisatelj je dobil masten honorar — in sam Puškin je prevedel 15 izbranih »ilirskih« pesmic v ruščino. Takrat so na Ruskem men-

da prvič zvedeli o življenju malega slovenskega naroda ob Jadranskem morju in Triglavskem pogorju, Mérimée pa je bil do svoje smrti zelo ponosen na svojo uspešno mistifikacijo. V zahvalo pa se je posvetil študiji slovenskih jezikov, predvsem ruščini in prevedel mnogo stvari, med njimi Puškinovo »Pikovo damo«, »Cigane« in drugo.

Puškin, ki je tako lepo nasel, je tudi sam upeljal te manire med Rusi. Objavil je zbirko grotesknih novel in zgodbic, ki so za avtorja imele podpisanega plemenitaša Bjelkina. Stroga ruska cenzura je prepoznala ugotovila, da so to Puškinove satire na znano delo Karamzina »Zgodovina Rusije«.

Največ in najbolj posrečenih mistifikacij pa je na polju spominov, memoirjev. V Franciji so dolgo vrsto let z največjo naslado čitali take »spomine« princeza Pompadour, kralja Ludviga XVIII., kardinala Richelieua, grofa Cagliostro, Fridolina Velikega, raznih morilcev in avanturistov. Ravno v povojni dobi smo v tej panogi literature zelo obogateli na mistifikacijah. Kakor nekdanj, tako tudi dandanes, zasledujejo te mistifikacije gotove politične cilje, zato so precej razširjeni spomini raznih generalov, politikov in drugih znanih ljudi. Večinoma je take spomine dobili lahko brezplačno, največkrat še z avtorjevim podpisom. Ljudem to laska in mnogokrat samo iz častihlepija in čitajo tako prazno slamo.

Razširjene so dalje mistifikacije zgodovinskih in znanstvenih dejstev in dogodkov. Naj omenimo samo tako zvane »Kraljevodvorske rokopise«. Baje jih je »odkril« leta 1819 češki filolog Vaclav Hanka. Ti rokopisi so vsebovali krasne stare češke pesmi o zmagoslavju bojih češkega plemstva — to,

Vojvodstvo na prodaj. Vojvodina Sagan v Šleziji, ki je v 17. stoletju bila last Wallensteina, 1809 pa bila podeljena znamenitemu francoskemu diplomatu Talleyrandu, je sedaj na prodaj. Poslednji potomec vojvoda Sagan in Talleyrand je v svojem 19. letu izvršil samomor. Za krasen grad in posestvo in za čast je plačati — nad pol milijarde dinarjev.

stoletju proti Saksom in Poljakom. Iz domoljubnih nagibov je veliki češki učenjak priredil zbirko teh pesnitev, ki so jih vse do leta 1857 vsi znanstveniki smatrali za pristne, dokler se ni ugotovilo, da je bil Hanka prav gotovo večji pesnik nego učenjak.

Delo mistifikatorjev in falsifikatorjev, kakršne smo doslej našli, ni niti najmanj lahko. Mora se uživati v dobo, »v kateri živi in še bolj v osebnosti, ki je v tej dobi piše.« Duh časa, običaje in navade, jezik v vseh podrobnostih, ljudi in kraje, vse to iz starih časov mora poznati in obvladati, če piše ljubezenske

Manevri italijanske diplomacije. Da bi zmanjšali vtis o Lavalovih uspehih v Ameriki, so Italijani poslali v Berlin zunanjega ministra Grandia (v sredi poleg dr. Brüninga). Sprejet ni bil ravno preveč pristržno, češ, da je Italija tudi ena onih držav, ki bi rada sama dobila kredite, mesto da bi jih dajala.

spomine princeze Pompadour, junaške nastope čeških plemičev ali strahotne doživljaje srednjeveškega razbojnika ali rablja. Tak izreden talent je imel n. pr. Skot Mac Person, ki je izdal »izvirne« pesmi starih ketskih bardov. Ti spevi, predvsem »Ossian«, so bili glavni izvir domorodnim motivom angleškim in nemškim romantikom za njihove patriotične romane o življenju starih Germanov.

Manj sreče je imel Anglež William Irlich, ki je svojčas v knjižnici »našel« stare roko-

Misijonstvo med razbojniki

Irski duhovnik Mathew Canning župniku je v zloglasnem razbojniškem okraju po zločinih najbolj razvpitega mesta Chikage. Ko je v prvih dneh svoje pastirske službe slučajno bil prisoten uličnemu umoru, je dobri duhovnik sklenil očistiti svojo župnijo sodrge in zločinov. Že nekaj mesecev opazujejo v nočnih razbojniških lokalih pojav visokega in krepkega človeka, ki s svojo resnostjo in posebno še s svojo duhovniško obleko vzbuja med izvržki človeštva splošno pozornost. Brez strahu se duhovnik Canning podaja med te ljudi in kakor pišejo angleški listi je že marsikateri njih sledil njegovemu pozivu: »Pojdeš z menoj ali ostaneš raje lopov?!« Mnogo jih je sledilo njegovemu klicu in so pod njegovim nadzorstvom postali pošteni in koristni člani človeške družbe. Mnogo pa je doživel neprijetnosti ta plemeniti duhovnik, ki vkljub skoraj stalni smrtni nevarnosti tako hrabro izvršuje svoj višeni poklic in nalog, ki si ga je bil postavil.

160.000 borcev

»Dasiravno številke ne izražajo vedno prave življenjske moči društev in njihovega vpliva na javno življenje, je vendar dobro, da se včasih preštejejo, pregledamo svojo vrsto tudi s te strani,« pišejo katoliški avstrijski listi, ko objavljajo številčno moč katoliških mladinskih organizacij.

Nad 160.000 odraslih mladeničev in mladenk je včlanjenih v raznih katoliških društvih. Kaj taka armada znači, kakega pomena je za bodočnost naroda! Saj je mladina ravno najzdravejša, najčistejša, najbolj delavna in življenja polna skupina v »katoliški akciji«. Mladina je, ki bo ustvarila in večala čvrsto v veri in v zvestobi krepko generacijo. Ravno v današnjih časih teh zagrnjenih napadov brezbožnikov navdaja slehernega poštenjaka ponos in samozaupanje v lepo bodočnost, ko vidi, kako uspevajo, se razvijajo in se krepijo mladinske organizacije, piše isti list in nato našteva te-le številke:

»Zveza katoliških dekliških društev« 75.000;

»Zveza katoliških fantovskih društev« 53.955;

»Skavtsko mladinsko društvo« Sv. Gregor« 10.000.

Dijaške Marijine družbe 6500; visokošolske 2033; društva rokodelskih pomočnikov 4290; »Neuland«, katoliški mladinski pokret, 2000; telovadna društva: moških članov 7964, ženskih 5600 itd.

Smešnice

Gospodinja: »Kaj pravite, Nežka, da se ne marate poročiti z dimnikarjem? Mislija sem, da je že vse gotovo.«

Nežka: Saj je tudi bilo, pa sem ga snoči prvič videla lepo umitega in opravljenega. Ne morete si predstavljati, milostiva, kako grd je, če ni umazan od saj.«

Potnik je prišel v lepo vasico, stopil v priznjo gostilno in si naročil piščanca.

Sedel je ob oknu. Ko je pojedel, je videl psa na dvorišču in mu je vrgel kosti.

Cez leto dni pride zopet v to vas in se nastani v isti gostilni. Ko je šel v svojo sobo, je imel priliko slišati sledeč razgovor med gospodarjem in gospodinjjo:

»Novega gosta imamo.«

»Kdo pa je.«

»Ah, veš; to je oni gospod, ki je piščeta s kostmi.«

»Bi li lahko dobil mehko kuhano jajce?«

»Zal ne, lahko pa Vam postrežem z jajčnim narastkom — za kuho jajca niso več dovolj sveža.«

Dobro sree.

»Draga mamica, dajte mi pet dinarjev, da jih dam stari ženi, ki sem jo pravkar videl.«

»Kje pa?«

»Na blagajni v kinu.«

FOTOAPARATE

svetovnih trvdč Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Moč tradicije. Londonki župan izroča kraljevemu »izterjevalcu« svoj letni tribut. Prestolnica Velike Britanije ima posebne privilegije, izvirajoče iz davne preteklosti, ki jih skrbno čuva in neguje. Med drugimi ima to pravico, da mora angleški kralj, kadar hoče priti v mesto, dobiti preje za to dovoljenje od londonskega župana. Zato pa mora mesto kralju plačati letni davek. Letos so ta davek plačali z izročitvijo navadne mesarske sekire.